

Poglabljajmo družbeno upravljanje!

Letošnji 3. julij, praznik delovnih ljudi hrastinske doline, govada v čas, ki predstavlja prelomnico v nadaljnjem razvijanju in krepitvi delavskega in družbenega upravljanja. Za nam je desetletno obdobje izkušanj, ki so pokazale, da so naši delovni kolektivni sposobni

pravilno in pametno gospodariti s sredstvi, ki jim jih je družba zaupala. V teh desetih letih je zraslo veliko število kadrov, ki so si pridobili ne samo strokovno, ampak tudi ekonomsko znanje, kar jim omogoča, da kot enakopravni partnerji razpravljajo o vprašanjih, ki so bila svoj čas le domena nekaterih posameznikov.

To desetletje ima pa svoj odraz tudi v gospodarskem napredku, ki se predvsem v zadnjih letih stopnjuje. Dolina, iz katere so delovni ljudje - red vojno morali odhajati v svet za kruhom, sprejema danes v delo prebivalce iz bližnjih in daljnjih področij. Zmeraj bolj se spreminja podoba našega kraja. Tipična naselja tako imenovanih »kolonij« dobiva vedno bolj mestno podobo z vsem tistim, kar je delovnemu človeku za njegov aktivni počitek in življenje nujno potrebno. Vse to in tisto, kar bo sledilo tem prvim korakom, je odraz ustvarjalnih pobud, ki izvirajo iz spoznanja, da postaja naš delovni človek vedno bolj gospodar svoje usode. Na tej poti nas pa čakajo nove naloge in odgovornosti, ki bodo terjale maksimalne napore, zavestne socialistične sile v razvijanju delavskega in družbenega upravljanja, ki mora dobiti takšno kvaliteto vsebine, da bodo o vseh perečih vprašanjih neposredno odločali vsi državljani.

Prvi koraki na tej poti so že storjeni. Mislim na naše stanovanjske skupnosti ter na uveljavljanje stimulativnega nagradnega dela v okviru ekonomskih enot v naših podjetjih, in naslednjem pa na nadaljnje prenašanje pristojnosti na komuno, ki postaja vedno bolj odločen činitelj v gospodarskem in družbenem življenju.

Pri vsem tem ne gre za neke vrste »reorganizacijo«, kot si to nekateri še vedno predstavljajo, temveč za dejansko razširjanje množične osnove upravljanja družbenih in gospodarskih vprašanj, za trdnješe povezovanje individualnih in kolektivnih koristi. Kot je na primer namen stanovanjskih skupnosti, da v njih državljani kot enotni kolektiv potrošnikov s sodelovanjem in tudi s lastnimi sredstvi urejajo svoje skupne probleme, tako bodo tudi ekonomske enote v naših gospodarskih organizacijah oblikovane, v kateri bo sleherni proizvajalec neposredno občutil sadove svojega dela in prizadevanja. Gospodarske enote se bodo skladno s tem, kar je bilo do sedaj, razvijale in razvijale.

Vse to bo nedvomno prispevalo in omogočilo naraščanje realnih dohodkov posameznikov, podjetij in komunalne skupnosti. Dohodki iz izvajanja iz osebnih dohodkov državljanov, so in bodo v bodoče predstavljali glavni vir sredstev za njeno dobro funkcioniranje. Zato je tudi komuna na njihovem naraščanju tako po obsegu kakor tudi po višini in vsakega posameznega občana življenjsko zainteresirana - na drugi strani so pa tisti, ki ta sredstva ustvarjajo in prispevajo, prav tako življenjsko zainteresirani, kako in v kakšne namene se trošijo.

V skladu s tem je naloga socialistične zveze, Zveze komunistov, ljudskega odbora in vseh drugih činiteljev, da zagotovijo državljanom še v večji meri kot do sedaj, pregled in kontrolo nad zbiranjem in trošenjem sredstev komune po enotnem planu, za katerega se bodo odločili volilci na svojih zborih. V dosedanjih praksi smo pomen in vloge zborov volivcev vse preveč zapostavljali prav tako pa tudi politične pravice za zbor volivcev, ki se ne smejo omejevali le na »agilacijo« za boljše udeležbo, ampak bi morala biti resnično

politične v smislu snovanja enotnejših pogledov in stališč članov Socialistične zveze glede gospodarske politike v komuni, zavedač se, da je obseg razpoložljivih sredstev še zelo omejen in da vseh perečih komunalnih problemov ne moremo rešiti v enem ali dveh letih. Kot posledica ostankov centralističnega sistema se na terenu še vedno srečujemo z »zahtevami« po ureditvi tega ali onega vprašanja »z vrha«, to je da sodimo, da je to ali ono stvar višjih teritorialnih enot ali pa v odnosu stanovanjskih skupnosti do komune »občinska zadeva«. S takšnimi »zahtevami« se še vedno srečujemo v komuni, v podjetjih in stanovanjskih skupnostih. Če je bilo to do nekega razumljivo do danes, ko je okrog še imel določene ekonomske funkcije, postajajo takšne »zahteve« spritno prenosu pristojnosti in sredstev na komuno, ki se v naslednjem letu že predvideva - anahronizem in vođa na mlini vsem tistim, ki bi še vedno želeli nekakšno centralizirano sredstva in sklade, iz katerih bi bili ali manj »pravično« delili.

Možnosti za reševanje naših problemov bomo morali v bodoče še v večji meri iskati doma na lastnem terenu, in če bomo le-te resnično do kraja poiskali, lahko pričakujemo sodelovanje družbe predvsem pri tistih vprašanjih, na katerih je ona kot celota ekonomsko zainteresirana. Prav tako pa bomo morali težiti k medsebojnemu sodelovanju s sosednjimi občinskimi, s katerimi imamo mnogo skupnih interesov, ki terjajo takšno medsebojno sodelovanje

— sveda na enakopravnih temeljih. Sistem decentralizacije in poglabljanja družbenega upravljanja nosi torej s seboj tudi mnogo večjo odgovornost, ki zahteva globljo analizo našega gospodarstva ter problemov družbenega standarda in na tej osnovi združevanje in določeno koncentracijo sredstev na prostovoljni osnovi zaradi vprašanj, ki so v skupnem interesu komunalne skupnosti, po določenem vrstnem redu potreb, ki je predvsem v naši komuni zelo važen zaradi čimbolj enakomernega razvoja obstoječih centrov, v katerih živi in dela večina prebivalstva.

V okviru teh nalog ne gre zapostavljati aktivne borbe proti zapiranju v tovarniške »plotove«, proti uravnilovsko-meznim odnosom in težnjam za večjim mesečnim osebnim dohodkom, delitvijo dohodkov nad »starinim pravilnikom« —

neupoštevaje prizadevanje in delo v proizvodnji ter ekonomski efekt tako vsakega posameznika kakor tudi kolektiva — nadalje težnjam po »blazilnih« normah ne glede na tehnični napredek proizvodnega procesa itd.

Vse to in še vrsta drugih vprašanj je, o katerih je ob takih priložnostih, kot je 3. julij — praznik rudarjev in delovnih ljudi Hrastnika, vredno razmišljati, kajti ta praznik ni samo simbol zmage naših delovnih ljudi nad izkoriščevalskim sistemom predvojne Jugoslavije, ampak tudi simbol naše volje, naše pripravljenosti in odločnosti, da dokončno uresničimo ciljev socialistične revolucije, v kateri je tudi naš hrastinski delavec na čelu s prvoborci — komunisti, še živeli. In tisti, ki so za te cilje darovali svoje življenje — prispevali svoj delež.

Marjan Orožen

POKONGRESNA KONFERENCA SZDL LITJA

Razgibati družbeno aktivnost

V soboto je bila v Sindikalni dvorani v Litiji pokongresna konferenca SZDL. Poleg delegatov so se konference udeležili član izvršnega odbora okrajnega odbora SZDL Jože Pernuš, predsednik litjske občine Stane Pungerski in predstavnik pripadnikov JLA, ki graje Zasavsko cesto in SZDL Zagorje.

Predsednik občinskega odbora SZDL Stane Vovk je uvodoma poudaril pomen V. kongresa za bodoče delo v komunah in ohranjanje gospodarske uspehe, ki jih je dosegla litjska občina v zadnjem času. Prilog proizvodnih uspehov je prav gotovo pomemben napredek pri nagradenju po enoti proizvodov. Tako so v prednjem, kjer je dal časa nagradnijo po enoti proizvodov uspehi povečati proizvodnjo povprečno za 17 odst. pri zmanjšanju delovne sile za 40 delavcev. Osebnih dohodkov se je povečal za 32 odst. Stimulativno nagradjevanje je vzbudilo v Predsedni veliko zanimanost za boljše proizvodne uspehe, delavci pa sami vršijo selekcijo tistih, ki zavirajo uspehe posameznih ekonomskih enot. Nagradjevanje po učinku uvajajo tudi v Lesno in industrijsko podjetje Litija v Tovarno usnja v Smartnem.

Litjska industrija prehaja sko-
raj vsa leta v rekonstrukcijo. Značilnost pa je velika udeležba samih podjetij v investicijah, saj bodo rekonstruirani obrati izvršeni z lastnimi sredstvi. V prihodnjih letih se bo bruto proizvod dvignil od 4,5 na 9 milijard dinarjev v litjski občini dvignila od sedanjih 4,5 na 9 milijard dinarjev leto.

Cep rav je kmetijstvo v litjski občini po pomembnosti takoj za industrijo, se jasno vidi, da to le počasi napreduje. Posamezne kmetijske zadruge še vedno mislijo, da je njihova prvenstvena naloga realizacija kmetijskih proizvodov, ne pa organizator napredne kmetijske proizvodnje. V prihodnje bo potrebno skrbeti za ekonomsko okrepitve zadrug in vključitve novih, sposobnih strokovnih kadrov, ki jih za sedaj še ni dovolj. Litjske podizvirajo delo zadrug v njihovi vlogi, ki jo odigravajo na vasi. Potrebno bo, da nekatere KZ opuste trgovine kot njihovo osnovno dejavnost in se posvetijo ustanavljanju tistih kmetijskih obratov, ki so najbolj spoštljivi na njihovih področjih. V kooperaciji kmetijskih zadrug z zasebnimi proizvajalci je bil realiziran plan v višini 60 odst., uspehi kooperacije pa so bili razmeroma dobri. Problem, ki teži občane Litije je vsa povojna leta, je stanovanjska izgradnja. Izgleda, da to vprašanje ne bo moč urediti niti v prihodnjem perspektivnem planu občine, kajti stanovanjski sklad ne more še zdaleč zadovoljiti vsakega potrebo po stanovanjski gradnji. Litjske podizvirajo naj bi v prihodnjih letih smotno združevala sredstva za gradnjo stanovanj, hkrati pa naj bi sami prosili stanovanj sodelovali s samoprispevki, kar bi vsaj malo ublažilo stanovanjsko vprašanje.

Stanovanjska skupnost Litije, v kratkem se ji bo pridružila še v Smartnem, doslej ni začela. Premalo je bilo v njej čuti samoiniciativno državljanov, bilo je brez kakega določenega programa. Naštevati so se v glavnem problemi in potrebe po sredstvih, ni pa bilo predlogov za reševanje in sodelovanje državljanov pri teh problemih. Torej bo naloga SZDL in samega članstva, da razgiba »samoiniciativno« državljanov v njeni vsakdanji vlogi.

Predsednik ideološke komisije pri SZDL je opozoril na precejšnjo politično-ideološko dejavnost, ki je bila odsej precej utesnjena le v osnovnih organizacijah Zveze komunistov, predvsem pa ni zajela litjske mladine. Organizacija SZDL se bo morala skupno z Zvezo komunistov doledneje zavzemati za politično-ideološko aktivnost tudi naše vasi, predvsem pa posvetiti pozornost družbeni dejavnosti državljanov. V ta namen je bil sprejet program predavanja iz dela in resolucij V. kongresa SZDL Jugoslavije. Svojo vlogo pa bo odigrala in okrepila tudi Delavska univerza v Litiji.

V zvezi s spremembami v statutu Socialistične zveze so tudi v Litiji izvršili nekatere organizacijske spremembe. Konferenca je potrdila izvolitev štirih iniciativnih odborov SZDL in se zavzela, da bodo občinski zbori novih teritorialnih organizacij izvršeni do oktobra.

OB PRAZNIKU RUDARJEV

Rudarska

Odprimo vrata, vseh zakladov viro!
Pogumno globlje še, naprej vratarji —
naš ključ so mine, rovnice, sekire,
ponosni v novem času smo rudarji!

Do novih dni smo v temno noč kopali —
pravice ne izkoplješ v dnevnem kopu! —
da smo v najglobljem jašku luč prižgali
in končno v zadnjem zmagali okopu.

Svobodo, ljubico, kdo bolj jo ljubi,
kdo zanjo vrže v globlje se prepaše,
kjer čaka dan za dnem ga smrt in snubi?
Rudar zanjo dviga vse zaklade.

Za naše dni, za nove še rodove
odprmo danes še zemeljske žile,
otrokom damo naših rok sadove —
za komunizma ključ — vse svoje sile!

Odprimo vrata, vseh zakladov viro!
Pogumno globlje še, naprej, vratarji —
naš ključ so mine, rovnice, sekire,
ponosni v novem času smo rudarji!

JUBILEJ delavskih svetov

Zasedanje Zvezne ljudske skupščine. Ljudski poslanci sprejemajo soglasno enega izmed največjih iz zgodovinskih aktov v razvoju naše socialistične družbene ureditve, akt, ki je bil diktiran tudi z našo družbeno potrebo v takratni etapi, s potrebo demokratizacije v gospodarstvu, ustvaritve novih, socialističnih odnosov v proizvodnji, odnosov, ki bodo zasnovani na širokem sodelovanju delavcev, ne samo v upravljanju s proizvodnjo, temveč tudi v nadaljnjem razvoju ter delitvi dohodka.

Sedemindvajsetega junija 1950 se je hkrati uresničilo stoletno načelo: »TOVARNE DELAVCEM«. Jugoslovanski delavci so bili tisti, ki so tisto leto prevzeli v upravljanje podjetja, ki so bila poprej v upravljanju države in pred leti v rokah tujih in domačih kapitalistov. S sprejetjem zakona o predaji podjetij in tovarn neposrednim proizvajalcem je prenehalo državno administrativno centralistično upravljanje. Pričeli smo poglabljati socialistično demokratizacijo in graditi nove socialistične odnose na vseh toriščih našega življenja.

Po desetih letih dela delavskih svetov se lahko samo s ponosom ozremo na prehojeno pot. Ni bila lahka, Nasprotno. Trda in težavna, toda bogata. Bogata zato, ker smo stopali po njej z zavestjo resničnih gospodarstev in upravljavcev, brez strahu, da bi bili kjer koli ogoljufani za svoje pošteno delo.

Delavski sveti so vse od svojega začetka naprej dobivali vedno večje pristojnosti in osnove gospodarskega. Postal so zavestni nosilci gospodarskega razvoja države. Od leta 1953 so razpolagali delavski sveti le s 27,7 odst. narodnega dohodka, dve leti kasneje s 31,6 odst., lani pa že s 41,8 odst. celotnega narodnega dohodka v Jugoslaviji. Če to prenesemo na sredstva, vidimo, da so prispevali v letu 1959 družbi preko 1523 milijard dinarjev, za osebne dohodke in sklade so pa razdelili 617 milijard dinarjev. Delavski sveti, ki iz leta v leto odločajo o presežkih dela, pa ne skrbijo samo za enostavno reprodukcijo, to je le za redno obratovanje posameznih obratov in podjetij, temveč tudi za razširjeno reprodukcijo. S tem del sredstev, ki z njimi razpolagajo, uporabljajo za razširitev in obnovo podjetij. Rezultati takega gospodarjenja s sredstvi se kažejo med drugim tudi pri nas v Zasavju, kjer večina starejših podjetij obnavlja svoje zastarele obrate in proizvodna sredstva ter jih opremlja s sodobnimi napravami. Tako prizadevanja delavskih svetov in proizvajalcev samih bodo že v bližnji prihodnosti rodila še večje gospodarske uspehe naših komun.

Delavski sveti, ki so bili dejansko izredno bogata šola tisočev in tisočev jugoslovanskih delavcev, so bili v vseh teh letih sposobni urejati številna in zapletena gospodarska vprašanja. Nenehno so skrbeli tudi za dvig proizvodnje, za produktivnost dela, racionalizatorstvo in novatorstvo. Industrijska proizvodnja v Jugoslaviji se je dvignila od 100 odst. na 227 odst. v Sloveniji pa od 100 odst. na 205 odst. S tem se je naša država dvignila na industrijsko razvito deželo in dosegla v zadnjih letih gospodarski razvoj, edinstven v svetu.

Deset let je kratka doba, vendar smo v njej spoznali sadove in uspehe delavskega samoupravljanja. Ne bomo se zadovoljili samo s tem, kar smo dosegli. Pred seboj imamo še mnogo lažjo pot. Delavski sveti stopajo zdaj ponovno na čelo te zmagovite poti.

-pb-

-pb-

Deset let planinskega društva »KUM«

V prihodnjih dneh bodo člani planinskega društva »KUM« praznovali desetletnico svojega obstoja. Društvo je bilo ustanovljeno 5. julija 1950 in je od takrat naredilo velik korak naprej v razvoju planinstva v Zasavju, prijetno uredilo svojo planinsko po-

stojanko na Kumu in vključilo v svoje vrste preko 300 članov. Ob tem jubileju bodo člani tega društva pohiteli na svoj »Kum«, kjer bodo slovesno proslavili ta praznik. Nekoliko več pa bomo poročali o desetletnici tega društva v prihodnji številki.

7 dni po svetu

DRUGA KONFERENCA NEODVISNIH AFRIŠKIH DRŽAV

V Adis Abebi so končali v petek drugo konferenco neodvisnih afriških držav. Na njej so sprejeli več resolucij, ki se nanašajo na afriške probleme. V resoluciji o položaju v Južnoafriški uniji pozivajo vse afriške države naj začno totalno bojkotirati to državo. Afriške države naj zaprosijo vsa pristanišča za ladje, ki v svojo pristanišča za ladje, ki plovejo pod zastavo Južnoafriške unije in naj prepovedo polet v svojem zračnem prostoru. Arabške države naj prenehajo pošiljati nafte Južnoafriški uniji. Afriške države, ki so članice Commonwealtha pa naj zahtevajo izključitev Južnoafriške unije iz Britanske skupnosti narodov — skratka, zahtevajo popoln bojkot Južnoafriške unije.

TRGOVINSKI SPORAZUM Z ZAHODNO NEMČIJO

Pred dnevi je bil dosežen sporazum o trgovinski izmenjavi med Jugoslavijo in Zvezo republik Nemčijo, ki je bil sklenjen 20. julija 1957. Prevedeno potovanja iz Nemčije in v njo. Prevedeno pa so tudi vsa politična zborovanja.

VARNOSTNI UKREPI V VENEZUELI

Venezuelska vlada je sprejela dekret o odpravi nekaterih pravic v tej deželi, z dekretom namerjajo preprečiti morebitne neredne, ki bi utegnili nastati v Venezueli po poskusu atentata na predsednika Bentancourta, z dekretom je prepovedano potovanje iz Venezuele in v njo. Prepovedana so tudi vsa politična zborovanja.

PREDSEDNIK NASER O OBISKU V NAŠI DEŽELI

Po vrnitvi v Aleksandrijo je predsednik Združene arabske republike Naser govoril množici meščanov Aleksandrije. Izjavil je, da države, ki niso vključene v bloke, lahko skupno z drugimi državami odgledajo pametno vlogo pri rešitvi političnih miru in pri naporih za izgradnjo mednarodne skupnosti, ki želi živeti brez vojne. — Ko je govoril o razgovorih v Jugoslaviji, je dejal, da so bili ti veselo uspešni.

ZA ODPRAVO OPORIŠČ

Izvršni odbor japonske socialistične stranke je sklenil, da bo nadaljeval akcijo proti izvajanju japonsko-ameriškega sporazuma o razjemi varnosti in da bodo člani stranke nadaljevali boj proti paketu ZDA in za odpravo vseh oporišč.

POMOČ SZ TURČINI

Predsednik turške vlade je izjavil, pred dnevi turškim novinarjem, da je SZ pred kratkim ponudila Turčiji gospodarsko in finančno pomoč. General Gursel je izjavil, da uradno še ni sporočeno, kolikšna naj bi bila ta pomoč, da pa je komite nacionalne enotnosti Turčije naročil odobrobo za gospodarsko načrtovanje, naj prouči ta predlog v skladu z gospodarsko in finančno politiko države.

KAMBODŽA OSTANE NEUTRALNA

Princ Norodom Sihanuk, ki je od ponedeljka prejšnjega tedna izjavil, da bo njegova država, še nadalje vodila nevtrajno politiko, da pa je Kambođa ohranila politično politično neodvisnost, je dejal Sihanuk, je potrebno in nujno, da je gospodarsko neodvisna.

VREME

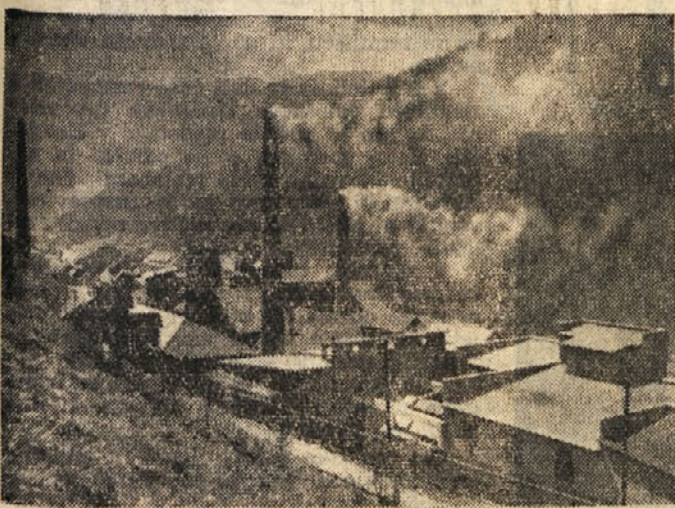
ČAS OD 30. JUNIJA DO 10. JULIJA:

Prevladalo bo lepo vreme. Pomembnejše, toda kratkotrajne nevihtne padavine se pričakujejo okrog 30. junija in zlasti okrog 5. julija. — Do 1. julija bo zelo vroče, po 1. juliju pa hladneje.

Dr. V. M.

PRIPADNIKI JLA POMAGAJO PRI LETOSNJI ŽETVI

POGLED NA KEMIČNO TOVARNO V HRASTNIKU

Z DOLA PRI HRASTNIKU

Zgodba o neznanem junaku

V nedeljo, 3. julija, bodo ob 10. uri dopoldne na Breznem odkrili spominsko ploščo na čast neznanemu junaku-partizanu, ki je leta 1944 tam umrl v zaslišanju podzemeljski bolnišnici.

Da bi zvedel o tem dogodku kaj več, sem se obrnil na nekoga drugega junaka, ki je ostal živ kljub akcijam in spopadom, kljub drznim akcijam, -zavrtnim zasledam in

skopi prehrani - namreč na Maksa Jakopiča, ki ga pozna vsa slovenska zemlja pod partizanskim imenom -Jur-.

Našel sem ga v trenutku, ko si je kuhlal kosilo; kot izkušen partizan se še najbolj zanesel na -samopostrežbo-.

Do govorjenja sem ga pripravljal šele potem, ko sem ga prepričal, da gre za slavo neznanega partizana, ne pa za njegovo.

»Takole je bilo,« je dejal. »Neznani junak se je boril v mojem bataljonu. Poznal smo ga samo pod partizanskim imenom -Peter- in vedeli o njem le to, da je bil doma iz Savinjske doline. Julija 1944 ob 10. uri zvečer je naš bataljon napadel postojanko na Blatah. Ker se kljub ponovnim pozivom niso hoteli vdati, smo jih sedem pokosili. Od naših je padel eden, dva sta pa bila ranjena. Peter je dobil tako grozen strel v glavo, da so mu oči izstopile in obvisle zunaj očesnih votlin. Prenesli smo ga na Brezno v zaslišno bolnišnico, izkapano dva metra pod zemljo. Kljub skrbni negi naše bolničarke je po hudem trpljenju umrl. Bil je odlični borec in dober tovariš. Slava mu!«

Jur je umolknil. Pogled mu je spaval skozi okno tja gor na hribe, proti močnemu Kalu, ki je tako lepo povezan z drugim gorovjem in hribovjem. Dejal bi, da se Jurju toži po tistih časih, ko je kadi listje in užival včasih krompir, včasih nič, pa je le vedno tolkel po Svabih.

Za slovo sem ga naprosil, naj mi pokaže svoje »medalje«. Precej sem moral pritiskati nanj, preden mi je pokazal na mizo partizanske spomenice iz leta 1941 razen neštetih drugih odklopanj.

Da, toliko medalj skupaj še nisem videl, odkar sem bil v Napoleonovem muzeju v Periju.

»Krasna zbirka,« sem pripomnil.

I. Č.

PREDSEDNIK BREČKO STANE OBČANOM HRASTNIKA

Uspehi večletnih prizadevanj se že zrcalijo v komuni

Na naše vprašanje, kaj bi ob krajevnem prazniku hrastniške doline predvsem povedal svojim občanom, nam je predsednik Stane Brečko odgovoril takole:

Gospodarski uspehi v naši dolini se čedalje bolj kažejo v pravi luči. V naše gospodarstvo smo vložili veliko sredstev, skrbni in truda. V letošnjem letu je začel delati nov steklarski obrat. Sadovi osmeltnega obnavljanja Steklarne se bodo pokazali že v bližnji prihodnosti. Tudi iz rudniškega obrata na Novem Dolu so začele prihajati prve tone premoga. Za odpiralna dela na tem obratu je rudnik namenil preko milijardo dinarjev, po večini lastnih sredstev. Kemična tovarna bo v dveh letih povečala vrednost svoje proizvodnje za več kot dve in pol milijardi dinarjev. Rekonstruirati bodo začeli raddeško Papirnico, katere bruto proizvodnja bo po šestih milijardah dinarjev, namesto dosedanjih 1,5 milijarde dinarjev. Že v kratkem bo porasla tudi proizvodnja belega cementa v cementarni Zidan most na 15 tisoč ton letno. V zadnjem času se je uspešno uveljavilo tudi hrastniško gradbeno podjetje in zaposluje že preko 300 delavcev. Občinski perspektivni načrt pa predvideva gradnjo elektro-delavnice za zaščito kovin, ki bo zaposlila okoli 10 ljudi, predvsem žensk. V Zidanem mostu naj bi povečali apnenice, obrat stare rudniške separacije v Hrastniku pa nameravajo preurediti v obrat za izdelavo mozaičnega stekla, ki bi zaposlil okoli sto ljudi. Svet za industrijo občinskega ljudskega odbora bo o tem razpravljal že v kratkem.

Dosedanja industrijska proizvodnja v hrastniški občini ni dosegla večjih skokov. V povprečju se je dvignila povprečno za sedem do osem odstotkov. Seveda se pa z opravljenimi rekonstrukcijami tovarnih priskakuje že v prihodnjih letih znatnejši porast proizvodnje. Tako se bo tudi narodni dohodek dvignil od sedanjih osem na 13 milijard dinarjev letno.

V obrtništvu nismo dosegli vidnejših uspehov. V prihodnje si obetamo s pomočjo industrije in združevanjem sredstev v občinski investicijski sklad več otipljivih rezultatov. Predvsem bomo skušali povečati zmogljivost drobne uslužnostne obrti, ustanovili pa bomo tudi mehanično delavnico.

V zadnjem času smo ustallili število gostinskih obratov in usmerili prizadevanja na modernizacijo teh obratov. Za tu-

rizem je vsekakor pomembna gradnja turističnega doma na Marnem, ki bo večji gostinski obrat s precej tujskimi sobami. Letos bosta dokončana tudi planinska doma na Gorah in na Kalu. Naša skrb je veljala tudi izboljšanju trgovske mreže v Hrastniku.

Mimo reševanja stanovanjskega vprašanja, ki je še vedno najbolj pereč problem v hrastniški občini, posveča občinski ljudski odbor mnogo skrbi tudi izboljšanju vodovodnega omrežja. Potrebe po vodi so se zelo povečale, zlasti se v Zgornjem Hrastniku in na Dolu. Zajeti nameravamo nove izvire v Četah in nad Dolom. Tudi občinske ceste, ki so bile zgrajene v zadnjih letih, zahtevajo vedno nova sredstva za vzdrževanje. Električno omrežje že dolgo ne ustreza povečanim potrebam naših gospodinjstev.

Elektrifikacija pa bomo morali še nekaj kmetijskih predelov - Brunk in Kal.

Nova hrastniška cesta bo verjetno že letos pričela služiti svojemu namenu. - Zdravstvena služba se je zaradi vsestranske prizadevanosti zdravstvenega kadra očitno izboljšala. Občinski ljudski odbor štipendira večje število zdravstvenih delavcev, ki bodo v prihodnjih letih izpolnili kadrovske pomanjkanje v zdravstveni službi. Zaradi neustreznih prostorov v dosedanjih ambulanzah je občinski ljudski odbor sklenil, da je treba čimprej začeti z gradnjo zdravstvenega doma v središču Hrastnika. Zdi se, da bomo začeli z gradnjo te preproste stavbe že letos.

Solstvo se ubada s precejšnjim pomanjkanjem prostorov. Podoba pa se bo nekoliko vendarle popravila z dograditvijo šole narodnega heroja Rajka, prihodnje leto pa bomo začeli z gradnjo osnovne šole v Radečah - je v nadaljevanju našega razgovora povedal predsednik hrastniške občine, Stanko Brečko.

Tudi hrastniška občina bo med tistimi, ki bodo v štirih letih izpolnili petletni perspektivni plan. Novi perspektivni načrt naše komunne bo na temelju na povprečju proizvodnje, upoštevajoč večjo storilnost dela, uvajanje novih metod mehanizacije, avtomatizacije itd.

Na kraju našega razgovora je predsednik Brečko poudaril, da bodo v bodoče pritegnili še k tesnejšemu sodelovanju in razpravljanju o reševanju najrazličnejših problemov kar največ občanov.

PAVEL BURKELJC

ZA BOLJŠE DELO KRAJEVNIH ODBOROV V HRASTNIKU

Z roko v roki k uspehom

Pred leti, ko smo razpravljali o bodočih občinah - komunah, se je zlasti v zvezi z njihovim teritorialnim oblikovanjem stalno menjala tudi ustanova krajevnih odborov. Z ustanovitvijo teh odborov bi se moralo načelo društvenega samoupravljanja v komuni še poglobiti, ker bi preko te organizacijske oblike bilo omogočeno, da bi posamezna naselja svoja čisto lokalna družbena vprašanja sama reševala. Krajevni odbor naj bi bil tudi zveza med zborom volivcev in občinskim ljudskim odborom. Kot takšni so se krajevni odbori od vsega začetka šteli za nepogrešljivi sestavni del v mehanizmu društvenega samoupravljanja na območju občine, ne pa kot organ v tem smislu, da bi kot organ oblasti nadomestili prejšnje občinske ljudske odbore.

Po posameznih zasavskih komunah so v skladu s svojimi potrebami ustanovili krajevne odbore. Na območju hrastniške komunne je trenutno 13 krajevnih odborov. Njihovo dosedanje delo ni bilo najboljšo, saj se je šestokrat vrtilo samo okrog nakazovanja problemov določenega naselja ter koliko sredstev bi se moralo nameniti za reševanje teh vprašanj. Takšno delo ni moglo roditi drugega kot neuspeha, pa tudi ne zadovoljstva vaščanov, češ: »na občini nam ne dajo sredstev«. Nemažkrat so krajevni odbori združili v sebi funkcije odbora Socialistične zveze, kar je bilo že naprej obsojeno na neuspeh, kaj je krajevni odbor in kaj odbor SZDL. Slabi krajevni odbori, kot je na primer v Podkrajju, ki je na eni sami seji v celem letu nakazal samo problem ceste,

žičnice in elektrifikacije ter nato zaspal, je bilo nemalo.

Nasprotno je pa krajevni odbor v Žebniku - ustanovljen je bil šele letošnji pomlad - dal vrsto pobud za reševanje problemov v svoji vasi, hkrati pa pokazal iniciativno vaščanov, da bodo pomagali s prostovoljnimi delom pri reševanju problemov vasi. Krajevni odbor Marno se je zavzemal tudi za razširitev kopalnice in pralnice, prostora in podobno. Krajevni odbor Vrhove vsestransko podpira in vodi akcijo vaščanov pri zbiranju sredstev za gradnjo šole, ki je v tej vasi nujno potrebna. Doslej so prebivalci Vrhovega zbrali raznih sredstev in materiala v vrednosti nad milijon dinarjev. Tako prizadevanost in tudi sodelovanje je občinski ljudski odbor toplo pozdravljal ter bo v precejšnji meri pomagal s sredstvi pri gradnji šole.

Dosedanji krajevni odbori so čutili vse premajhno odgovornost do zborov volivcev, na katerih niso mogli poročati o izvršenih sklepih, ker jih niso rešili po krivdi samega krajevnega odbora, včasih pa tudi organov ObLO. Na drugi strani so bili zbori volivcev ravno zaradi slabe aktivnosti krajevnih odborov zelo suhoparni in nezanimivi, ki so bolj v škodo kot v korist. Razumljivo je, da takšnega slabega stanja niso bili krivi samo krajevni odbori.

V Hrastniku so se že pred meseci zavzeli za izboljšanje vsebine in metode dela krajevnih odborov SZDL, da bi tudi organizacije Socialistične zveze vodile več računa o delu krajevnih odborov. Tudi sestanki s predsedniki samih krajevnih odborov je prinesel določene zaključke in izboljš-

šanje njihovega dela. Predvsem se bo okrepila materialna osnova krajevnih odborov, ki je bila doslej šibka in nezadostna. Spremenil se bo sistem finansiranja, ki bo mnogo spodbudnejši za reševanje problemov določenih naselij. Občinski ljudski odbor bo iz društvenega plana in proračuna odstopil določen odstotek dohodnine oziroma občinske doklade, ki se bo porabljala na območju posameznih krajevnih odborov njim v razpolaganje. Tak način finansiranja bo konstanten, medtem ko bo drugi del, dotacije krajevnim odborom, konkretni in bo navezan na lastno ustvaritev oziroma na samoprispevek vaščanov. Če bo na primer krajevnemu odboru priznana v občinskem proračunu dotacija 200.000 din, bodo morali vaščani tega krajevnega odbora zagotoviti, da bodo lahko koristili ta znesek, samoprispevek, ali v obliki sredstev ali s prostovoljnimi delom, prevozi in podobno. Tak način finansiranja bo na eni strani okrepil materialno osnovo krajevnim odborom, na drugi strani pa povečal njihovo samoiniciativno. Krajevni odbori bodo nadalje upravljali s nekaterimi objekti splošnega ljudskega premoženja.

Za izboljšanje vsebine dela bodo krajevni odbori navezali tesnejše stike z zbori volivcev, kjer bodo bolj pogostejše pretrgali vprašanje širšega pomena za vas, hkrati pa večkrat poročali volivcem o svojem delu. Na zborih volivcev bosta odsej dva zapisnikarja in 3 - 5 članske komisije za sklepe, ki se bodo redno pregledovali in reševali.

Vprašanje prostorov za krajevne odbore in krajevne organizacije SZDL je še vedno odprto problem. Skupna komisija Socialistične zveze in občinskega ljudskega odbora bodo pregledale možnosti, da bi ti organi dobili svoje prostore, kar bi bilo nedvomno zelo koristno za aktivnejše delo enih in drugih.

Mnogi krajevni odbori so v zadnjem času izrazili željo po ustanovitvi poravnalnih svetov tudi v okviru njihove krajevnosti, drugod se pa že zavzemajo tudi za razne servise, knjižnice, čitalnice ter mladinske ustanove.

Začetno delo novih krajevnih odborov, ki temelji na tesnem sodelovanju z občinskim ljudskim odborom in društvenimi organizacijami, je uspešno. Ne gre pa, da bi obstali na začetnih uspehih. Treba je, da se začeto delo nadaljuje, da bodo krajevni odbori zaživeli v vsej tej pisanosti, ki so jo oblikovali v zadnjem času.

Pavel Burkeljc

Kako dela trgovina, gostinstvo in obrt v Hrastniku

Kakor vsako leto, tako je bilo tudi letos v prvih treh mesecih opaziti manjši promet kot v prejšnjih mesecih, ki so za promet vedno bolj ugodni. Kljub temu, da družbeni plan občine Hrastnik predvideva za letošnje leto povečan promet v trgovini za 10 odstotkov, smo ugotovili, da v začetku tega leta plan ni bil realiziran. Zato čaka trgovska podjetja večja pozornost in skrb, če hočejo iti vzporedno s predvidenimi nalogami.

Se vedno se dogaja, da prebivalci našega kraja zelo pogosto odhajajo drugim kupovati artikla, ki so pri nas še vedno v premajhni izbiri na razpolago ali jih pa sploh ni na zalogi.

Tudi predolgo čakanje na postrežbo pogosto nervira gospodinjstva v trgovinah. Ta neugodnost bo delno rešena v jeseni z otvoritvijo Potrošniškega centra na rudniku, kjer bo uvedena samopostrežba s kapaciteto 4000 potrošnikov. Ta kapaciteta bo zadostovala za več let, kljub temu, da se bo število potrošnikov prav gotovo povečalo.

Ta problem bo pa rešen samo za Zg. Hrastnik, medtem ko bo vprašanje boljše in hi-

trejše preskrbe ostalo v Sp. Hrastniku še vedno odprto. - Kar se tiče preskrbe s sadjem in zelenjavo v našem kraju, se opaža vedno večja potrošnja teh artiklov. Se nedavno so se naši prebivalci v poletnih in jesenskih mesecih sami oskrbovali s povrtninami. Ker se pa površine, ki so bile prej obdelane, vedno bolj krčijo zaradi zazidav, so tudi ljudje vedno bolj navezani in odvisni od trga. Zato je dolžnost pristojnih forumov, da skrbijo, da se bo trgovina s sadjem in zelenjavo izboljšala, ker dosedanja prostori, niti zaloge in izbira ne ustrezajo več današnjim potrebam.

V gostinstvu je na splošno opaziti izboljšanje poslovanja, saj se je promet povečal v prvih treh mesecih skoro za 1 tretjino v primerjavi s prometom v istem razdobju lanskega leta. - Letošnje leto se predvideva sprostitev cen v gostinstvu, zato bi bilo potrebno, da bi se podjetja dobro pripravila na sezono z ureditvijo in modernizacijo gostinskih prostorov, z zadostno količino kvalitetnih pišaj in jstvin, z ureditvijo sanitarnih naprav, da bodo ustrezale predpisom.

Se vedno se opaža v hrast-

niških gostilnah premalo brige za čistino. Kljub temu, da se o tej pomanjkljivosti mnogo govori in da imamo v naših mestih možnost videti, kako so razni bifeji in male gostilne založene z jstvinami, se pri nas nič ne izboljša v tem pogledu. Mislimo preiti na pavšalno obračunavanje obveznosti do skupnosti. Na ta način se bodo v gostinstvu ustvarjali večji skladi, ki bodo nudili v bodoče večje možnosti za vlaganje sredstev za napredek te veje našega gospodarstva.

Tudi obrtna delavnost ni v prvih treh mesecih dosegla predvidenega plana razen Elektro-delavnice, ki odlično napreduje in je preselila plan-sko proizvodnjo za 1. tromesečje. Za ostala podjetja je pa potrebno, da si zagotovijo potrebne količine materiala, zlasti lesa, ki ga je sedaj najtežje dobiti. Dobro bi bilo tudi to, da bi si pogodbeno zagotovila dela že za naprej, da bi proizvodnja tako tekla v bodoče brezhibno.

Posebna ovira za razvoj obrti so pa še vedno delovni prostori in premajhna finančna sredstva. Vsaj večji delovni kolektivi v obrtni delavnosti imajo mnogo volje, da

bi zadostili vsem potrebam, ki se porajajo, ter upajo, da bodo dosegli svoj namen. Najboljše po delu so sprovedli po vseh obrtnih obratih v Hrastniku, kar ustvarja upanje, da bo znatno pripomoglo k boljšim dosežkom v obrtni delavnosti v našem kraju.

Anton Sihur

SEMINAR ZA SEKRETARJE ZK

Občinski komite Zveze komunistov v Hrastniku je priredil v sredo 22. t. m. enodnevni seminar za sekretarje osnovnih organizacij in tovarniških komitejev ZK. Na seminarju so govorili o metodah dela v organizacijah, politično-ideološkem delu in tereških organizacijah SZDL. Seminar je prav dobro uspel. Vodil ga je sekretar občinskega komiteja ZKS Hrastnik Mari-

LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI MLAD

Hrastniška glasbena šola je pred kratkim priredila zanimiv nastop. Solisti in orkester so pripravili prijeten glasbeni večer pod naslovom »Lepo je v naši domovini biti mlad«, ki je zelo uspel.

Nekega popoldneva:

hrastniško potepanje

Hrastnik, konec junija v dolini Bobna stisnjeno mesto. Le tam proti Dolu svet uide tesnosti in nekam svobodnejše zadila. Svojevstven je ta Hrastnik, toda zanimiv in drag za vsakega domačina. Tisto popoldne - ne spominjam se, kdaj je bilo - sem se, hočeš nočeš, potepal po hrastniški dolini. Spoznal sem jo. Svojevstvena je in hrastniška.

- Bi lahko zaživel v njej? sem se vprašal.

- Privaditi bi se kakor jaz in vsi Hrastničani, je potrdil upokojeni steklar Jože.

Prvo srečanje. Ne! Nič kolikokrat sva se srečala. Ona in jaz. Gledala sva se z očmi tučca. Tistikrat sem zamaknjen gledal vanjo. Spoznal sem jo. Drugačnja je in lepša. Ne pozna se ji, da je toliko stara. Spremenili so jo. Izginili so njeni sivi, stoletni zidovi. Tam, kjer je pred leti stala preteklost, živi sedanjost. Srečal sem se tudi z njo, njenimi idejami.

- Včeraj 6.000 ton, danes 7.500 ton, jutri morda že 10.000 ton steklenih izdelkov, pravijo steklarji.

Kdo bi jim ne verjel. Se preden kaj do kraja napravijo, že segajo v prihodnost. Ne dajo miru.

Korak naprej. Pšcem črpalke. Ljudje v žabih. Potok Boben, ki je desetletja in desetletja rovaril, zdaj

umirjeno spreminja strugo. Potrebe zmagaujejo naravo.

Spet srečanje. Stoletna Kemična, soseda Steklarne, tudi spreminja podobo. - Zakaj bi je ne? Tudi mi moramo biti sodobni, pravijo kemičarji. In spreminjajo jo bodo.

Načrt: proizvodnja novih kemičnih izdelkov. Precej jih je leta 1962 bo tovarna povečala dohodek na dve milijardi 215 milijonov dinarjev. Niso sanje. Stvarnost.

- Stoj! Ne nadaljujte poti! Ob glavo boste!

Crnolas fant se prijetno zareži. Menda je s Prekmurja. Čez čas eksplozija: Ena, dva, tri, štiri! Kamenje leti, pada. Strešniki pokajo na bližnjih hrihah.

Rikov most. Hrastniška cesta. Oba sta povezana s preteklostjo. Stara sta in doslužila. Most, ki je še pred dnevi prenašal bremena, izginja. Doslužil je. Novi se mu smehljajo le še v rebrih. In potem cesta: stara, hrastniška cesta.

Sofor: - Da bi jo vrag!

Pešec: - Uh, ta cesta. Prah in blato!

Kaj, kakšni »slavospevi«? Upravičeni. Prah, luknje, gramoz in ob dežju blato.

Avugust 1960.

Bo resda konec ravnanja? Morda, druge.

Hitijo eni in drugi. Kopači, buldozer, geometri. V kratkem se jim pridruži traktor. Kocke so zanje pripravljene. In kmalu tudi ceste. Zdalj od Rudnika do samskega doma Kemične. Prihodnje leto se napreduje. Cesta. Z njo pa Hrastničani urejajo kanalizacijo, ki jo doslej ni bilo, pa tudi cestna razsvetljava. Sodobna bo kot cesta. In ob njej mične avtobusne postaje, tu in tam parki in klopi.

- Da bi vse to čimprej bilo, - pravijo Hrastničani.

Log. Hribina je izginila. Povzpel sem se nanj. Nekaj nenavadnega. Prelep pogled v teh poletnih dneh. »Rudarjevi« so si zgradili čudovit stadion: nogometno, rokometno, odbojkarstvo igrišče, lepo atletsko stezo, betonsko ograjo, tribuno. Ponosni so na vse to. In precej so pripomogli sami s prostovoljnimi delom.

Nogometaši so disciplinirano trenirali v letošnjem letu. Pozna se jim večša roka trenerja Butkoveca iz Trbovelj. Napredovali so od junskega dela tekmovanja. - In letos? Bolje bo.

V Hrastniku sta dva tabora: rudarji imajo »Rudarja«, steklarji »Bratstvo«, kemičarji so vmesna stopnja. Nekaj za prve, nekaj za druge.

- Trboveljčani, vi imate Blagovnico, mi pa bomo imeli samopostrežno trgovino. Odgovorite: kdo bo potem bolj »nobil«, vi ali mi? - zadržna zgovorna gospodinja Stefa Presneto. Pozna se mi, da premalo hodim v trgovino. Toda ne vem, kdo bo potem bolj »nobil«, mi ali hrastniški sosede. Bo že praksa pokazala, ali ne?

Hrastniški Potrošniški center raste iz dneva v dan. V njem bo razen samopostrežne trgovine še mesnica. In vse sodobno opremljeno. Potem pride na vrsto še gradnja Potrošniškega centra v Spodnjem Hrastniku. Potrošniška mreža in preskrba se bosta izboljšali. Gospodinjine na to že težko čakajo.

Zapihalo je po dolini. Pozabil sem, da je vroče in da se Hrastničani ne morejo nikjer »namakati«. Šele zvečer, ko me je pot čez hrib peljala v Trbovlje in sem srečaval hrastniško mladež, ki se je vračala s kopanja domov, sem pomislil na njihovo poletno »trpljenje«. Pravijo, da bo tudi hrastniški bazen prišel enkrat na vrsto. Morda prav kmalu.

Hrastniškega potepanja je konec. Ni šlo vse na papir. Preveč je vsega.

Pavel Burkeljc

PRI GRADITVI NOVE CESTE V HRASTNIKU

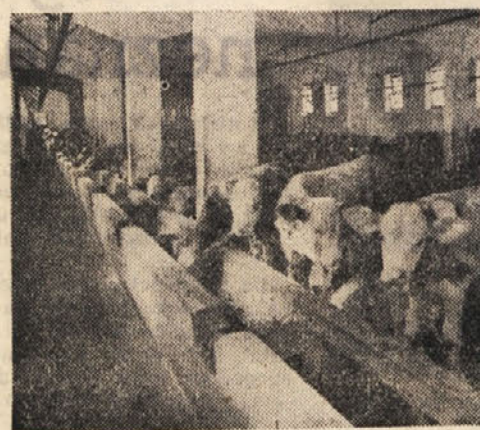
Naše združništvo, ki je specifično jugoslovansko, si je zadalo posebne naloge in uspehi se že kažejo. Marsikateri seja združnega sveta, upravnega odbora je že bolj konkretna in živa. Prav tako so tudi občni zbori združenja konkretni in razpravljalni, ki se tičejo proizvodnje. Čedalje večja skrb se pojavlja, okoli ureditve zemljišč, ki so na razpolago za odkup ali pa v najem. Tudi odnos do zemljišč splošnega ljudskega premoženja je drugačen kot pred časom. V zasavskih občinah, to je na področju Kmetijske gozdarske poslovne zadruge (KGPPZ) Litija, je 115 kmetijskih združenj, od katerih se ene več, druge manj ukvarjajo z mislijo ali s konkretnimi dejavnostmi lastne proizvodnje. To je za ljudi, ki vodijo zadruge, precej nova stvar in je v začetku težko napraviti prve korake, čeprav jih želijo. Seveda se ponekod najde celo malo opornost, ki bo čedalje bolj izgubljala nogo, ker ga bo prežgal čas.

Na področju KGPPZ Litija sta prvi začeli razmišljati o lastni proizvodnji Kmetijska zadruga Dol pri Hrastniku in Gabrovka. Kakor je znano, ima Kmetijska zadruga Dol pri Hrastniku pitlišče telet v Sirju, ki bo perspektivno tesno povezano s pašnikom v Gorah. V načrtu pa imajo organizirati še eno pitlišče na Dolu, ki bo imelo osnovo v najetih in zemljiških splošnega ljudskega premoženja. S povečanjem lastne proizvodnje bodo morali zadržni organi malo več misliti na kader, ki bo vse to vodil. Brez dvoma bo vse predvideno delo zahtevalo močno organizacijo, posebno če pomislimo, da bodo kmalu vse površine v Gorah na razpolago zadrugi.

Tudi Kmetijska zadruga Gabrovka je že pred časom začela razmišljati o lastni proizvodnji, v letošnjem letu je pa zraven SLP zemljišč, ki jih je že imela, vzela v najem zemljišča od kmetov. Zadruga v Trbovljah je v letošnjem letu začela razmišljati o svoji ekonomiji in uspehi se že tu.

Na ekornomiji za Ostenkom imajo že 30 glav živine. Do konca leta bodo predvideno povečali število na 50 glav. To je začetek, ki bo omogočil izkoriščanje kmetijskih površin v Trbovljah. Kakor nam je znano, je v Trbovljah precej zemljišč splošnega ljudskega premoženja, ki so sedaj dodeljena zadrugi v izkoriščanje.

Kresniška Kmetijska zadruga ima pripravljen investicijski program za 20 ha sadovnjaka. V avgustu bo »Agroobnova« iz Ljubljane začela z rigolanjem in ostalimi zemeljskimi deli, ki so potrebna za

napravo sadovnjaka. Sadovnjak bo na zemljišču splošnega ljudskega premoženja in na zemljišču, ki ga je zadruga vzela v najem.

V Mlinah so že dalj časa razmišljali o zemljišču splošnega ljudskega premoženja, ki jim je bilo na razpolago v Kandršah. Letos spomladi so se odločili in napravili sadovnjak z 870 jablanami. Tudi o živinorejski ekonomiji so že razpravljali, vendar ni prišlo do uresničitve zaradi različnih momentov.

V zadnjem času tudi na Izalahkah proučujejo možnosti za ustanovitev živinorejskega obrata, ki bi imel osnovo v najetih zemljiščih. Občni zbor Kmetijske zadruge Čemšenik je načel vprašanje nekaterih kmetij, ki bi jih zadruga lahko vzela v najem. Torej je tudi tu misel o lastni proizvodnji.

Čas politika v kmetijstvu in izkušnje kažejo, da bodo morale tudi ostale zadruge počasi razmišljati, kako se bodo vključile v proizvodnjo. Možnosti in načinov je dovolj. Inž. B. S.

BRALCI NAM PIŠEJO

Stanovanjski problemi

Stanovanjsko vprašanje pri podjetju »Elektro-Standard« v Trbovljah še vedno ni rešeno. Vprašujemo se, zakaj vodstvo v tej smeri ničesar ne stori, saj je znano, da se podjetje lepo razvija. Lahko je tistim, ki nimajo stanovanjske skrbi in iz mesecev v mesec pretehtajo vse možnosti »za in proti« graditvi stanovanjskega bloka za prizadete. Manj prijetno je pa slednjim, od katerih ni mogoče pričakovati, da se bodo stalno zadovoljevali le s praznimi obljubami.

Kaj nimajo tudi zakonci, ki so »komaj nekaj let« poročeni, pravice, da si uredijo lastno stanovanje? Delovni človek z urejenim privatnim življenjem bo lahko dajal skupnosti neprijetno več kakor tisti, ki mora živeti v neurejenih stanovanjskih razmerah, ki so pogosto neznozne.

Prizadeti

PRIPOMBA UREDNIŠTVA: Objavljamo ta dopis, ki ni osamljen primer in govori o stanovanjskem problemu, ki je tudi v Trbovljah izredno pereč. Mnogo se gradi, a še vedno premalo. Na stanovanjskem uradu v kraju je preko 300 prošelj za dodelitev stanovanja. Med prošlji so po večini mladi zakonci, ki si žele urediti svoje zasebno življenje tudi s te strani. Kar se tiče podjetja »Elektro-Standard« v Trbovljah, je res, da se podjetje lepo razvija, ima pa na drugi strani velike finančne težave, kako obnoviti oz. razširiti in povečati strojni park in ostalo, kar je izredno važno za nadaljnji razvoj podjetja ali celo njegov obstoj. Ko se bo to podjetje izmotalo iz teh svojih prvenstvenih težav, bo lahko več vložilo oziroma dalo za gradnjo lastnih stanovanj. — Kakor smo izvedeli, bo »Elektro-Standard« v letošnjem letu solinvestiral pri »razrušenih investicijah« za gradnjo novega stanovanjskega bloka v Trbovljah. Podjetje bo s tem lahko le delno rešilo stanovanjsko vprašanje za nekaj družin, v celoti ga pa ne bo rešilo, ker nima za to dovolj denarnih sredstev. Strinjamo se z mnenjem pisca gornjih vrstic, da ima vsak delovni človek pravico do urejenega privatnega življenja in da bo tedaj lahko še več dajal skupnosti. To v tudi naša najširša javnost ter naša ljudska oblast in naša gospodarska podjetja, ki se vsi nenehno trudijo, kako bi čim zadovoljiveje in čimprej rešili to vprašanje, ki je eden izmed največjih problemov v naši socialistični skupnosti in tudi drugod v svetu.

IZ TRBOVELJ

Šolska razstava. — Ob koncu šolskega leta so na osemletni šoli Zg. Trbovlje odprli zanimivo razstavo del krožkov in ostale dejavnosti na tej šoli. Razstava je prikazala lep napredek krožkov, posebno likovnega, modelarskega, literarnega, šolske zadruge in drugih. Razstavo si je ogledalo mnogo število Trboveljčanov.

Izpti uspehi. — V minulem tednu so letošnji maturanti trboveljske gimnazije, redne in večerne ekonomske srednje šole delali za splošne izpite po novem sistemu. Kot smo izvedeli, so novi diplomski izpti uspehi in je večina maturantov dobro opravila tako domače naloge kot zagovor in slovensko šolsko nalogo.

Predavanje Borisa Zihlerja. — Delavska univerza je priredila v četrtek popoldne zanimivo predavanje o »Marksističnem stilu« do kulture ustvarjalnosti v družbi. Predavanje je imel član izvršnega komiteja CK ZKS Boris Zihler.

Je ekonomskih enot. — Na trboveljskem rudniku bodo meseca julija pričeli z obračunavanjem po ekonomskih enotah. Celoten rudnik je razdeljen na 18 ekonomskih enot.

Potovanje po Istri. — Prosvetni delavci iz Zg. Trbovelj so pretekli teden imeli večdnevno potovanje po Istri. Ogledali so si nekatera istrska mesta ter njihove znamenitosti.

Ohrid, Bučva, Makarska. — Jutri popoldne bodo letošnji maturanti iz trboveljske gimnazije in ekonomske srednje šole odpotožili v Opatovc, kjer bodo imeli na voljo na večdnevno letovanje na Ohridu, Bučvi in Makarski, torej v sama znana turistična mesta naše domovine.

IZ HRASTNIKA

Sestanek sveta stanovanjske skupnosti. V sredo 22. junija je imel svet stanovanjske skupnosti Rudnik v Zg. Hrastniku razširjeno sejo, na kateri so razpravljali o programu te skupnosti in ustanovitvi nekaterih servisov, ki so na tem področju močno potrebni.

Razstava ljudske tehnike in šol. — V nedeljo so v Hrastniku odprli razstavo Ljudske tehnike in del hrastniških osemletk. Razstava je bila odprta v okviru praznovanja krajevnega praznika Hrastnik. Popoldne je bil v Hrastniku sponoženo telovadno društvo Partizan in šol. Nastopilo je preko deset sto telovadcev in šolske mladine.

Seja Oblo Hrastnik. — Na jutrišnji sedmi občinskega ljudskega odbora v Hrastniku bodo razpravljali in sprejeli vrsto odločkov z območja hrastniške občine. Na tej seji pa bo na dnevnem redu tudi poročilo sveta za blagovni promet.

PROGRAM GRADBENE DEJAVNOSTI RUDNIKA TRBOVLJE-HRASTNIK V LETU 1960

Za lepšo podobo

Proizvodne naloge, še bolj pa potrebe po objektivni družbenega standarda, so tudi v letošnjem letu narekovale kolektiv Rudnika Trbovlje-Hrastnik, da vložil del svojih naporov tudi v realizacijo obširnega programa izgradnje. Najvažnejši objekti kapitalne izgradnje, ki jih predvideva letošnji program, so obratna poslopja na novem rudniškem obratu na Dolu pri Hrastniku, ki so pred dovršitvijo. Moderna kompresorska postaja na tem obratu, nova razdelilna transformatorska postaja, ki bo napajala z električno energijo ta obrat, bosta razen že prej zgrajenih objektov in zraven nove mostovne kopalnice s svetilčarno in pomožnimi prostori dajale temu obratu podobo modernega rudniškega obrata.

V Trbovljah bodo v letošnjem letu pričeli z izgradnjo nove razkladalne rampe na železniški postaji. Ko bo ta rampa zgrajena, se bo zopet bistveno spremenila slika trboveljske doline, ker bo omogočena odstranitev zastarele nerentabilne ožkotirne železnice v dolini in uveden prevoz jamskega lesa ter ostalega materiala s kamioni z železniške postaje.

Na ostalih obratih so predvidena manjša dela, ki jih narekujejo potrebe nemotene obratovanja. Tako bodo na jamskem obratu Trbovlje zgradili obratne zgradbe na ustju novega vpadnika v Lakonici, v Hrastniku bodo adaptirali strojno celovito jasko, zgradili novo ostenje pred ustjem tega jasko, preuredili most med separacijo in strojnimi jasko, podaljšali opornik zid ob potoku Boben pred obratnimi delavnicami ter izvršili več drugih manjših del.

Razen navedenih del je predviden v jeseni pričetek rekonstrukcije rudniške opekarne v Trbovljah, s katero se bo povečala in pocenila proizvodnja opečnih izdelkov. Skupni stroški za realizacijo gornjih načrtov so planirani v višini 49.410.000 din, ki jih bo kolektiv rudnika kril v glavnem iz lastnih amortizacijskih sredstev, le delno pa za nekatere nove objekte na Dolu iz posojila, ki je bilo najeto pri investicijski banki.

Težje naporov pa leži, kakor že nekaj let zopet na izgradnji objektov družbenega standarda, v glavnem na izgradnji stano-

vanjskih hiš. Za to so predvidena sredstva v višini 230.800.000 din, v večji meri iz sklada za stanovanjsko izgradnjo, delno pa iz lastnih sredstev rudniškega kolektiva.

V Trbovljah bodo dogradili dva 20-stanovanjska bloka na Trgu revolucije in dva enaka bloka na Logu v Hrastniku. Stanovanja v teh blokih bodo dvo- in trisobna z veliko dnevno sobo, s kuhinjskimi kotički, v katerih bo vgrajena potrebna oprema, dvema spalnicama, lepo urejeno kopalnico in vsi pritliklinami.

Za vzdrževanje kontinuitete izgradnje stanovanjskega fonda pa bodo letos pričeli z gradnjo 3 petnadstropnih stanovanjskih stolpčev v Trbovljah, dveh enakih v Hrastniku in enega na Dolu. Ti stolpiči bodo imeli po 20 komfortnih dvosobnih stanovanj. Pri izbiri načrtov za stanovanjsko izgradnjo so polagali posebno važnost na ustrezen sodoben koncept stanovanja in na cenosten izgradnje, ki bo vplivala tudi na višino najemnine. Predvidena najemnina za nova stanovanja ne bo presegala višine 3200 din.

Izredno slabo stanje starih samskih domov in nujna potreba po novi delovni sili pa narekujejo izgradnjo primernih samskih stanovanj, zato se je delovni kolektiv rudnika odločil za gradnjo novih samskih domov v Trbovljah in Hrastniku. V Trbovljah bodo v teku letošnjega in prihodnjega leta zgradili nov samski dom za 80 samcev razen že obstoječega doma v Suštarjevi koloniji, v Hrastniku pa nov trakt za 100 samcev pri samskem domu na Logu. Obe zgradbi bosta sodobno opremljeni in bosta imeli sobe s po dvema posteljama, lepe dnevne prostore in vse pritlikline. Naše poročilo pa ne bi bilo popolno, če ne bi omenili izgradnje učilnic oziroma klubskih prostorov na posebnih obratih, za katere so predvidena sredstva v višini 7.800.000 din.

Iz gornjega kratkega naštevavanja gradbenih načrtov za letošnje leto je razvidno, da vloga delovni kolektiv Rudnika Trbovlje-Hrastnik znatna sredstva in napore tudi na tem področju in s tem omogoča zboljšanje delovnih pogojev ter dvig življenjske ravni, obenem pa v mnogem prispeva k lepšanju zunanje podobe naših revirskih centrov.

Slivo Reja

GLAVNA NALOGA KMETIJSKIH ZADRUG JE

organizirati lastno proizvodnjo

zraven SLP zemljišč, ki jih je že imela, vzela v najem zemljišča od kmetov.

Zadruga v Trbovljah je v letošnjem letu začela razmišljati o svoji ekonomiji in uspehi se že tu.

Na ekornomiji za Ostenkom imajo že 30 glav živine. Do konca leta bodo predvideno povečali število na 50 glav. To je začetek, ki bo omogočil izkoriščanje kmetijskih površin v Trbovljah.

Kakor nam je znano, je v Trbovljah precej zemljišč splošnega ljudskega premoženja, ki so sedaj dodeljena zadrugi v izkoriščanje.

Kresniška Kmetijska zadruga ima pripravljen investicijski program za 20 ha sadovnjaka. V avgustu bo »Agroobnova« iz Ljubljane začela z rigolanjem in ostalimi zemeljskimi deli, ki so potrebna za

Gozdno gospodarstvo v Zasavju

Kmetijsko gozdarska poslovna zveza Litija posluje na področju štirih zasavskih občin: Litija, Zagorje, Trbovlje in Hrastnik. Na tem sektorju je 30 tisoč hektarov zaraščenih pašnikov privatnega sektorja.

V letu 1959 je bilo pogozdenih z različni sadikami, pretežno z iglavci, 109 ha gozdov s 340 tisoč sadikami. Razen pogozdovanja smo obželi in očistili 313 ha gozdov, za kar smo porabili preko 15 milijonov dinarjev. Plan smo izvršili 100-odstotno.

Za vzdrževanje gozdnih komunikacij smo v letu 1959 porabili 9 milijonov dinarjev ter popravili 113 poti in cest v dolžini 179 kilometrov, na novo pa napravili 7 mostov. Zaradi izredno močnega naliva dne 22. junija je bilo na področju Oblo Litija in Oblo Zagorje razrušenih več cest ter smo prejeli za popravilo teh cest še 6 milijonov dinarjev od Uprave za gozdarstvo OLO Ljubljana. S tem denarjem smo popravili ter uredili še 28 km cest. Pri vseh teh delih so prostovoljno pomagali tudi kmetje sami, tako da vsa opravljena dela predstavljajo precej večjo vrednost od navedenih zneskov.

Iz investicijskih sredstev smo dogradili cesto Dole-Sopot v dolžini 1.200 metrov v vrednosti 9 milijonov dinarjev. Za cestno komunikacijo smo porabili 4 milijone. Za graditev logarnice na Javorskem Pilu pri Gabrovki je bilo potrebno 3,3 milijona dinarjev. Ta logarnica stoji na znanem prelazu in bivaš nemško-italijanski meji, kjer je Zveza borcev NOV postavila prelep spomenik 84 padlim borcem, ki so tamkaj pokopani. Izgraditvijo logarnice in postavitvijo spomenika smo počastili spomin na padle partizane na tem področju.

Razen navedenih sredstev smo pa precej denarja vložili za varstvo gozdov, to je za zatiranje raznih rastlinskih boleznih in drugo. V celoti je bilo od zbranih sredstev gozdnega sklada tako vrnjeno 88 odstotkov vplačanega denarja. Upoštevajoč stroške upravne službe pa v celoti, kolikor je bilo vplačano.

Plan za leto 1960 pa predvideva pogozdovanje na površini 110 ha s 340 tisoč sadikami ter 200 kg semena, nadalje bomo

gozdov bomo dosegli, da se bo lesna zaloga v naših gozdovih dvignila, s tem pa tudi vsakoletni posek, od česar bo imel korist predvsem vsak posestnik in pa družba, ki vsak dan potrebuje več lesa. To je pa tudi namen gozdarske službe.

C.

Kako se voli disciplinska komisija DS?

Ob izvolitvi so delavski svetovi gospodarskih organizacij morali tudi izvoliti svoje komisije, med katerimi odigrava posebno vlogo po zakonu o delovnih razmerjih in notranjih pravilnikov gospodarskih organizacij prav disciplinska komisija.

Zakon oziroma pravilniki o delovnih razmerjih gospodarskih organizacij natanko določajo, kako je treba izvoliti komisijo, in kljub temu se v tem smislu niso povsod izvolile ustrezne komisije.

Zakon določa v 284. členu, da delavski svet imenuje predsednika in enega člana ter njuna namestnika, medtem ko drugega člana in njegovega namestnika delegira v disciplinsko komisijo sindikalna organizacija.

Tak sestav morajo imeti tudi disciplinske komisije obratov, kolikor so bile imenovane.

Glede na prednje zakonske določbe potemtakem ni prav, da je delavski svet imenoval samo 3 člane brez namestnikov ter razen tega ni dopustil, da bi sindikalna organi-

IZ PRAKSE DELA ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA

Nepravilen prevzem uprave podjetja

Po volitvah novih upravnih odborov po delavskih svetih gospodarskih organizacij je bilot reba izvesti primipredajo oziroma prevzem uprave podjetja, kakor določajo splošni predpisi in na kar smo v eni izmed zadnjih števil našega tednika posebej opozorili.

Kljub temu smo pa ob pre-

biranju zapisnikov DS in UO ugotovili, da so v nekem našem podjetju izvedli prevzem uprave tako, da je predsednik starega upravnega odbora predal posle in mapo zapisnikov seš DS in UO novemu predsedniku ter ga tako seznanil s delom prejšnjega upravnega odbora.

Res je, da je treba uvesti novega predsednika upravnega odbora v njegove posle, še bolj res je pa, da je treba celoten upravni odbor seznaniti s glavnimi problemi podjetja, da bo upravni odbor lahko takoj v okviru zakonskih pooblastil izvajal svojo funkcijo v polni odgovornosti.

Vsekakor je treba, da tudi sindikalna podružnice posvetijo posebno skrb pravičnemu prevzemu uprave in čuvanju demokratičnosti v našem sistemu delavskega samoupravljanja.

Volitve v delavske svete v Zagorju so končane

Do 30. maja so bile na območju zagorske občine volitve v delavske svete v vseh gospodarskih organizacijah. Sedaj pa bodo že skoro končane zasedanja delavskih svetov, na katerih novozvoljeni člani delavskih svetov prevzemajo posle in volijo upravne odbore.

Volitve v delavske svete so bile v zagorski občini v gospodarskih organizacijah v razdobju od 11. aprila do 30. maja, in sicer na rudniku Zagorje 26. maja, v Industriji gradbenega materiala 11. aprila, v Lesno-predelovalnem podjetju 14. maja, v Avtoprevozu 26. maja, v Slikarstvu — plekarstvu 26.

maja, v Komunalnem podjetju 28. maja, v Tovarni konfekcije in pletenin »Sava« 27. maja, v Gradbenem podjetju 14. maja, v trgovskem podjetju »Potrošnja« 28. aprila, v Klavnišču Zagorje 30. maja, v Strojnem pletilstvu 21. aprila, v Gostinskem podjetju 10. maja, v Strojnem mizarstvu Zagorje — Toplice 12. maja, v Podjetju keramike in elektrotoporcelana na Izalahk 13. maja, v Cevlarstvu 25. maja itd. Volitve v delavske svete so v vseh gospodarskih organizacijah lepo izvedli. Volitve v delavske svete so postale že skoro v vseh gospodarskih organizacijah praznični dan za delovne kolektive. (ma)

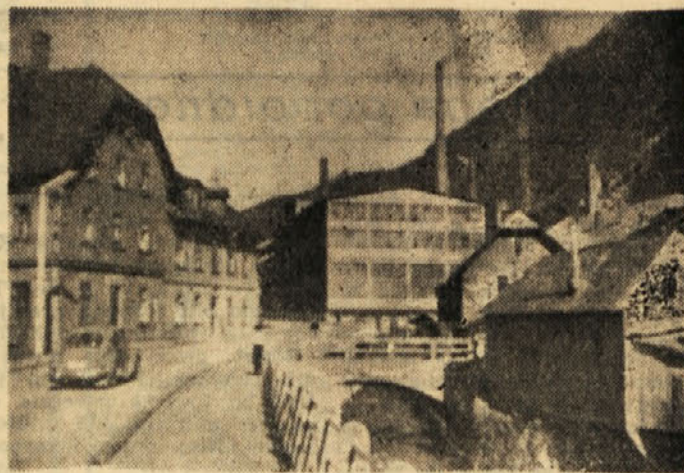
Pozdrav Hrastničanom

ob krajevnem prazniku —
3. juliju

LETOŠNJI KRAJEVNI PRAZNIK PRAZNUJEJO HRASTNIČANI SKUPNO Z RUDARSKIM PRAZNIKOM, 15-LETNICO SVOBODNE GRADITVE SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE IN 10-LETNICO DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA, POZDRAVLJAMO HRASTNIČANE IN JIM TOPLO ČESTITAMO K DOSEŽENIM USPEHOM IN PRIZADEVANJU ZA LEPSI JUTRIŠNJI DAN HRASTNIŠKE KOMUNE.

Občinski ljudski odbor — Občinski odbor SZDL — Občinski komite ZKS — Občinski komite LMS — Občinski sindikalni svet — Občinski odbor ZB NOV — Občinski odbor ZVVI — Občinski svet Svobod in prosvetnih društev

STEKLARNA HRASTNIK — KEMIČNA TOVARNA HRASTNIK — GRADBENO PODJETJE HRASTNIK — ELEKTROTEHNIČNA DELAVNICA HRASTNIK — ZDRUŽENE OBRATNE DELAVNICE HRASTNIK — STROJNO MIZARSTVO HRASTNIK — PEKARNA IN SLASČICARNA HRASTNIK — KOMUNALNO GOSPODARSTVO HRASTNIK — TRGOVSKO PODJETJE HRASTNIK — KLAVNICE IN MESNICE HRASTNIK — GOSTINSKO PODJETJE »JELKA«, HRASTNIK — TRGOVSKO PODJETJE DOL — KLAVNICA DOL — KMETIJSKA ZADRUGA DOL — KOLODVORSKA RESTAVRACIJA ZIDANI MOST Z OBRATOM »SVOBODA« IN »JADRAN« V RADEČAH — SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE RADEČE — MLEKARNA RADEČE — »PETA«, RADEČE — PAPIRNICARNA RADEČE — KURIVOPROMET RADEČE — KMETIJSKA ZADRUGA RADEČE — UREDNIŠTVO IN UPRAVA »ZASAVSKEGA TEDNIKA«.

MLADI RUDAR

RUDAR MED VAMI

OB 10. OBLETNICI DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA NA RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK

Ob desetletnici delavskega samouprave človek rade volje prebira kroniko desetletnega delovanja organov samoupravljanja tako pomembnega delovnega kolektiva v našem gospodarskem sistemu, kot je Rudnik Trbovlje - Hrastnik.

Ko listaš po zapisnikih zasedanj delavskega sveta v prvih mandatnih dobah, se ti nehoti vsiljuje misel, kakšen čut neposredne odgovornosti je vladal v prvem predstavnikiškem organu.

Naloge niso bile nič manj-

še. Potrebno je bilo, se takoj spoprijeti z neposrednimi nalogami za uresničitev postavljene planirane proizvodnje.

S čim so torej obelježena prva zasedanja rudniškega delavskega sveta? Če jih naštejemo po kronološkem redu, ugotovimo razprave: o proizvodnem planu, znižanju polne lastne cene, in investicijskem programu, sestavi komisije za ugotovitev zastoj produktivnosti, o proizvodnih stroških, varčevanju z rudniškimi inventarji, urejanju delovne discipline, poročilu o bilanci, delovnem redu podjetja, tekmovalnosti z ostalimi rudniki, stanovanjskem vprašanju, zaščiti delavcev, izobraževanju organov samoupravljanja itd.

Skratka: našteje so bile naloge, ki jih v drugačni formulaciji zabeležimo ob sedanjih zasedanjih s prav tako živahnimi razpravami in težnjami za večji uspeh kolektiva, za izboljšanje delovnega procesa, delovnih pogojev ipd.

Uvedla delavskega samoupravljanja ni našla trbovjskih in hrastniških rudarjev

nepriljubljenih. To vsekakor potrjuje stalna težnja za večjo proizvodnost, ki je v povojnih letih v stalnem porastu in ki prinaša vedno večje sadove za urejevanje ostalih neposrednih življenjskih pogojev rudarjev.

Vzporedno s porastom proizvodnosti je tudi rastla kvaliteta in poglubenost delavskega samoupravljanja. Boljša kvaliteta delavskega sveta je tudi razširila obseg obravnave in vključila organe samouprave v vse obširnejše razprave. S tem je tudi rasteel neposredni materialni interes proizvajalcev.

Vse skupaj nam ob proslavi 10-letnice delavskega samoupravljanja kljub težkočam in problemom nakazuje, da bodo organi samoupravljanja na rudniku tudi v bodoče kos svojim nalogam v še bolj nesporodni polni uveljavitvi delovnega kolektiva.

Začetniške težave so premagane, delo narekuje nenehno sredstvo udeleževanja in odločanja, zato tudi velika skrb v preteklem letu za večjo izbratenost članov kolektiva, tako na strokovnem kot na družbeno-ekonomskem področju, in kar tudi v prvi vrsti predvideva program izobraževanja v hodočem letu.

Deset let delavskega samoupravljanja torej delovni kolektiv praznuje v cilju vsestranske decentralizacije na tem področju, da uresniči načela, postavljena v zakonu o gospodarjenju s podjetji po delovnih kolektivih in v okviru napotkov I. kongresa DS in VII. kongresa ZKJ.

SINDIKALNA PODRUŽNICA RUDARJEV PRI RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK V TRBOVLJAH

priraja v okviru proslav ob dnevu rudarjev dne 3. julija naslednje prireditve:

Dne 2. julija 1960:

ob 18.00 uri slovesno zasedanje delavskega sveta v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah;

ob 19.00 uri koncert delavske godbe pred Delavskim domom. Ob slabem vremenu bo koncert v foyerju Delavskega doma;

ob 20.00 uri kulturni program — večer pesmi in proze zisavskih pesnikov in skladateljev v gledališki dvorani Delavskega doma.

Dne 3. julija 1960:

ob 10.00 uri šahovski brzoturnir med šahisti rudnika Zagorje, Hrastnik in Trbovlje v prostorih šahovske sekcije SD Rudarja v Trbovljah (prireditve je v okviru delavskih športnih iger);

ob 17.00 uri prijateljska nogometna tekma;

ob 20.00 uri plavalni troboj v občinskem kopališču med PK »Naprijed«, Zagreb, PK »Celuloza«, Krško in plavalno sekcijo SD Rudarja Trbovlje.

Dne 4. julija 1960:

množični izlet k lovski koči na sedlu Podmeje;

ob 10.00 uri pri lovski koči v Podmeji pričetek kulturnega programa s slavnostnim govorom; po končanem programu prosta zabava;

odhodi avtobusov od 7.00 ure zjutraj dalje s Trga revolucije (restavracija) do lovske kočice;

ob 19.00 uri prijateljska tekma v košarki med KK Mariborom in košarkarsko sekcijo SD Rudarja Trbovlje;

ob 20.00 uri prijateljska tekma v rokometu med RK Odredom, Ljubljana, in rokometno sekcijo SD Rudarja Trbovlje.

Vse proslave in prireditve v čast dneva rudarjev so hkrati tudi spominke proslave ob 10. obletnici delavskih svetov in 15. obletnici osvoboditve in počastitev dneva borcev.

Vljudno vabimo k obilni udeležbi na vseh prireditvah.

Upravni odbor sindikalne podružnice rudarjev Trbovlje.

PRVO ZASEDANJE DS RUDNIKA TRBOVLJE-HRASTNIK

Pred novimi nalogami

Po izvolitvi delavskega sveta Rudnika Trbovlje-Hrastnik se je sešel le-ta na prvo zasedanje 31. maja 1960. Da bi bili člani delovnega kolektiva podjetja v celoti seznanjeni s prvimi obravnavami, navajamo v naslednjem povzetku te seje. Delavski svet je izvolil za novega predsednika tov. Jožeta Zorčiča iz Hrastnika ter tov. Rudolfa Vidmarja iz Trbovelj za namestnika.

Delavski svet je na prvi seji izvolil nov upravni odbor, ki ga sestavljajo:

Člani: 1. Mirko Kerle, obrat Trbovlje; 2. Martin Ivšek, obrat Trbovlje; 3. Jože Zdobov, obrat Hrastnik; 4. Ivan Medvešek, obrat Hrastnik; 5. Vinko Stern, obrat Separacija; 6. Miha Podkoritnik, obrat Hrastnik; 7. Franc Zupan, obrat Dobrna; 8. Polde Petrič, obrat Trbovlje; 9. Albert Fabjan, zunanji obrat; 10. inž. Srečko Klenovšek, obrat Hrastnik.

Namesniki: 1. Alojz Blagojšek, obrat Hrastnik; 2. Franc Brečko, obrat Trbovlje; 3. Ivan Pestelj, obrat Trbovlje; 4. Franc Kova, obrat Dobrna; 5. Stane Skočir, obrat SRD; 6. Avgust Sršen, obrat Hrastnik; 7. Avgust Hrast, zunanji obrat; 8. Edj. Kirm II, obrat Hrastnik; 9. Vinko Koritnik, obrat Separacija; 10. Leopold Rebernik, obrat Hrastnik.

Na prvi seji upravnega odbora je bil za predsednika izvoljen tov. Polde Petrič iz Trbovelj, za namestnika pa tov. Jože Zdobov iz Hrastnika.

Delavski svet je nadalje izvolil 10 komisij, in sicer: 1. 6-člansko komisijo za organizacijo dela; 2. 6-člansko komisijo za investicije; 3. 8-člansko finančno komisijo; 4. 10-člansko tarifno komisijo; 5. 6-člansko stanovniško komisijo (sedmega člana pa določi sindikalna podružnica rudnika); 6. 9-člansko komisijo za HTZ;

7. 6-člansko komisijo za evidenco osnovnih sredstev; 8. 3-člansko komisijo za delovna razmerja; 9. 3-člansko komisijo za spremljanje dela Zdrženja premovalnikov Jugoslavije; 10. 2 člana ter njuna namestnika v disciplinski komisiji, medtem ko bosta tretjega člana in namestnika določili obe podružnici sindikalne organizacije rudarjev.

Po izvolitvi svojih organov je delavski svet obravnaval in sprejel določene spremembe Pravilnika o štipendijah ter za šolsko leto 1960-61 razpisal 26 štipendij na fakultetah za

rudarstvo, kemijo, strojništvo, elektrotehniko, pravno in ekonomsko fakulteto. Nato štipendije za gradbeno srednjo šolo, tehnični rudarski oddelek, ESS, šolo za soc. delavce, zobotehnično srednjo šolo, dvestletni oddelek za dentiste na Univerzi, mojstrsko šolo (rudarski oddelek) in za opersko stroko.

Prav tako je delavski svet na tem zasedanju potrdil nove prodajne cene premoga, kot je to določil poseben predpis v Uradnem listu FLRJ glede sprostitev cen drobnim vrstam premoga.

KO PISKA

Tehnične izboljšave in racionalizacija na rudniku

Upravni odbor Rudnika rjava premoja Trbovlje-Hrastnik je obravnaval letošnje leto dve pomembnejši tehnični izboljšavi, ki sta jih predlagala in tudi v praksi uspešno izvedla dva člana kolektiva. Ker dnevni časopis in strokovne revije o teh racionalizacijah niso poročali, je bil upravni odbor mnenja, da naj tudi širša javnost zve za prizadevanost nekaterih članov kolektiva, da se obstoječe naprave in stroji, čeprav starejšega izvora, dobro vzdržujejo in poveča njihova funkcionalnost.

Tovariš Franč Prošenc, strugar na obratu Trbovlje, je že v l. 1959 predlagal in izvedel dve izboljšavi za: sklopko med reduktorjem in elektromotorjem pri enoverzižnem transporterju; b) natezalno oz. povratno glavo enoverzižnega transporterja.

Prednost te nove sklopke je v tem, da mehko teče, da ni potrebno natančno centriranje, da je obraba gumijastega vložka majhna in da je zunanost sklopke gladka.

Pri natezalni oz. povratni glavi EVT ima nova izvedba ležajeve popolnoma zaprte, tako da se s tem življenjska doba osi in ležajev podaljša verjetno za več kot trikrat.

Z obema izboljšavama je bil dosežen znaten prihranek na materialu, dosežena pa tudi večja varnost pri transportu premoga.

Prav tako je upravni odbor razpravljati tudi o predlogu obrata Separacije glede aktivnega sodelovanja tov. Jožeta Kneza, ključavničarja, pri načrtovanju in izvajanju tehničnih izboljšav v prvem uslednem bazenu na separaciji. Z izvedenimi izboljšavami je bil dosežen boljši izplen premogovnega prahu, ki bi ga sicer izplakovala voda še nadalje odplavljala v večji količini v Savo.

Po temeljiti proučitvi materije sta bila oba predlagatelja in izvajalca tehničnih izboljšav nagrajena v skladu z doseženim prihrankom.

Vse člane kolektiva vabimo, da po svojih močeh in možnostih stalno sodelujejo s predlaganimi morebitnimi izboljšavami za dvig storilnosti ali pocenitev proizvodnih stroškov. Vsak predlog članov kolektiva, ki so mnenja, da bi se dalo delo na kakšnem delovnem kraju poenostaviti ali izboljšati, tako da bi podjetju prineslo večji delovni uspeh ali pa prihranke, bo upravni odbor prav gotovo obravnaval in v danem primeru tudi nagradil. Predlog za razne izboljšave in racionalizacije dela lahko vsak član kolektiva predloži direktno pri upravi rudnika ali pa preko svojega pristojnega obrata. Razumljivo je seveda, da predlogov, ki niso izvedljivi oz. ki ne prinesejo podjetju izboljšav v obratovanju ali prihrankov v proizvodnih stroških, upravni odbor rudnika ne bo mogel nagraditi.

Vsako podjetje želi povečati zanimanje članov kolektiva za racionalizatorsko dejavnost, tako tudi naš rudnik. Racionalizatorjem prinese njihova koristna zamisel določeno nagrado, gospodarski organizaciji pa prihranke ali izboljšave in olajšanje dela.

3. julij-praznik zmag rudarjev

Tretji julij praznujejo slovenski rudarji kot delovno zmagovalce rudarja-knopa zasavskih, kočevskih, velenjskih in drugih rudarjev.

Rudarski dan združuje v sebi spomin na štiri velika desetletja, ki so neogibno prepletena z revolucionarnimi dogodki v Trbovljah, obratovanje z Orjunaši in žandarmerijskimi bajonetami, mnogimi gladovnimi stavkami, med katerimi je eni konkretno posvečen 3. julij, upornimi stavkami malone vseh rudarjev Slovenije in za časa NOV z vrsto sabotažnimi akcijami ter v borbi sami, kjer se je rudar bojeval tesno z ramo ob rami s tovarniškimi delavci ali kmoti pod vodstvom KPJ.

Rudarjeva misel je bila in je vedno med najrevolucionarnejšimi idejami jugoslovanskega proletariata.

Rudarji so ljudje posebnega značaja in kova. Njihovi obrabi trda govornica in njihove navade odražajo svojstven svet — svet podzemlja, kjer je življenje trdo, odmaknjeno od cestnega vrveža. To je življenje, ki neogibno navezuje ob življenjsko nevarnem delu tovariša na sotovarša, jih tesno druži drug na drugega in sporedno povzroča posebno izoblikovanje rudarjeve miselnosti in modrosti. Pri nobenem drugem delu ne čuti delavec, kakor potreben je tovariš tovarišu kot ravno pri rudarjih, ker ga dandnevno, vsako uro ogrožajo naravne sile, ki so kljub vsem varnostnim meram vendarle tolikokrat neprečakljive.

Posebno je doživljanje ob srečanju teh mož s čeladami na glavi in jamskimi svetilkami v rokah, ne samo na zunan, marveč predvsem globoko pod zemljo, kjer rudar trga njena bogastva, ki jih v prahu in znoj pridobiva za človeško skupnost.

Vedno je bilo rudarjevo delo trdo. Delo pod zemljo je bilo v predvojnih časih stare, gnile kapitalistične dežele, predmet najhujšega izkoriščanja. Prav to trdo delo globoko pod zemljo, kjer nad glavo delovnega

človeka ni modrine neba, ampak grožnja hribna, ki ga lahko vsak trenutek stare in zdrobi v prah, je izoblikovalo najpogostejše, najtrše borce za boljše, srečnejše življenje, v borci, ki so svoje pravilne zahteve uresničevali tudi v najradikalnejših oblikah — gladovnih stavkah pod zemljo.

Spomin na te borbene dneve, na gladovne stavke zasavskih in slovenskih rudarjev, ob solidarni podpori vsega ostalega proletariata, praznujejo slovenski rudarji s svojim praznikom, v znaku nezadržanosti na poti graditve socializma — graditve svetlejega življenja delovnih ljudi.

Revolucionarna pot, započeta v predvojnih letih, vzpodbuja k nadaljnji revolucionarni dejavnosti, k izpolnjevanju našega družbenega sistema. V delav-

skem in družbenem upravljanju se razvija in dviga ob stalnem porastu proizvodnosti splošni družbeni standard. Ustvarjajo se nove tovarne, šole kulturne ustanove, komunalne ustavitve in podobno.

Ob praznovanju dneva rudarjev ni mogoče popisati vseh družbenih, ekonomskih in političnih izprememb, da ne bi omenili ob tem velikega deleža močnega rudarja, ki raje pod zemljo s polno zavestjo, da ustvarja ob svojem znoju, ki mu lije z obraza in telesa, v tesni povezavi z vsemi ostalimi delovnimi ljudmi srečnejšo bodočnost, ki ob nenehnem marljivem delu mora priti. Srečnejšo bodočnost proizvajalca in upravljalca, ki nanjo vedno misli, še posebno pa, ko tihopozdravlja svoje tovarše in druge delovne ljudi s svojim prirodnim pozdravom: SREČNO!

Prvi obratni delavski sveti rudnika Trbovlje-Hrastnik na delu

Decentralizacija vsega našega družbenega sistema zahteva v določeni meri tudi decentralizacijo našega delavskega samoupravljanja. Uvedba ekonomskih enot na rudniku Trbovlje — Hrastnik je narekovala nujnost formiranja organov samoupravljanja prav na teh področjih z namenom, da se v polni meri omogoči uveljavitev osnovnega nosilca samoupravljanja — delovnega kolektiva.

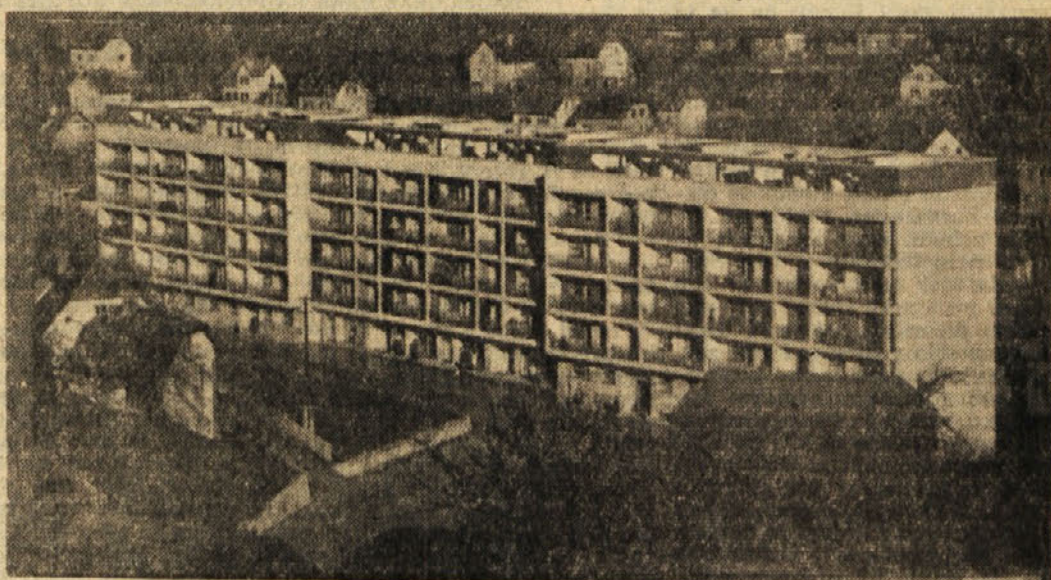
Tako so na rudniku Trbovlje — Hrastnik ob 2. zasedanjih obratnih delavskih svetov (obrat Trbovlje-Hrastnik) formirali kar 7 obratnih delavskih svetov. Le-ti so se že sešli k svojim prvim sejam.

Prva zasedanja že kažejo nujnost sprememb obstoječega poslovanja obratnih delavskih svetov, predvsem v tem, da se vanje vnese vrsta neposrednih kompetenc, ki so bile doslej osredotočene pri obdelavi delavskemu svetu. V prvi vrsti so na prvih sejah obrat-

ni delavski sveti pogrešali, da začasni poslovnik ne predvideva ustanovitve finančne komisije pri obratnem DS in še vrsto drugih pomembnih dejavnosti, s katerimi se bodo morali neposredni nosilci samouprave še bolj spoprijeti.

Ob prebiranju prvih zapisnikov obratnih delavskih svetov vidimo, da se leti v polni meri zavedajo svoje odgovornosti, zato so tudi formalizirali vrsto komisij, ki bodo različna vprašanja lahko podrobneje proučevale. Tako so bile ustanovljene: finančna komisija, komisija za nagajevanje, komisija za stanovanjska vprašanja, disciplinska komisija in komisija za higieno- tehnično zaščito pri delu.

Uveljavitev ekonomskih enot po 1. juliju 1960 bo pa delo obratnih delavskih svetov še bolj poživila, kar bo v prid našega nadaljnjega oglašanja delavske samouprave.

POGLED NA PRED LETI ZORAJENI STANOVANJSKI BLOK V TRBOVLJAH K-4. SLIČEN NEKO-LIKO MANJŠI JE ZGRAJEN V HRASTNIKU. TUDI LETOS GRADI RUDNIK TRBOVLJE-HRASTNIK NOVA STANOVANJA V TRBOVLJAH IN HRASTNIKU, KJER BODO DOBILE SODOBNA STANO-VANJA NAŠE RUDARSKE DRUŽINE.

PRVA ZASEDANJA DELAVSKIH SVETOV RUDNIKA TRBOVLJE-HRASTNIK ZA NAPREDEK IN RAZVOJ

Na rudniku Trbovlje — Hrastnik so bila prva zasedanja delavskih svetov. Teh so se udeležili tudi predstavniki političnih organizacij.

Na zasedanjih s poročali člani volilne komisije o poteku volitev v osrednji delavski svet in v obratne delavske svete. Iz poročil je bilo razvidno, da so volitve potekale po vseh obratih rudnika v prazničnem razpoloženju in so rudarji že v jutranjih urah volili 80-odstotno. V osrednji DS je od 3.868 volilnih upravičencev glasovalo 99,1 odst. Od 105 kandidatov za osrednji delavski svet je bilo izvoljenih 79 članov osrednjega DS.

Vzporedno z volitvami v osrednji delavski svet so rudarji volili tudi kandidate za 7 obratnih delavskih svetov. Kandidiralo je 185 rudarjev, od katerih je bilo izvoljeno 153 članov v obratne delavske svete, in sicer:

Obrat Hrastnik 31 članov; obrat Trbovlje 29 članov; obrat Dobrna — Neža 19 članov; obrat Dol pri Hrastniku 15 članov; obrat Separacija 23 članov; Zunanji obrat 19 članov ter Strojni obrat 17 članov.

Razveseljivo je tudi, da so rudarji v organe samoupravljanja izvolili 32 članov mladinske organizacije.

O delu dosedanjega UO rudnika je poročal tov. Polde Petrič. Iz njegovih izjav je razvidno, da je upravni odbor težil za tem, da bi kar največ pripomogel k razvoju rudnika, kar je prišlo do izraza v stalnem naraščanju pridobivanja premoga, storitev, izboljšanju organizacije dela ter znižanju proizvodnih stroškov. Na tem področju smo dosegli v letu 1959 in v prvem tromesečju letošnjega leta zelo pozitivne rezultate. Upravni odbor je precej razpravljati o reorganizaciji rudnika v zvezi z novoustanovitvami ekonomskimi enotami. Z boljšo organizacijo poslovanja sodimo, da bi se natančneje porazdelile proizvodne naloge med posamezne obrate in določila njihova odgovornost. Tako naj bi se dosegla tudi pravilna povezava med posameznimi ekonomskimi enotami, ki jih bomo uvedli na rudniku s 1. julijem t. l. in katerih bo predvideno 16.

Upravni odbor je nadalje razpravljati o pravilniku za štipendije, o pravilniku za razdeljevanje stanovanj rudarjem, o proizvodnji in investicijah, obravnavati je v področnosti vso problematiko podjetja v smislu določil rudniškega pravilnika. O svojem delu je UO redno poročal na vsakem zasedanju delavskega sveta. Oba organa delavskega samoupravljanja, delavski svet in upravni odbor, sta bila vedno poučena o celotnem poslovanju podjetja ter sta s svojimi predlogi in sklepi bistveno pripomogla k doseženim uspehom. Upravni odbor je prav tako pripravil izdajo svojih mesečnih prilog v Zasavskem rudniku, v katerem so objavljani vsi prostorni podatki, političnih in družbenih

organizacij. Te priloge so se brezplačno razdelile med člane kolektiva tako, da so se rudarji lahko podrobneje seznanili s delom samoupravnih organov kakor tudi s problematiko proizvodnje in ostalimi vprašanji v podjetju.

Kot pomožni organi samoupravljanja so bile izvoljene komisije, ki delujejo v okviru osrednjega delavskega sveta, in sicer: tarifna komisija, disciplinska komisija, komisija za organizacijo dela, komisija za finančna vprašanja, komisija za evidenco in odpis osnovnih sredstev, komisija za delovna razmerja ter komisija za določitev delovnih mest, kjer so lahko zaposlene žene, mladotletniki in invalidi. — V navedenih komisijah aktivno sodeluje 77 članov kolektiva, ki so za svoje delo neposredno odgovorni osrednjemu delavskemu svetu, kateremu poročajo o svojem delu in problemih, ki o njih sklepa osrednji delavski svet.

Po daljši razpravi je bil upravni odbor razrešen svoje odgovornosti. Za novega predsednika delavskega sveta je bil izvoljen JOŽE ZORČIČ, za njegovega namestnika pa VINKO VIDMAR. Izvoljen je bil tudi nov upravni odbor na rudniku, ki šteje 10 članov in 10 namestnikov.

Prav tako so imeli tudi obratni delavski sveti že svoja prva zasedanja. Na teh so se pogovorili o bodočih nalogah obratnih DS, ki bodo imeli glede na bližnjo uvedbo ekonomskih enot in nagajevanju po enoti proizvodno posebno vlogo v proizvodnji in pri gospodarjenju na rudniku.

Obratna sveta jamskega obrata Hrastnik in jamskega obrata Trbovlje pa sta ob tej priliki poročala o svojem dosedanjem delu — delovala sta namreč že oba eno mandatno dobo — ter o delu komisij, ki delujejo v okviru obratnih delavskih svetov. Pri doseženih uspehih podjetja je pripisati nemajhno zaslugo prav aktivnemu delovanju jamskih obratnih delavskih svetov v Trbovljah in Hrastniku. Na teh zasedanjih so člani obratnih delavskih svetov napravili sklep, da bo moral vsak član ObDS aktivno sodelovati pri tolačenju rudarjem o problemih, ki se pojavljajo na področju posameznih obratnih delavskih svetov kakor tudi na območju celotnega rudnika in komunne. Se posebno natanko pa bo treba seznanjati rudarje s pomenom proizvodnje in dohodka po ekonomskih enotah ter nagajevanja po enoti proizvodva.

Tudi v nadaljnjem razvoju gospodarstva rudnika bo prizadevanje osrednjega delavskega sveta in obratnih delavskih svetov usmerjeno na reševanje problematike podjetja, na pospešitev produktivnosti dela, na izboljšanje mehanizacije dela ter na še večjo skrb za delovnega človeka, ki s svojo marljivostjo in trudom doprinese svoj velik delež za blaginjo naše skupnosti.

T. P., Hrastnik

ZA SODELOVANJE S KOMUNO

Na V. kongresu Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, ki je bil v začetku letošnjega marca v Ljubljani, so sprejeli sklep, približati delovanje društev inženirjev in tehnikov komunam. S tem bi imele komune pri reševanju svoje tehnične in tudi ostale problematike več opore v tehničnem kadru svojega področja. Smoter je torej preko strokovnih organizacij v komunah pritegniti čimveč število strokovnjakov k aktivnemu delu za hitrejši in gospodarniški razvoj teritorialnih enot in s tem pospešiti dvig življenjske ravni v Jugoslaviji.

Doslej so bili inženirji in tehniki vseh strok organizirani v strokovnih društvih, ki so sodelovala večinoma v preozkem društvenem krogu, niso bila povezana z družbenimi organizacijami in pogosto niti niso zajela vseh strokovnjakov na svojem območju. Po sklepu V. kongresa DIT je želja, vsa ta društva tesno povezati z družbo, in sicer s tem, da se ustanovijo strokovna društva pri občinskih in okrajnih ljudskih odborih, ki bodo dalje navzgor povezana preko republiknih in zveznih strokovnih društev. Od te organizacije pričakujemo, da bodo društva zaradi tesne povezave z upravnimi organi lažje dojemala in sledila problemom, s katerimi se bori občine, okrajji itd., in ki so jih doslej pogosto bili prisiljeni reševati laiki. Društva bodo mogla na ta način uspešno posesti v izgradnji področja, na katerih bodo delovala, in se uveljaviti kot eden glavnih nosilcev tehničnega in gospodarskega napredka.

Zamisel je dobra in potrebna. Kot pri vsaki novosti, pa se pojavljajo tudi razna vprašanja, kako jo praktično izvesti, da bi reorganizacija ne bila samo formalna, temveč da bi tudi v praksi dosegla svoj namen. V toku so posvetovanja med društvi inženirjev in tehnikov, Socialistično zvezo delovnega ljudstva in politično-upravnimi organi vseh ravni, da bi se zamisel izvedla čimprej in na čimbolj učinkovit način.

Dne 7. junija 1960 je bila v Ljubljani skupna seja predstavnikov republikanskega odbora SZDL in Društva inženirjev in tehnikov LRS. Vabljeni so bili tudi zastopniki vseh tehničnih strokovnih organizacij, zastopniki odborov SZDL in komun, da bi se pogovorili o načinu skupnega dela v smislu sklepa V. kongresa DIT. Čeprav na seji ni prišlo do enotnih stališč in sklepov, je bila diskusija vseskozi zelo koristna, ker je nakazala vrsto konkretnih vprašanj, ki jih bo treba obdelati in druga za drugim razčistiti.

Zanimivih je nekaj podrobnosti s seštevka v Ljubljani, ki naj nam osvetli problematiko reorganizacije društev inženirjev in tehnikov:

Tako je na primer zraven priznanja našim tehničnim strokovnjakom za veliki doprinos pri izgradnji povojne Jugoslavije padel tudi odtok od pojavov političnosti v društvih. Bili naj bi primeri, ko so se društva odtegovala sodelovanju z ljudsko oblastjo. Diskutanti iz vrst inženirjev in tehnikov so ta odtok odločno zavrnili in navedli vrsto dejstev, ki kažejo, da odtok ni upravičen. Pogosto so občinski ljudski odbori inženirjev in tehnikov pripirali vrata pri sprejemu v odbore in svete, ki so jih namesto njih marsikdaj zasedle osebe brez potrebnih kvalifikacij. Na drugi strani so razne sekcije DIT ponudile občinskim in okrajnim LO svoje sodelovanje, a niso prejele niti odgovora na svoje vloge. Da se inženirji in tehniki vsekar zavedajo svojih nalog v družbi in da so pripravljeni z njo sodelovati, je na-

zadnje videti tudi v tem, da so bili na sestanku v Ljubljani zelo številno zastopani, medtem ko je bilo število navzočih predstavnikov družbenih organizacij izredno majhno. Naj bodo vzroki očitkov in dejstev taki ali drugačni, diskusija je pokazala, da je tesnejši stik med inženirji in tehniki ter družbenimi organizacijami in politično-upravnimi organi vsekakor nujen in da sta obe strani dolžni poskrbeti zanj.

Dejstvo, da se mnoge občine niso zanimale za ponudeno pomoč strokovnih društev, nam tudi potrjuje nujnost potrebe po povezavi društev, s komunami. Ljudski odbori ki nimajo dovolj tehničnih sodelavcev, ali ki nimajo možnosti obrniti se za nasvet na strokovno organizacijo, ki pozna njihove probleme, prav lahko prezrejo vrednost takih iniciativ. Tudi lahko zabrežejo v tehnično pomanjkljive ali docela zgrešene koncepcije reševanja svojih problemov in z nekoristnimi finančnimi obremenitvami zadržujejo dvig življenjske ravni.

Velik del diskusije je obravnaval vprašanje načina pritegnitve strokovnjakov k reševanju komunalnih problemov. Večina diskutantov je bila na podlagi dosedanjih izkušenj precej skeptična glede pritegnitve širšega kroga strokovnjakov poleg pešice, ki že aktivno sodeluje, kajti za prostovoljno, nehonorirano delo je ljudi težko zainteresirati. Mnenja smo, da je prav zaradi te izkušnje prišlo do predlagane reorganizacije, ki išče nove, koristnejše oblike sodelovanja tehniškega kadra z ljudsko oblastjo. Opaziti je bilo, da je del diskutantov razumel kot namen reorganizacije pritegnitev strokovnjakov v zelo širokem obsegu, tako namreč, da bi komunam pomagali v projektiranju, z gradbenim vodstvom in podobnim. Prepričani smo, da to ni v smislu zelenega sodelovanja, ker bi presegalo meje društvenih nalog, saj bi posegalo v dejavnost projektantskih in drugih gospodarskih organizacij. Gre bolj za sodelovanje v obliki posvetovanj, na podlagi katerih bi mogli ljudski odbori zavzeti do problemov tehnično in ekonomsko neoporečena stališča.

Popolnoma v ozadju je ostalo vprašanje protiuslug ljudskih odborov. Omenjale so se dotacije, vendar brez jasnejših predlogov. Mnenja smo, da bi bilo treba v zvezi s sklepom V. kongresa DIT izdelati tudi konkretni okvirni pravilnik sodelovanja društev z občinami. Zanj bo izšlo iz sedanjih posvetovanj mnogo snovi in pobud in upajmo, da ne bo treba predolgo čakati nanj. Mnogo bi pripomogel k nagli in uspešni reorganizaciji.

Po preučitvi nakazanih problemov bi bilo treba urediti medsebojne odnose društev in komun nekako takole:

Novoosnovana društva inženirjev in tehnikov pri komunah bi združevala strokovnjake vseh strok v komunah. Kot enotne organizacije bi imela pregled nad članstvom in bi za vsak komunalni problem lahko izbrala ustrezne strokovnjake. Prošla bi jih v imenu društva za pomoč komunam. Komunala bi pri svojih problemih ne smela iti mimo društev in bi morala biti pripravljena, se jim s finančnimi sredstvi oddolžiti za usluge. S tem bi društvo financiralo svoje društveno delovanje. Dotacije naj bi bile odpravljene, društva naj bi se vzdrževala s prejemki za storjene usluge. Brez dvoma bi člani društev ne odrekli pomoči, ki bi mu prinašala dohodek, saj bi od teh imeli tudi sami koristi (ekskurzije, strokovna literatura in filmi, tečajji itd.). Prvi pogoj za zainteresiranost

članstva bi bilo načelo, da se ga ne obremenjuje več, kot z lahkoto zmore že tako angažiran strokovnjak, to je eno do dve uri tedensko. Od strokovnjakov naj bi se kot že rečeno, ne pričakovala izdelava projektov, analiz in podobnega, ker je to naloga projektantskih organizacij. Probleme naj bi obravnavali le v toliko, da jih na podlagi svojih izkušenj, a brez globljega študija pravilno usmerijo v podrobno obdelavo tem organizacijam, t. j. plačanim strokovnjakom.

Tudi pri izbiri članov raznih svetov ljudskih odborov naj bi bilo dosti tisto, ki bi izbiralo ustrezne strokovnjake in jih priporočilo odborom. Dosedanja praksa nekako šablonskega imenovanja članov svetov se ne bi več skladala s težnjami V. kongresa DIT.

Ljudski odbori in društva naj bi se dogovorili za nekaj cenik uslug. Društva, ki bi bila zelo aktivna, bi bila dobro preskrbljena s finančnimi sredstvi in bi mogla znatno poživiti svoje društveno življenje. Še večje zanimanje za sodelovanje bi med strokovnjaki vzbudila morda ureditev, da bi agilnejši med njimi uživali od društva več ugodnosti, vsak pač sorazmerno z vloženim trudom in z njim pridobljenimi društvenimi sredstvi. S tem bi se verjetno mogel odpraviti pojav, da aktivno delujejo v društvih večinoma vedno isti člani. Komunam, ki bi se ne posluževale koristi iz sklepa V. kongresa DIT, bi imela neaktivna društva z nezadostnimi finančnimi sredstvi, kar bi opominjalo na nepravilne odnose med društvom in komunjo. V komunah, ki bi kazale interes za strokovno

ČLANI DRMIT IZ TRBOVELJ IN HRASTNIKA NA EKSKURZIJ V ČRNI PRI KAMNIKU

pomoč od svojih društev, bi praktično skoraj ne moglo biti neaktivnih društev, ker bi večina članstva uvidela, da more z majhno pomočjo društvu in komunji pomagati društvu do sredstev. Dobro situirano društvo bo pomenilo za članstvo tudi bogato in vsebino polno društveno življenje.

S prepletanjem vseh teh računov okrog koristi enih in drugih partnerjev bi prej ali slej uspelo uresničiti namen sklepa V. kongresa DIT. Računati na pozitivne medsebojne odnose samo na bazis socialistične zavesti brez materialne koristi za eno in za drugo stran, bi ne bilo življenjsko in zato tudi ne učinkovito. -p-

Prišel je čas letovanja

Vrata počitniških domov so se na stečaj odprla članom našega delovnega kolektiva. Ob morju, soncu in svežem zraku na Gorenjskem preživlja svoj zasluženi in koristni oddih prva izmena naših dopustnikov. Preko 350 članov kolektiva in njihovih družinskih članov se je v mesecu zvrstila na Rabu in na Bledu, ki čakata v nadaljnjih mesecih na nove dopustnike.

Zdi se nam potrebno, da je vsak član kolektiva seznanjen s pogoji in načinom letovanja, zato posvečamo te vrstice predvsem tistim, ki nameravajo svoj letni dopust preživeti v naših počitniških domovih.

Pravilnik o letovanju določa, da se letovanje odobrava samo enkrat v koledarskem letu za dobo do največ 10 dni. Namenjeno je članom kolektiva in njihovim ožjim svojcem, to je ženi in otrokom, dokler so le-ti brez dohodkov in jih član delovnega kolektiva, ki je nosilec pravice do letovanja, preživlja in živi z njimi v skupnem gospodinjstvu. Če je žena dopustnika, zaposlena kje drugje in daje podjetje, ustanova ali sindikat za letovanje regres, plača v počitniškem domu polno oskrbo, regres pa uveljavlja sama neposredno od naslova, ki ga daje. Razen ožjih svojcev, to je žene in otrok, lahko na regres letuje tudi mati ali tašča nosilca pravice do letovanja ob pogoju, da je le-ta partizanska vdova ali vdova pri rudniku ponesrečenega rudarja in če živi z njim v skupnem gospodinjstvu.

Sama žena nosilca pravice do letovanja ne more letovati, razen v primeru, če se moč iz zdravstvenih razlogov ne more udeležiti letovanja, kar pa mora dokazati z zdravniškim potrdilom. To velja tudi za družinske člane. Drugih oseb dopustnik v glavni sezoni ne sme jemati s seboj na letovanje, tudi če bi zanje plačal poln dnevni penzion, kar velja predvsem tudi za sorodnike iz inozemstva. V predsezoni in posezoni pa ta omejitev ne velja ob pogoju, da so v domovih prosta mesta in da plačajo poln dnevni penzion.

Sindikalni podružnici rudarjev v Trbovljah in Hrastniku izdala vsakemu upravičencu letovanj napotnico za bivanje v počitniškem domu, iz katere je razvidno, koliko dni uživa koristnik usluge počitniškega doma, imena oseb, ki so upravičena do koriščenja letovanja, in v kateri sobi naj se koristnik nastani.

V kolikor se zakonski drug, ki je zaposlen pri našem podjetju, udeleži letovanja v počitniškem domu žene ali moža, ki sta zaposlena drugje, se mu ob predložitvi potrdila, da sta letovala v takem domu, izplača regres v višini in za čas, ki se priznava v naših počitniških domovih. Za vsa druga letovanja, ki jih posamezni člani našega delovnega kolektiva in njihovi ožji svojci preživijo kjerkoli drugje, se ne dovoljuje rudniški regres.

Cena dnevnega penziona znaša za člane kolektiva in nje-

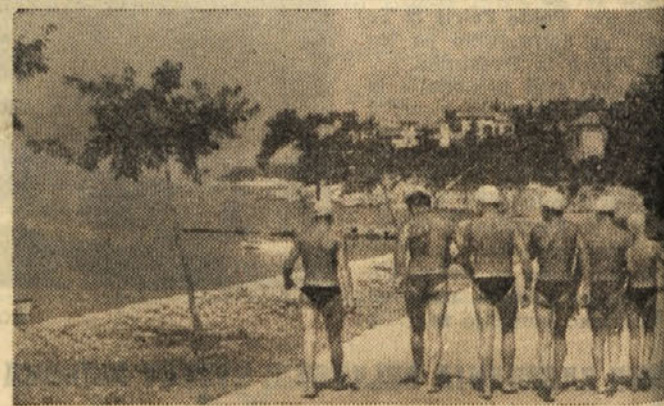
gove ožje svojce v sezoni, ki traja od 10. junija do 31. avgusta t. l., po 250 din na dan, cena polovičnega penziona pa znaša 175 din, medtem ko stane cena dnevnega penziona v predsezoni, to je do 9. junija, in v posezoni od 1. septembra dalje 20 din, cena polovičnega penziona pa 140 din.

Polna cena dnevnega penziona s posteljo in hrano znaša v sezoni 600 din, medtem ko stane v pred- in posezoni samo 500 din. Dnevni penzion za samo hrano pa velja 550 din dnevno.

Dnevni obrok penziona obsega posteljo, zajtrk, dopoldansko malico, kosilo in večerjo. Polovični obrok dnevnega penziona pa obsega: cel zajtrk, polovično malico, t. j. en kruh, obložen s polovичnim nadevom salame, paste ali sira, kosilo: cela porcija juhe, polovična porcija mesa in prikuhe, celo porcijo solate, kompota, peciva in kruha, večerja pa polovično porcijo vseh jedi. Polovični dnevni penzion lahko koristijo samo otroci do dopolnjenega 14. leta starosti.

Prevozi iz Trbovelj do Jabolca in nazaj se bodo opravljali z lastnimi prevoznimi sredstvi in ob pogojih, ki so veljali v letu 1959. Prevoz iz Jabolca na Rab in obratno plača vsak posameznik po ceni 100 din za odraslega in 50 din za otroke v eno smer neposredno krmarju motornega broda. Prevoz dopustnikov na Bled nam pa opravlja avtobusno podjetje iz Zagorja.

Premnogi dopustniki se nam stalno oglašajo z Raba in Bleda. Vsi so polni hvale in zadovoljnji s lepim vremenom, dobro hrano in solidno postrežbo. Le žal, da je čas desetih dni mnogo prekratek in čv vsem tem lepega kaj hitro mine. Skoraj vsi so si pa edini v nečem: Na svidenje prihodnje leto. (PR)

RUDARJI NA RABU, TOKRAT V DRUGACNI OBLEKI

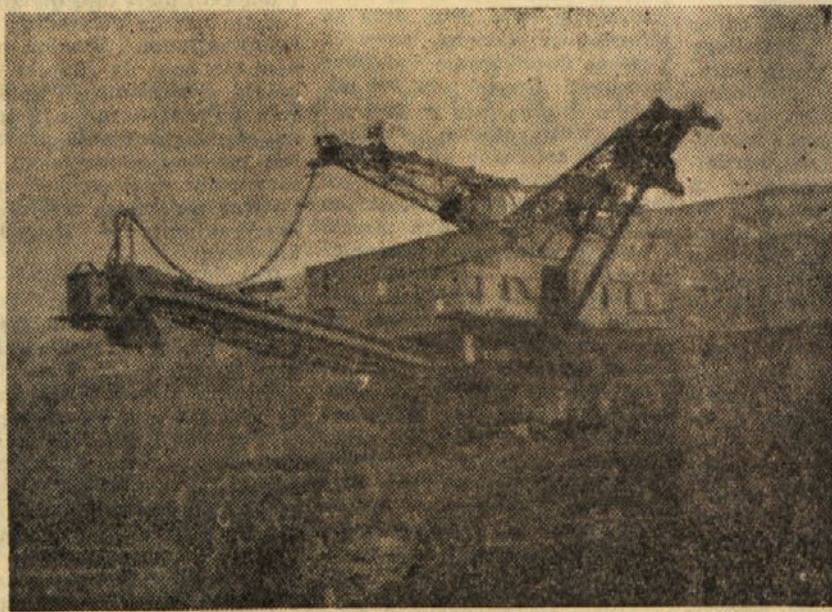
S poti po Poljski

Prijetno me je presenetila novica, da me je upravni odbor rudnika Trbovlje — Hrastnik na predlog uprave podjetja določil, da se udeležim s skupino ostalih 13 rudarskih inženirjev in tehnikov študijskega potovanja po Poljski. Posebnost potovanja je pomenilo tudi to, da potujemo v državo vzhodnega bloka, kjer poznajo Jugoslavijo samo takšno, kakršno pač prikazuje politična propaganda Vzhoda. Da je tako, smo se kasneje v marsikateri debati med samim potovanjem lahko prepričali. Mogoče o tem še kasneje kaj več, sedaj pa na kratko o samem potovanju.

Naša skupina se je pravzaprav formirala v Mariboru. Tam smo se udeleženci ekskurzije spoznali. Nekateri so bili iz Hrvaške in Bosne. Inženir Tarter, ki je bil določen za vodjo potovanja po organizatorju ekskurzije, republikanskem odboru — DRMIT, nas je kompletiral s potrebnimi listinami, z nekaj tuje valute ter nas seznanil s predvidenim načrtom potovanja. Določeno je bilo potovanje z vlakom preko Dunaja, Češkoslovaške na Poljsko do Katowice, kjer je bil pravzaprav začetek in konec potovanja po Sleziji.

Prve zanimivosti so nas presenetile že na Dunaju, kjer smo imeli časa med prihodom in odhodom vlaka kar šest ur. Zelo velika škoda je potovati skozi Dunaj, ne da bi bil predviden v programu tudi ogled tega mesta in njegovih zanimivosti. Ko se nas je manjša skupina nekako oddaljila od glavne skupine, smo se ozirali okrog sebe, občudovali starodavno arhitekturo in nepopisno živahen promet. Ko smo spravevali za mestni rondo, Stefanovo cerkev, za Burgtheater, Prater itd., se nam je ponudil starejši, navidezno inteligenten možakar za vodiča. Spoznati, da smo tuji, seveda ni bilo težko. O prijaznosti Dunajčanov smo se takoj prepričali, saj je ta stavil svojo ponudbo vodiča pod pogojem, če bo bomo razumeli samo kot prijazno uslugo in ne za nadležno vsiljevanje z namenom iskanja zaslužka. Njegove razlage so bile na višini in nadvse zanimive. Ob slovesu nas je vabil naj se pri povratku ali pa kadar koli bomo spet obiskali Dunaj, obratno na njega in da nam bo rad na razpolago. Iz vizitke smo ugotovili, da je bil profesor v poljsko, kar poprej ni niti omenil.

Na vzhodni postaji Dunaja smo se vstopili v prenapolnjen vlak. Na

BAGER-GRABULJAR NA POVRŠINSKEM KOPU TUROVO

vlak je skoraj prevladovala češka in poljska govorica. Šef prometa nas je na prošnjo ustrežljivo pustil, da smo zasedli mesta v kupejih I. razreda, četudi smo imeli vozovnice le za II. razred. Ker je v Avstriji pač razvit turizem, smo naleteli na temu primerno razumevanje organov do potnikov. Prometnik je v lahi še dodal, da to drži samo do državne meje, naprej da pa bodo o tem odločili Čehi in Poljaki.

Prehod skozi »železno zaveso« je bil precej drugačen kot pa prehod jugoslovansko-avstrijske meje. Več ceremonij, pregledov, daljši postane vlak med ograjo iz bodice žice, itd. Prvega razreda nam niso oddali. Povsod na železniških postajah smo pogrešali živahen vrvež potnikov, kot smo tega vajeni pri nas. Pri nas si ne moreš predstavljati potovanja, na katerem se ne bi srečali z najrazličnejšimi skupinami turistov, mladih izetnikov ekskurzistov, športnikov vseh disciplin in drugih. Med potjo se nismo srečali niti z

eno takih skupin. Po naše ob 24. uri, po poljsko pa ob 1. uri smo se izkrcali na železniški postaji Katowice. Sprejem je bil prisrčen.

Nastanili smo se v hotelu »Monopol«. Oprema hotela je sicer nekoliko starinska, drugače pa vlada v njem čistota. Na hodnikih smo se srečavali z ljudmi vseh mogočih narodnosti in smo šele tedaj začutili, da smo le precej daleč od doma.

Ko smo naslednji dan takoj po zajtrku podrobneje predelali program potovanja, smo si bili na jasnem, da bo potovanje naporno, da bo dela dovolj in da je čas strogo omejen. Obiskali naj bi najprej Gornjo in nato Spodnjo Slezijo. To je ustrezalo tudi smislu naše ekskurzije. Najprej smo si v Katowicah ogledali Inštitut za rudarstvo, v katerem je zaposlenih nad 1.200 inženirjev, profesorjev, doktorjev, tehnikov, in le nekaj ostalih administrativnih uslužbencev ter visokokvalificiranih delavcev.

V inštitutu so nas seznanili z vse-

mi glavnimi problemi poljskega rudarstva. Znano je, da se v vseh šlezjskih rudnikih borijo s plini, s pritiski, z »gorskimi udari« — poseben problem teh rudnikov je pa premogov prah. Povedali so nam, da znašajo zaloge šlezjskega črnega premoga 76 milijard ton in da segajo te zaloge do tisoč in še nekaj metrov globoko. S temi zalozami se uvršča Poljska na drugo mesto v Evropi. Ko se je nekdo iz naše skupine oglašil in omenil to veliko bogastvo, je imel direktor inštituta že pripravljen odgovor, da se to bogastvo ne da primerjati z našim, ki ga pri nas predstavljajo padci naših voda (za hidrocentrale).

Ta ustanova je razdeljena na 7 glavnih oddelkov, to je za jamsko varnost, za pridobivanje premoga, za pogonsko energijo in mehaniko v rudnikih, za predelavo črnega premoga, za kemijo, za vplinjavanje in še posebej tehnično-gospodarski oddelk. V oddelku za varnost je v celotni skupina strokovnjakov, ki se ukvarjajo s študijem preprečevanja oziroma napovedovanja in določanja nevarnih območij »gorskih udarcev«. Po Sleziji imajo v ta namen več seizmografskih postaj, ki zaznamujejo vsak stresljaj zemlje. Iz podatkov ugotavljajo izvore stresljev in centre imenovanih udarcev. Del te ustanove je tudi poskusni rudnik »Barbara«, kjer preizkušajo stroje tako imenovane »sch« izvedbe, raziskujejo in prikazujejo vse vrste eksplozivov (ves čas obiska v tem rudniku so se vrstile močne detonacije in v naslednjih do največ 1 minute). V na površini zgrajenem rovu dolžine 100-150 metrov so nam demonstrirali eksplozijo premogovega prahu. V posebnih odprtih sten so nameščeni instrumenti za merjenja in opazovanja. S posebnimi ventilatorji so napravili v rovu mešanico prahu v zraku. Na slepem koncu rova so povzročili z električnim tokom vžig smodnika v moznarju, le-ta je pa sprožil eksplozijo premogovega prahu. S tem je bilo kar najbolj nazorno prikazano dejstvo te eksplozije. Iz rova je najprej puhnil ogromen oblak prahu, za njim pa

nekaj deset metrov dolg pošasten plamen, ki je z bliskovito naglico in z velikim — lahko bi rekli grmenjem — butnil v zaščitni nasip.

V Bituminu smo si ogledali Centralno reševalno postajo s polidisciplinarnimi reševalci. Pod njeno upravo je ves reševalni sistem v rudarstvu na Poljskem, tehnično in organizacijsko. Seznanili so nas z vsemi napravami kakor tudi z organizacijo dela v pripravah, vzgoje reševalcev kakor tudi organizacijo v primeru akcije.

Vsaka jama ima svojo reševalno ekipo, sestavljeno iz prostovoljcev, medtem ko je za tehnično osebje starosti od 22 — 45 let udeležba obvezna. Razen rudniških reševalnih ekip in glavne reševalne ekipe je v Sleziji še 7 okrajnih ekip, ki so s stalni pripravljene. Ekipa se lahko na kraju nesreče najkasneje v 15 minutah, običajno pa v 5 do 10 minutah. Za alarmiranje ima vsaka reševalna ekipa z vsemi pripadajočimi jamami telefonske zveze preko poštnih linij, preko posebne linije in še preko ministrstva za premog. Taka telefonska zveza zagotavlja hitro in zanesljivo zvezo.

Organizacija in disciplina, kot smo jo videli v glavni reševalni postaji, je skorajda vojaška. Moštvo, ki je v pripravljenosti, ima na razpolago radio, kino, televizijo in podobno. Sofer, ki je v pripravljenosti, sedi v kabini avtomobila. Skupino reševalcev smo videli pri pouku, ko so jim učitelji na platnu prikazovali akcije v nekem rudniku. Tik pred našim odhodom je vodja postaje dal popolnoma nepričakovano alarmni signal za sireno. Niti mi niti reševalci niso vedeli, ali gre za res ali za poskus. Vsem se je naježila koža, ko smo bili priče takega alarma. Kako se ne bi, saj smo bili še vsi pod vtisom pripovedovanja o groznih katastrofah, ki so se že pripetile v nekaterih poljskih rudnikih in o katerih nam je vodja postaje pripovedoval samo nekaj trenutkov pred tem alarmom.

V pčilih 40 sekundah so bili vsi na zbornem mestu, zbrani v vrsto

reševalci in avtomobili — raport se je glasil: »Četa je pripravljena za reševanje in čaka nadaljnjih navodil«. Resnost je izginila nam in reševalcem z obraza šele, ko je bilo četi pojasnjeno, da je bil to poskusni alarm za prikaz pripravljenosti jugoslovanske delegacije, torej nam. Reševalce smo ob slovesu nagradili z našimi cigaretami, ki so po vsej Poljski znane kot najboljše.

V teh dneh smo iz Katowitz krenili še v rudnik Vujek, kjer so nam pokazali tako imenovani »dispozitorij« ali »dispečerija«. Lahko bi temu rekli centralna kontrolna komanda. Na motnem steklu, ki zavzema skoro celotno steno majhne dvorane, je s svetlobnim sistemom naznačena shema celotnega tehnološkega procesa, od odkopavanja do končnega produkta vključno separiranje. Torej vsi jamski stroji so s posebnim kablom povezani s kontrolno komando. Kadar posamezni stroj obratuje, je njegov simbol na zaslonu zelene barve, če ne obratuje, je rdeče barve. Na obsežnem pultu dispečerja so številna različna stikala v obliki gumbov ali malih ročic, številni mikrofoni in zvočniki. Dispečerju je tako omogočeno z enega mesta kontrolirati ves tehnološki proces proizvodnje, od odkopa do nakladanja v železniške vagonce. Po potrebi se brez posredovanja lahko poveže po visokofrekvenčni telefoniji, s katerim koli oddelkom ali posameznim strojevodjem električnih lokomotiv, ki so oddaljene od izvornega šahta ali tega dispozitorija tudi do 12 kilometrov.

Po obisku na rudniku Vujek smo obiskali tudi tovarno rudarskih strojev Piotrowski. Obiskali smo še Rybnicke tovarne rudarskih strojev ter si ogledali ogromen jez na Visli. Se preden smo se poslovili iz Katowice, to je po prvem delu naše ekskurzije, smo si ogledali še Park kulture in še poznani planetarij. V planetariju smo se iz udobnih sedelcev sredi okrogle dvorane in vlike kupole nad glavo seznanili v dobre pol ure z vsemi nesmiselnimi pojavi v teku enega leta, a tudi s pojavi večjih desetletij. Hitrost vseh nebesnih teles, ki so bila v temi s preciznimi instrumenti projicirana na kupolo, je bila povečana tako, da smo v pol ure videli vse premike nebesnih teles, ki trajajo v resnici en dan ali eno leto.

(Nadaljevanje prihodnje)

Za tehnični dvig jamskega izkopavanja

H kroniki Trbovelj

(Iz starih zapiskov)

Trbovlje so že zelo star kraj. Akoravno nosijo najstarejši, še ohranjeni rimski spomeniki na farni cerkvi v Trbovljah in Katarini napise v latinskem jeziku, so vendar imena na teh spominskih ploščah keltska. Tako se glasi besedilo na neki od teh plošč, če ga prevedemo na naš jezik, takole: »Publius Albinus Antonius, stavljeni nadzornik municipalnega mesta Claudia Celea, in Terentia Finita sta postavila ta spomenik se za časa svojega življenja sebi in sinu Publiusu in Albinusu Finitisu, izterjevalcu municipalnega mesta Claudia Celea, staremu 30 let, in vnuku Publiusu Albinusu Marcellinu, umrlemu s 40 leti, ter Jantuli, hčerki Nurusa, stari 20 let.« Dvojsetletna Jantula in njen oče Nurusa imata keltska imena.

Na raznih krajih Trbovelj najdeni spominski kamni, antične posode in orodje pričajo, da je živel tukaj rimska kolonija in da so stali tu rimski templji. Časi preseljevanja narodov so zanesli v trboveljsko dolino drobce drugih narodov: Germane, Slovane in Avare, ki so pritiskali za Slovani. Kdaj so se prebivalci Trbovelj pokristjani, ni mogoče povsem natančno ugotoviti. Iz neke listine Ludovika Nemškega (vnuka Karla Velikega) sledi, da so Slovenji Grade, Laško, Sevnica in Rajhenburg (Senovo) dobivali svoje duhovnike iz Salzburga. Ko je bila leta 1142 pod papežem Inocencijem II. ustanovljena benediktinska opatija v Gornjem gradu, so Trbovlje dobivale duhovnike iz te opatije in so bile vikariat Gornjega grada. Dne 6. decembra 1461 je bila pod cesarjem Friderikom III. restavrirana ljubljanska škofija, opatija Benediktincev v Gornjem gradu pa je bila razpuščena (1473). Premoženje in posestva Gornjega grada so prešla pod ljubljansko škofijo. Trbovlje so ostale sicer pod patronatom Gornjega grada, prešle so pa pod ljubljansko in dne 19. junija 1786 pod lavantinsko škofijo, kakor to pravi tudi akceptacijska listina (Salzburg, 14. decembra 1786, Ljubljana, 23. maja 1787).

O ustanovitvi trboveljske fare ni nobenih zapisov, pa tudi matične knjige manjkajo. Verjetno je, da so prišli za časa cesarja Leopolda I. Turki na svojih roparskih pohodih po savski dolini tudi v Trbovlje in požgali farno cerkev ter župnišče s cerkvenim arhivom. Ob razširitvi farne cerkve leta 1856 so našli še vidne sledove in ostanke starih zidov. Trboveljske cerkvene knjige se začnejo z letom 1668, štiri leta po velikem porazu Turkov pri St. Gotardu na Madžarskem. Arev

skem obratu Trbovlje Kot vsa industrija v Jugoslaviji je tudi rudarstvo v zadnjih 18 letih izredno napredovalo, tako po obsegu proizvodnje kakor tudi po tehnični opremljenosti. Zaradi objektivnih vzrokov pa pogosto marsikateri rudnik ni možno popolnoma mehanizirati in je na teh rudnikih še precejšen odstotek ročnega dela ter tudi v bližnji prihodnosti ni pričakovati bistvenih sprememb. Kljub težkim montanskim - geološkim pogojem (močno nagubani in prelomljeni sloji, neenakomerno trd premog, eloj, sorazmerno slaba talnina in in krovina) je bilo na jamskem obratu v Trbovljah kakor tudi v Hrastniku mnogo storjeno za tehnični dvig jamskega odko-

JAMSKO PODPORJE SE VEDNO BOLJ UVELJAVLJA

Davanja. Leta 1906 je bilo uvedeno v Trbovljah splavno zasipavanje na bivšem Zahodnem obratu. Leta 1934 so pa začeli prvič v Jugoslaviji odkopavati premog v Trbovljah s širokimi čeli, leta 1952 je bil zopet uveden prvi verižni transporter v naš državi in končno leta 1953 prve železne stojišče na jamskih odkopih v Jugoslaviji. Vse to je imelo velik pomen ne samo za Rudnik Trbovlje-Hrastnik, ampak za celotno jugoslovansko premogovno industrijo. Tako so premogovno industrijo, tako so tudi storitve nenehno dvigale in so bile leta 1959 dosežene na jamskem obratu v Trbovljah naslednje povprečne storitve: koparska 8,22 t (ših) moža, odkopna 6,35 t (ših) moža, jam-ska 1,97 t (ših) moža ter obratna storitev 1,79 t (ših) moža.

Trenutno se na jamskem obratu v Trbovljah uporablja dve odkopni metodi. Najbolj pogost način odkopavanja premoga je klasična širokočelna metoda z dvema programi na isti etaži, pri čemer se za polnitev odkopnih praznin uporabljajo splavni in pnevmatski zasip ter rušenje. Drugi način odkopavanja je širokočelno odkopavanje s spodnjo transportno progno in rušenjem ali pnevmatskim zasipom, ali z drugim imenom - Blanzij metoda.

Zaradi pogostega odkopavanja pod krovno ali pod slabim starim zasipnim gramozom je zaradi zalivanja in zaphovanja še vedno precejšnja poraba podpornega lesa. Iz istih vzrokov je odstotek odkopov, kjer se uporablja popolno jekleno podporje ali pa kombinirano podporje, zelo različen in se giblje v mejah od 30 do 80 odstotkov. Z vedno večjim uvajanjem jeklenega podporja na odkopih se je povprečna letna poraba jamskega lesa znižala od 50 kub. metrov na 1000 ton pridobljenega premoga leta 1953 na 36 kub. metrov na 1000 ton premoga v letu 1959.

Premog se pridobiva v trboveljskih jamah v naslednjih poljih oziroma etažah: v polju

lovanje transportnih naprav, sta možni dve varianti: možno je skrajšanje transportnih naprav glede na hribino in pogoje v posameznih poljih in etažah. Posledica tega je pa veliko število agregatov in seveda tudi stroškov in le delnega zvišanja cen premoga bo potrebno za še uspešnejše gospodarjenje poiskati skrite rezerve na samem obratu. Da bi se storitve povečale in s tem izboljšala tudi proizvodnja, je potrebno v jami odkopavanje koncentrirati. V ta namen bi se nekatera polja v jami začasno zaprla, seveda bi pri tem ostali odprti tisti jamski prostori v teh poljih, v katerih je možno takoj začeti pripravljati etažo. Predvsem bi se tako začasno končalo odkopavanje v polju Polaj, kasneje pa še v polju Nova Sava. Na ta način bi se premog odkopaval izmenoma na treh do petih etažah in hkrati na eni ali dveh manjših etažah. Za pravilno izkoriščanje premoženja zalog je nujno, da se manjši oziroma ožji deli sloja odkop-

V zadnjih letih se je procentno razmerje med delavci raznih kvalifikacij precej spremenilo v škodo višje kvalificiranih. Novih delavci, ki prihajajo največ od drugod, tako iz Slovenije kakor tudi iz sosedne Hrvaške in Bosne, pogosto smatrajo to delo kot sezonsko, kar neugodno vpliva na reden potek dela.

S prehodom na ekonomske enote bo pa delovni kolektiv obrata postavljen še pred težje probleme, predvsem glede boljše organizacije dela in vestnega izpolnjevanja delovnih nalog vseh članov kolektiva. Zaradi dolgotrajnega odkopavanja in visokih planskih nalog se je

jama Trbovlje precej razširila in je zato potrebno veliko transportnih naprav ter delavcev na vzdržbi in odpremi. Zaradi nenehnega dvigovanja materialnih stroškov in le delnega zvišanja cen premoga bo potrebno za še uspešnejše gospodarjenje poiskati skrite rezerve na samem obratu. Da bi se storitve povečale in s tem izboljšala tudi proizvodnja, je potrebno v jami odkopavanje koncentrirati. V ta namen bi se nekatera polja v jami začasno zaprla, seveda bi pri tem ostali odprti tisti jamski prostori v teh poljih, v katerih je možno takoj začeti pripravljati etažo. Predvsem bi se tako začasno končalo odkopavanje v polju Polaj, kasneje pa še v polju Nova Sava. Na ta način bi se premog odkopaval izmenoma na treh do petih etažah in hkrati na eni ali dveh manjših etažah. Za pravilno izkoriščanje premoženja zalog je nujno, da se manjši oziroma ožji deli sloja odkop-

ljejo istočasno z večjimi, vendar ne vsi nankrat.

Pri nekaterih tanjših slojih (predvsem v polju Plesko) se poraja vprašanje, kako jih varno in gospodarno odkopavati. Ta del premoženja sloja ima zelo malo ali nič talnine kot tudi krovline ter ima obe prihrabini precej trdni, sloj pa ni horizontalen. Predvideno je odkopavanje brez podgrađevanja in brez prisotnosti rudarjev v samem sloju. Ta odkopna metoda je v idejni obliki že pripravljena, vendar je za poskusno obratovanje potrebna predhodna temeljita raziskava.

Iz vsega tega je razvidno, da se bodo na jamskem obratu Trbovlje izvršile marsikateri spremembe, ki pa so nujno potrebne za uspešno gospodarjenje. Za boljše planiranje rudarskih del v prihodnosti pa bo treba vložiti veliko več sredstev v raziskave, kar se bo bogato obrestovalo.

Inž. Cveto Majdič

POTEK PRODUKCIJE PREMOMA NA RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK

v letošnjem letu

V prvih petih mesecih letošnjega leta smo pridobili na rudniku v 118 in 1/3 dne 437.200 ton premoga, to je povprečno dnevno 3400 ton v primerjavi z istim razdobjem lani, ko smo nakopali v 126 delovnih dneh 410.600 ton, to je povprečno dnevno 3260 ton. Naša rudniška povprečna dnevna proizvodnja je letos za 140 ton večja, kot je bila lanska.

Kaže, da bomo letos v prvi polovici leta dosegli rekordno proizvodnjo, nekaj nad 520.000 ton.

Vsi rudniški obrati so letošnje leto dali več premoga kot lani v istem času: obrat Trbovlje 1460 ton več, obrat Hrastnik 15.840 ton več, obrat Dol 6580 ton več in površinski kop Dobrna 2720 ton premoga več. Najbolj sta dvignila povprečno dnevno proizvodnjo obrata Hrastnik in Dol, in sicer Hrastnik od 1340 ton lani na 1440 ton letos ter Dol od 5 na 55 ton.

Letošnja dosežena odkopna storitev je po vprečno 6,42 t/ših in je za 0,47 t/ših večja od lanske v istem razdobju.

Jamske storitve so ostale na jamskem obratu Trbovlje v letošnjem letu na isti višini kot lani, v jami Hrastnik in Dol so pa znatno narastle. Jamske storitve obrata Hrastnik so bile v mesecu aprilu in maju 2,0 t/ših in so dosegle jamske storitve obrata Trbovlje. Tudi obrat Dol je dosegel v maju letos že jamsko storitev 1,29 t/ših, kljub temu, da je šele v začetni fazi obratovanja.

Tudi v rudniških storitvah zaznamujemo o letos nadaljnji porast: v mesecu aprilu letos smo dosegli 1,37, v maju pa 1,38 proti lanskim aprilski storitvi 1,29 in majski 1,27 t/ših.

Skupni stalež zaposlenih v jami in zunaj ter odnos med zaposlenimi v jami in zunaj smo obdržali letos na isti višini, kot je bil lanski preproček.

Povečanje rudniške storitve gre pred vsem na račun jamskih storitev Hrastnika, in to zaradi boljše izkoriščanja proizvodnih in izvoznih kapacitet. Na dvig letošnjih jamskih storitev v Hrastniku je v mnogočem vplivalo zmanjšanje potreb po zasipavanju odkopnih praznin, cenejši in koncentriran izvoz premoga na III. obzorju jame Ojstro ter manj vzdrževalnih del v obeh jamskih obratih Hrastnika zaradi v preteklih letih že izvršenih permanencij glavnih odpiralnih objektov z betonskimi oblikovanci. Zmanjšanje zasipavanja v Hrastniku se očituje z zmanjšanjem faktorja zasipavanja od lanskih 0,17 na letošnjih 0,11 m³/t v istem razdobju.

Padeč jamskih storitev od 2,08 t/ših v mesecu aprilu na 1,95 t/ših v maju letos na

obratu Trbovlje je pa posledica povečanih potreb po vzdrževanju prog zaradi večjih hribskih pritiskov na račun produktivnih šihov v pripravi, tudi v primeri s povprečni lanskega leta. Tudi poslabšanje odkopnih prilik na čelu v Kadunji po obračanju in pri prehodu prečnice, kakor tudi končne težave pri likvidaciji odkopnega čela na etaži v Podaljšku ter prilike na čelu v VII. Polajskem polju so zakrile stagnacijo odkopnih storitev jame v Trbovljah. Počasnejše napredovanje treh odkopnih čel v III. polju zaradi potreb po izboljšavi stropov pri njihovem nadaljnjem odkopavanju na nižjih etažah zaradi počasnega polnega pnevmatičnega za sipavanja je močno vplivalo na uspehe in storitve tega obrata.

Proizvodnja na Dolu raste iz meseca v mesec: povprečna proizvodnja v aprilu 32 t/dan se je v mesecu maju dvignila že na 108 t/dan. Pri odkopavanju etaže srednjega sektorja so že prešli iz prečnega odkopavanja na metodo širokočelnega pridobivanja premoga z mehaniziranim odvozom, je klenim podporjem in rušenjem odkopnih praznin. Raziskave in priprave slojišča v za hodnem sektorju krištamdolskega jamskega polja so nadaljujejo in potekajo zadovoljivo.

V mesecu maju so že na tem obratu pri čeli tudi že s pripravljalnimi deli za odpiranje najzgodnejšega polja Laška, to je Mo rave, na meji z rudnikom Laško. Montažna dela opreme in instalacij na vseh zunanjih objektih se bližajo kraju, tako na dobrih postaji kot v kotlarni, kopalnici in strojni zaviralnici št. I, kompresorski in transformatorski postaji.

Na površinskih kopih Retja v Trbovljah in Blate v Hrastniku napredujejo odkrivalna dela nazivlje neugodnim vremenskim prilikam zadovoljivo. V aprilu odkrite količine gnot 33.049 kub. metrov so se v mesecu maju povečale na 39.533 kub. metrov, storitve bagerjev so pa v maju narastle na Dobrni na 17,86 kub. metrov na ših, na Blatih pa celo na 22,69 kub. metrov na ših. Tudi po vprečna dnevna proizvodnja premoga na Dobrni se je letos dvignila na 162 ton od lanskih 142 ton v istih mesecih. Obratne storitve na pridobivanju premoga so letos prav tako v porastu.

Jamska odpiralna investicijska in pripravljalna dela so napredovala na vseh produktivnih obratih v prvih petih mesecih letošnjega leta zadovoljivo, tako da kolektiv rudnika z optimizmom gleda na proizvodnjo premoga v drugem polletju.

Ing. Franc Legat

PRAV PRIJETNO JE V POLETNIH DNEH NA PARTIZANSKEM VRHU

PRAV PRIJETNO JE V POLETNIH DNEH NA PARTIZANSKEM VRHU

Dr. Ivan Črnogaj:

Neapeljski drobiž

Med sprehanjem po Neaplju sem le opazil nešteto mešanich parčkov, to se pravi mladih Italijanov v družbi s kako pravilno Nemko, Skandinavko ali Angležinjo. Vtis sem imel, da se pustijo te se vernjanske kreposti prav rad nadlegovati; posebno po parkih in ob morski obali so se tako tesno oklepeali svojih »nadelgovincev«, da bi kmalu postalo mene sram.

Mislil, da se nemško časopisje po nepotrebnem razburja. Ne bom zagovarjal italijanskih kavalirjev, ali nekaj drži: ženske osvajaajo z vsemi mogočimi psihološkimi prijemi, sladkimi besedami in imenitnimi pozami, z gladalinsko zunanostjo in celo z varljivimi obljubami, a nikakor ne z nasiljem; ena sama odločna kretnja ali tudi lahka klofuta bi zadostovala, da bi zadnji petelin takoj odrčal.

Pa tudi severnjaskim gospodčinam ne smemo nič zameriti, da so v Neaplju tako znane. Včasih si pač začele namesto hladnega nemanskega razuma in trezne življenjske modrosti nekaj srčne topline, lepih besed in tudi malo sladkega greha — v okviru romantične neapeljske okolice. In to je tisto, kar je ženskam všeč, pa četudi ne traja dolgo, saj pridejo tukaj v Italijo samo za nekaj dni ali tednov, toliko časa pa potrebuje čez ušesa zaljubljen tudi najbolj vilen Italijan.

Sedaj pa naprej! Na samotnem kraju morju, blizu gradu nekdanjih neapelj-

skih kraljev, se mi je tiho približal lepo oblečen možakar s takim izrazitim piratskim obrazom, kakor da bi ga izrezal iz kakaga filma o morskich razbojnikih.

»Gospod, nekaj važnega bi vam rad povedal.«

»In sicer?«

»Poglejte tistile parnik tam doli v pristanišču Ravnokar je pripeljal iz Rotterdamu. Zaupno vam povem, da moram prevzeti nekaj tihotapskega blaga iz Anglije. Nimam pa dovolj gotovine.« — je dejal in izvelkel iz torbe debelušast sveženj bankovcev. Za kakih dve sto tisoč lir jih je že bilo, če ne več.

»Vidite, tole imam že pripravljeno, a na žalost ni zadosti. Manjka mi 80.000 lir in zato vam predlagam dobro kupčijo.«

Spet je segel v torbo in potegnil ven nabrekli žametasto vrečko: stopil je k bližnji klopi in izpraznil svoj zaklad. Na zeleni deski se je zalesketal spoštovanj vreden kup zapeljivih ur. Pa ne morda kakih cenčnih zapeljivih ur, ki jih prodajajo, recimo v Hamburgu na kile oziroma po težji. Ne, kar dobre švicarske ure so bile to.

»Le pogledjte, 24 jih je. Vredne so najmanj 250.000 lir. Dam vam jih za 80.000 lir, ker ta denar potrebujem. Kapitan inozemskega parnika ne mara nikakih ur, samo gotovino zahteva, in sicer takoj.«

»In sicer takoj,« sem ponovil v duhu in zautil nekaj strahu podobnega. Pre-

vidno sem se ozrl naokrog — nikjer žive duše.

»Spoštovani gospod,« sem zajecjal, »toliko denarja nimam, še daleč ne.«

Pomnil sem mu svojo listnico, iz katere je zavezalo nekaj bornih tisočakov.

»Pa mi napišite ček,« se je odrezal skrivnostni mesetar.

»Če verjamete ali ne, gospod,« sem dejal, »nobenega denarja nimam v banki.«

»Ha, ha,« se je zlovoče zakrohotal tihotapec, »tega vam ne verjamem. Vem, da stanujete v hotelu EXCELSIOR in tam je treba imeti denar, veliko denarja. Samo z lažjo me ne skušajte preslepiti! To me žali in togoti.«

In res je bilo njegove prijaznosti konec. Stopil je korak bliže in me je tako besno pogledal, ko da bi me hotel takoj ubiti ali vreči v morje, ali pa oboje.

No, med tem. se je pokazala izza vogala karabinjerska patrulja in možakar je izginil kakor prikazen iz hudih sanj; najbrž ne on ne njegova vretica ur nista bila za vsako oko — za izkušene neapeljske karabinjerje že ne.

Previdno sem zavil nazaj gor v mesto. Med tem je velika široka avenija v centru mesta oživela. Čas »sister« je minil. Reževo so se že zdavnaj dvignili s senčnih ležišč po parkih in premožni meščani so se tudi že naveličali poležavanja na divanih in blazinah.

Po pločnikih obokraj ceste se je sprehajal cvet neapeljskih žensk in moške mladine — tako imenitni in elegantni so videti, kakor na kakšni modni reviji.

Lukšuzne »cafeterie« in slaščičarne so se počasi polnile. Po sredi avenije sta prihajala dva karabinerja na belih konjih in

iz nasprotne sta prihajala druga dva — nedvomno za parado, kajti za javni red in mir skrbijo policijska »pešadija«, to se pravi »kvesturini« v zelenih in »vigili« (vidžili) v črni uniformah. Zagledal sem se v razkošne izložbe, v razstavljeno visoko modo z rekordno visokimi cenami, v prekrasne izdelke iz benečanskega stekla in toskanske keramike, v fantastično izbiro mikavskih stvarc »za spomin iz Neaplja«, v bleščeče vitrine zlatarjev in draguljarjev, kjer so dragocenosti učinkovito pomešane in včasih zložene v prave grmade bogastva, iskričeh se od tisočerih luči briljantov in žlahtnega kamena.

Potem sem to imenitno avenijo zapustil. Zavil sem vstran in našel kakih petdeset metrov proč čisto drugačno, a tudi zanimivo ulico: tesno, vijugasto pot z razdrapanim tlakom. Tudi tam sem našel na nekakšno parado. Na visokih vrveh, napeljanjih čez ulico od strehe do strehe in od okna je vihalno nešteto »zastav« — se pravi najrazličnejših kosov perila vseh barv, presunljivo zakrpanih srajc in rjuh, ki jih revnemu prebivalstvu suši in beli usmiljeno neapeljsko sonce.

Za večerjo sem si zaželel zraven polnega krožnika tudi nekaj hladu in zelenjave. Oboje sem našel na terasi vrtnestavrajce blizu univerze, kjer so bile obločnice na drejvu že prižgane. Sedel sem in si naročil »neapeljsko ploščo«, obloženo z mešanico južnoitalijanskih specialitet. Vse skupaj je bilo prav okusno. Kaj sem pravzaprav jedel, še danes ne vem. Se bolj se mi je pa vtisnil v spomin koncert, ki sem ga bil deležen med večerjo. Skozí stranski vhod jo je primahal na vrt pomanjkljivo opravljen fantlin in

se ustavil pred verando. Odkril se je in položil zraven sebe na tla tisto značilno čepico, ki jo nosijo fakini v pristanišču. Nato je izvelkel iz vreče kitaro, jo zabrenkal in zapel znano pesem: »O, dolce Napoli, sole beato!« ...

In kako jo je zapel! Glas se mu je prelevil kakor olje, brez napa, prihajal je iz umirjenih nižin v zanosno mogočino višino in obenem se je dvigal nad prozaično gostilniško okolje tudi pevec. Bil je kakor zamaknjen: poznalo se mu je, da poje iz notranje potrebe, da bi pričaral na svoje trdo vsakdanje življenje, in ne sebi in drugim, nekaj lepega, da bi pozabil samo zav. da bi nalovil nekaj drobiža v nastavljeni čepico.

Vem, da si bom nakopal pomilovanje glasbenih kritikov, da tako naivno občudujem nesolnane pevca. Toda vseeno rečem, da je bilo v njegovem petju več lepote in umetniške kvalitete, kakor v vsestransko solanih, izobraženih, z rekdamo in denarjem podprtih severnjaskih tenoristov Da, duh Enrica Carusa še živi v Neaplju.

Končam Neaplji, to je morje, sonce in pesem To so starodavne palače z ostanke aristokratskega feudalizma in razkošne zgradbe z najnovejšimi pridobitvami urbanizma, obdane s širokimi plastmi revščine in zaslihnih bivalj — to je večno modro nebo in večna vedrina ljudstva, ki dostikrat ne zahteva od življenja nič drugega kakor nekaj špagetov, kruha in čebule in svoj prostorček na soncu, pa četudi brez strehe. A to je tudi kotel družbenih nasprotij, ki ga že burkajo valovi sodobnega časa.

(Konca)

Nova Litija v tridesetih letih

URBANISTIČNI NAČRT DESNEGA BREGA LITJE TER NOVI ZAZIDALNI NAČRT ZA NOVO STANOVANJSKO SOSESKO IN STARI DEL LITJE

Že v letu 1958 so bili izdelani načrti za upravni center Litije na levem bregu Save. Vzporedno s tem načrtom je bil izdelan tudi delni urbanistični program kot osnova k zazidalnemu načrtu za upravni center. Uresničitev zazidalnega načrta stanovanjske izgradnje na levem bregu Save je v zadnji fazi.

Litija na desnem bregu Save — tako imenovana stara Litija — je stisnjena v trikotnik med

val urbanistični načrt desnega brega Litije ter zazidalni načrt za desni breg Litije v vključno starim delom. Projektivni ateleje za arhitekturo, urbanizem in nizko gradnjo v Ljubljani je pod vodstvom ing. arh. Staneta Koviča izdelal predlog programa za Litijo na desnem bregu Save, ki je bil dan v razpravo tudi že zboru volivcev.

Program vsebuje: sanacijo in ureditev starega dela Litije, izgradnjo novega dela in ureditev cestnega omrežja.

Stari del Litije se bistveno ne bo spremenil, prišlo bo le do porušitve starih neekonomskih stavb, na katerih mestih bodo postavljene nove. Hrbtenico stare Litije predstavlja Valvasorjev trg, na katerem stoji vsa važnejša poslopja. Od priključka na most pa do Vrvarke oz. Levtikove ulice je zgrajeno mesto kot za ključna celota. V tem delu mesta bo porušeno posvetilo Tla, ki je sedaj predstavlja veliko oviro za promet, ter gasilski dom. Izpraznjeno mesto je namenjeno za parkirni prostor. Nadalje je na tej strani Valvasorjevega trga predvideno porušitev stavbe biva kaplanije, del Roblekovih zgradb ter celotna trasa do objekta, kjer ima poslovne prostore »Preiskrba« (prej Elsnar). Na mesto teh objektov se bodo sezidale nove zgradbe (OP2 in OP3), kjer bo poslovni center za stari del mesta (trgovine, usluge in obrt).

Na levni strani Valvasorjevega trga je predvideno rušenje poselitniškega poslopja Volk, ki ne sodi v center Litije, ter priključek Meškove stavbe. Na to mesto se predvideva poslovna zgradba (PO2). S predvidenim rušenjem in novo izgradnjo bo Valvasorjev trg ohranil dosedanja podoba.

SPOMENIK PADLIM BORCEM V LITJI

avski breg in stimo pobočje Sitarjeve, Naselje je zrastle ob stari brodarški poti na Savi. Z razvojem železnice in s tem industrije je pa izgradnja na desnem bregu zaostajala in se preselila na levi breg, kjer so bili zgrajeni nekateri objekti javnega značaja, kot so: dom predilnice, kino restavracija in biva glavništvo. Z zazidalnim načrtom se je na levi breg ločil: še upravni center, ki je že v zadnji fazi izgradnje. V tem centru je situirano poslopje občine, komunalne banke, socialnega zavarovanja, sodišča, trgovske veleblagovnice in hotela. Razen teh objektov je na prostoru »Smele« predvidena izgradnja obrtnih podjetij, kot so: avtoservis, splošno mizarstvo, podjetje in splošno obrtno podjetje. Za veleblagovnico je rezerviran prostor ob Cankarjevi ulici med poslopjem, kjer ima poslovne prostore brivsko frizerski salon, in poslopjem poselitniške Vrhovca. Na levem bregu Save je planirana nadalje izgradnja dveh stanovanjskih blokov ob Ponoviški cesti ter stolpnica, ki je ločena na mestu biva gostilne »Pri Kati«. S tem bi bila izgradnja Litije na levem bregu Save zaključena.

NADALJNA STANOVANJSKA IZGRADNJA

Vedno večja stiska zaradi premajhnih stanovanjskih kapacitet je narekovala potrebo po nadaljnji stanovanjski izgradnji ter določitev nove zazidalne površine na desnem bregu Litije. Da se reši ta pereči problem je ObLo Litija naročila izdelavo novega programa, ki bi vsebo-

V ZASAVSKI SOTESKI

Ob Brodarski cesti je rezervirano zemljišče za zazidavo treh stanovanjskih blokov (S2). Tu je predvideno rušenje Cerneve zgradbe ter posestva Lindner (po domače Kajetan). Ob Jerebovi ulici je pa predvideno rušenje Glavičeve in Bartunjeve (po domače kloster) zgradbe.

Vrvarška ulica bo spremenila celotno lice. Predvideno je rušenje celotne trase (Plenikar, Krašovec).

Ob Levstikovi cesti je predvideno rušenje naslednjih objektov: na desni strani biva gostilna »Pri Veri«, Volk in Damjan; na levi strani ceste pa posebitniški poslopji Tlačar in Matos.

Posebej je treba poudariti, da je v samem mestu veliko število gospodarskih poslopj, šup, drvarnic in podobnih objektov, ki jih je treba z sanacijo starega dela mesta odstraniti. S tem bi bila ureditev starega dela Litije končana.

NOVA ŠOLA NA LEVEM BREGU

Nove zazidalne površine so predvidene na litjskem polju. Že med prvo svetovno vojno zgrajene stavbe, kot zgradba sodišča (danes gimnazija) in ljudska šola, kažejo tendenco ozroma smer nadaljnje stanovanjske izgradnje. Nove zazidalne površine, ki so predvidene na litjskem polju, dovoljujejo, da se ta predel razvije v moderno stanovanjsko četrt. Z odstranitvijo lesnega podjetja zraven šole je ostalo le nekaj malostanovanjskih objektov, ki so posebno ob Grblinski cesti zastarele, saj so bili sezidani še pred letom 1900, nekateri celo pred letom 1950. Novi zazidalni načrt predvideva sčasoma rušenje vseh objektov, ki stoji

na področju, ki ga omejuje Grblinska cesta, Rozmanov trg, Brodarska cesta, in zaključuje pot preko vrtnarje. — V novi zazidalni coni bodo ostali le naslednji objekti: obstoječa osemletka (bivša osnovna šola in sodišče) ter zasebna stanovanjska zgradba Novak. Obstoječa šola zadovoljuje po kapaciteti. Nova šola bo zgrajena na levem bregu Save in bo prevzela tudi vse šolarje — vozače, ki po žele-

NA LITJSKEM MOSTU

znici prihajajo v litjsko šolo. S tem bo tudi obstoječa šola na desnem bregu Save razbremenjena in bi bilo stanje v izgradnji v dobi 30 let 800 učencev v dveh izmenah.

Na južni strani osemletke je predvidena izgradnja nove telovadnice (TL) in pripadajočih igrišč. Dostopi do šole so ločeni od prometnih tras in predstavlja varno pot tako iz novega kakor iz starega dela mesta. Zraven osemletke je v parkovnem področju predvidena še izgradnja otroškega vrta, ki naj bi ustregel potrebam na desnem bregu Save.

V centru novega naselja je rezervirano zemljišče za preskrbo in servise (PS). V ta sestav objektov sodi center trgovin dnevne potrebe (kruh, mleko, specialije, sadje, zelenjava ter delikatese), ki so neposredno potrebne stanovalcem stanovanjske skupnosti.

POTREBEN JE NOV KULTURNI DOM

Nov kulturni dom (KD) naj bi zadostil potrebam Litije na obeh bregovih Save, to je za okrog 3 tisoč prebivalcev. Po programu naj bi ta dom obsegal 500 kv. metrov bruto zazidalne površine. Zemljišča, predvidena v ta namen, leže ob glavni mestni cesti in zaradi boljše povezave z levim bregom Save v bližini novoprogotiranega mostu. K temu zemljiščem spadajo tudi parking prostor in ploščad pred dvorano objekta. Nova dvorana bo urejena tako, da bo služila za vse kulturne potrebe in obenem za kino predstave.

Zliviški trg (TR) za celotno mesto in njegovo neposredno okolico naj bi se po programu ločal na desnem bregu Save, ker na levem ni primerne prostora v ta namen, razen tega je pa na desnem bregu močnejša agrarno zaledje. Zaradi boljše povezave z levim in desnim bregom so določena zemljišča ob najvažnejšem prometnem vozlišču pred novim mostom, kjer bo tudi avtobusna postaja in javno stranšče.

ugodna tudi iz prometnega vidika.

Severno od gasilskega doma ob glavni mestni cesti predvideva načrt izgradnjo restavracije — kavarnice (GS). Nova zgradba bi se postavila na mesto, kjer stoji sedaj Svetčeva šupa, dvorišče bi se pa uporabljalo za vrt restavracije. Sama Svetčeva stavba, kjer se končuje hrbenica starega dela Litije, se ne bo porušila, temveč samo adaptirala.

Ob glavni mestni cesti med tržnico in kavarno je pa predvidena izgradnja desnatrope poslovnih stavb (PO10).

Nove zazidalne površine, ki so predvidene na litjskem polju, so namenjene predvsem za bločno, stanovanjsko izgradnjo, kar zahtevajo ekonomski in družbeni momenti. Na polju bodo zgrajeni večnadstropni stanovanjski blok z gostoto nad 200 prebivalcev na hektar.

ZASAVSKA CESTA BO DALA POUDEK NOVO MU NASELJU

Se poseben poudarek bo dala novi Litiji Zasavska cesta Ljubljana—Trbovlje. Trasa te ceste bo predvideno potekala po levem bregu Save, v sami Litiji pa naj bi prešla na desni breg s tem, da bo novi most, ki je vsakakor potreben, služil tranzitnemu in mestnemu prometu. Današnji lesen most čez Savo je doslužil svojemu namenu in je neprimeren, tako po dopustni obremenitvi kot po izrabljenosti. Načrt ne predvideva odstranitve tega mostu, marveč naj bi stari most služil za lokalni in peš promet.

Za lokacijo novega mostu je obstajal predlog po zazidalnem mestu upravnega centra Litije. Predlog je kot varianta vrisan v zazidalnem načrtu in je iztek te ceste črtano prikazan (ker ta del pri novem urbanističnem načrtu ni bil upoštevan). Pri študiju prometne mreže na desnem bregu Save, ki do sedaj ni bila izdelana, se je ugotovilo, da je treba popraviti prvotni predlog iz naslednjih vzrokov:

izboljša organizacijo dela, poveča storilnost ter za dosego večje produktivnosti uvaja modernizirani in hitrejši način gradnje. Vse to bo mogoče doseči, če bo podjetje izpopolnilo svojo mehanizacijo.

Novi obratni prostori Avtoservisa

Dosedanji prostori podjetja so premajhni za potek rednega poslovanja, zato bo podjetje zgradilo nove obratne prostore na površini 600 kvadratnih metrov, zahodno od bencinske črpalke. Sredstva za doseg tega namena so predvidena v občinskem in okrajnem investicijskem skladu.

Ostala obrt

Strojno pletilstvo »Pletilka« bo povečalo proizvodnjo in to z največjimi strojnimi kapacitetami. Za leto je predvidena preskrba novih strojev. To podjetje ima vse možnosti za nadaljnji razvoj.

Mesarija in prekajevalnica v Litiji bo povečala proizvodnjo za 1,7 odstotka. Prizadevali si bo morala, da potrošniku nudi stalno in večjo izbiro mesa in mesnih izdelkov.

Splošno mizarstvo v Litiji bo pripravilo ustrezen investicijski program, ki ga bo podjetje realiziralo v letu 1961-62.

Zaradi zastarelosti svojih strojev in pomanjkanja le-teh se bori s težavami tudi Splošno mizarstvo v Gabrovki. Letos bo to podjetje kupilo nov skobelni stroj in opremo.

Podjetje »Čevljarstvo« v Litiji bo razen popravil začelo tudi z izdelavo čevljev; tudi Brivsko-frizerski salon v Litiji bo povečal storitve: moderniziral bo damski salon ter nakupil novo opremo. Krojačnica in šivalnica v Litiji namerava prav

sko uporaba današnjega zavojja iz železniške postaje na sedanji most s korekturo trase na bodoči most (v načrtu črtano risano) in aktualna. Uprava cest je z razčiščenjem trase postavila zahtevo po izgradnji ceste preko vrta restavracije »Posta« da bi se s tem izločil lokalni promet pred železniško postajo. Prvotni predlog je bil izdelan iz aspekta obravnave samo ne- ga dela zazidalne cone — upravne centra Litije na levem bregu reke, medtem ko prometna mreža desnega brega sploh ni bila obravnavana in upoštevana. Novi načrt upošteva Ponoviško cesto kot mestno vpadnico, ki jo je treba rekonstruirati v obstoječi trasi na pravilen prečni profil ceste.

Na desnem bregu Save so dolenske vpadnice (Grblinska cesta, smer Smartno in Ljubljana, smer Smartno—Litija) in se združijo nad Rozmanovim trgom v Levstikovo cesto, to ter se danes v nepreglednih zavojih preko Valvasorjevega trga povezujejo s starim mestom. Ureditev te smeri bi bila draga (rušenje objektov), iz prometnih vidikov pa nepravilna. Porušila bi v veliki meri sedanji koncept Litije, obenem bi pa ogrozila mirno okolje starega mestnega središča, ki bo moralo prevzeti izključno samo lokalni in peš promet.

Direktna in najkrajša zveza, ki je že nakazana z Rozmanovo cesto, predstavlja najbolj ugodno treso združenih dolenskih odcepov. Ta trasa diktira obenem traso mostu, ki bi povezovala bodoči center lahke industrije. V ta namen predvideva program rezervacijo zemljišča na Ježi v smeri 7 ha, ki je dovolj oddaljena od stanovanjske cone.

Gradnja bo potekala v več etapah. V prvi etapi, ki se začne že z letošnjim letom, se bodo gradile polstolpnice in bloki med osemletko in Brodarsko cesto. Do rušenja starih objektov bo prišlo šele v končni fazi izgradnje, ko bodo pozidane vse nezačrtane parcele.

Elaborat predvideva uresničitev programa v naslednjih tridesetih letih. V tem času bi se zgradilo 42 tisoč kvadratnih metrov stanovanjskih površin za 2.100 prebivalcev. Aproximativni proračun znaša 1 milijardo 281 milijonov dinarjev. Vso gradnjo bo vodil upravni odbor stanovanjskega sklada, ki bo nato prodajal oziroma oddajal stanovanja. Letni priliv sredstev v stanovanjski sklad je 50 milijonov dinarjev, kar da v 30 letih polnopravno milijardo dinarjev. Razen tega pa se bodo angažirala še razpoložljiva sredstva podjetij in prebivalstva, da se pospeši stanovanjska izgradnja ter predvideni rok 30 let čimbolj skrajša.

Litijska občina 15 let po osvoboditvi in njene perspektive

Po velikosti je občina Litija ena izmed največjih občin v ljubljanskem okraju, po gospodarski moči je pa med tistimi komunami, ki si bodo šele morale zgraditi svojo gospodarsko osnovo. Povojno razdobje do leta 1955 ni dalo litijski občini bistvenih gospodarskih sprememb. Šele z letom 1955, ko so bile formirane komune in ko se je pričel uveljavljati sistem komunalne samouprave, je tudi v litijski občini nastal temeljitejši preokret.

Prvi uspehi in rezultati so se pokazali že v tem, da so se vse industrijske gospodarske organizacije lotile izdelave programov za rekonstrukcijo, katerih izvajanje je ravno sedaj v polnem teku.

Vedno močnejše uveljavljanje delavskega samoupravljanja in komunalne samouprave je dalo vsakokrat temu razvoju ton in poudarek. V letu 1958 je znašal v industriji občine Litija bruto produkt 4 milijarde 489 milijonov dinarjev, leta 1960 bo znašal bruto produkt 4 milijarde 944 milijonov dinarjev. Po izvršeni rekonstrukciji podjetij do leta 1965 pa pričakujemo, da se bo bruto produkt povečal za okrog tri in pol milijarde dinarjev, to je na 8 milijard 444 milijonov dinarjev.

Zelo dobre rezultate je že do sedaj pokazalo v naši industriji nagrajevanje po delu, posebno v Predilnici Litija, kjer je ta način nagrajevanja prinesel izredno lepe proizvodne uspehe.

Tudi kmetijstvo je v naši občini doseglo lep napredek, vendar so velike možnosti, da se ravno v kmetijstvu s presusmeritvijo na živinorejo in sadjarstvo dosežejo še večji proizvodni uspehi in večji tržni viški. Posebno pozornost posvečamo kmetijski poslovanju Ponoviče — Grmače, ki je v izgradnji. Osnovna proizvodna smer tega posestva je živinoreja. V zaključni fazi je izgradnja modernih hlevov za 200 glav živine. Prav tako se kažejo lepe možnosti v okrepitvi sadjarstva v občini, kjer se, za to gospodarsko vejo danj izredno dobri pogoji. Zato je v izdelavi več programov za ureditev novih sadnih nasadov, n. pr. v Gabrovki in na Kresniškem v. h., obstajajo pa tudi možnosti in pogoji, da kmetijske zaupne organizacije zadrže in ekonomije in proizvodne obrate. Treba bo pa napraviti vrsto ukrepov, da bodo kmetijske zadruge sposobne realizirati te načrte, v prvi vrsti bo pa trebe organizirati gospodarsko močne kmetijske zadruge.

Posebno velik poudarek bo občina dala v bodočem razdobju reševanju problemov družbenega standarda. V tem okviru bo občina posvetila posebno skrb nadaljnji stanovanjski in komunalni izgradnji.

Za hitrejši gospodarski razvoj v občini Litija se odpirajo z izgradnjo Zasavske ceste nove možnosti. Ta cesta ne bo samo velikega pomena za razvoj hitrejšega prometa v Zasavju in za napredek turizma v naših krajih, temveč tudi za celotno gospodarstvo v litijski občini, zlasti za kmetijsko gospodarstvo. Laterega pridelke bo mogoče v mnogo večjem obsegu vnovčiti v močnih revirskih centrih Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, kar bo nedvomno velikega pomena za gospodarsko okrepitev litijske komune.

Zato lahko gledamo z vsem optimizmom v bodočnost, ki bo tudi za vse zasavske občine svetlejša in lepša. Ob 15-letnici osvoboditve ljubljimo, d. bodo vsi Zasavci delali z vsemi močmi za izgradnjo naše socialistične domovine.

Gospodarstvo občine Litija v luči družbenega plana

NA KRATKO SKOZI GOSPODARSKO DEJAVNOST

Vse bolj in bolj se približuje tudi litijska občina ostalim zasavskim občinam, saj imajo vse te komune mnogo skupnega v nadaljnjem gospodarskem razvoju in napredku Zasavja. Z dograditvijo zasavske ceste pa se bo tudi litijski občini ter ostalim komunam v naših revirjih odprlo okno v svet. Ne samo za razvoj in napredek gospodarstva v zasavskih občinah, temveč tudi v razvoju turizma in ostalih dejavnosti bo Zasavska cesta odprla široke možnosti. Pa pogledimo na kratko gospodarsko dejavnost v litijski komuni.

Predilnica v Litiji v

rekonstrukciji

Največja gospodarska organizacija v litijski komuni — Predilnica — namerava v okviru rekonstrukcije svojih tovarniških naprav kupiti nov stroj za čiščenje staničnega vlakna in 10 novih perstaničnih strojev. Razen tega bo ta tovarna uvedla novo proizvodnjo, to je izdelavo tufing preprog, ki se bodo lahko uporabljale pri stanovanjski izgradnji namesto parketov, za poselitna pregrinjala in podobno. Bruto produkt litijske predilnice se bo tedaj povečal za najmanj 40 odstotkov.

Modernizacija strojne parka

v Tovarni usnja in Smartnem

Iz na pol obrtnega podjetja se je Tovarna usnja in krzna v Smartnem pri Litiji razvila v relativno veliko industrijo s proizvodnjo v dveh smereh — v proizvodnjo usnja in izdelavo krznenih izdelkov. Izdelki krznene konfekcije se nekaj posebnega in bodo zelo obogatili naš trg. Pred tem podjetjem pa stoji velika naloga, namreč obnovitev zastarelega strojnega parka, ki ga bodo postopno izmenjali z novim, modernim. Ko bo podjetje obnovilo svoje strojne naprave, bo tovarna znatno povečala svojo proizvodnjo in svoj bruto produkt.

Mehanizacija kamnoloma v

kresniški Industriji apna

Tesno grlo v proizvodnji Industrije apna v Kresnici je njen kamnolom, zato bo podjetje nadaljevalo z mehanizacijo del v kamnolomu. V načrtu pa imajo nadalje izgradnjo štirih novih peči in hidrirnice. Podjetje bo svoj razvojni program prilagodilo danim možnostim in ga izvedlo v daljšem razdobju.

Posavski rudniki svinec in barita

Ta delovni kolektiv v Litiji se bori s težavami, vendar obstajajo možnosti, da podjetje z nadaljnjimi ge-

Razvoj trgovine na področju

litijske občine

Na področju litijske občine bo znašal obseg blagovnega prometa predvideno letošnje leto 663 milijonov dinarjev ter se bo v primerjavi z lanskim letom povečal za 7,5 odstotka. Povečanje prometa v trgovini pričakujejo v občini s povečanjem industrijske proizvodnje, predvsem s predmeti za široko proizvodnjo, povečanjem kmetijske proizvodnje in povečanjem osebne potrebnosti.

V trgovini bodo v občini v letošnjem letu izvedli manjše investicije. Tako bo Trgovsko podjetje »Potrošnja« v Litiji odprlo konfekcijsko trgovino v sedanjih prostorih Komunalne banke. Podjetje pripravljata nadalje načrte in investicijski elaborat za gradnjo nove trgovske hiše, trgovska podjetja »Tisje« in »Gabrovka« bodo pa razpoložljiva denarna sredstva uporabila za opremo svojih prodajal. — Na področju litijske komune deluje danes 7 trgovskih podjetij: »Preskrba« v Litiji, »Tisje« v Smartnem, »Gabrovka«, »Naša knjiga«, »Kekeke«, poslovalnica Litija, prodajalna »Peko« iz Tržiča in prodajalna podjetja »Tobak« iz Ljubljane.

Perspektive v razvoju

gostinstva in turizma

Gostinstvu in turizmu se obetajo v litijski občini lepe perspektive, zlasti v naslednjih letih, ko bo dograjena Zasavska cesta. Da pa bo

gostinstvo kos svojim nalogam, bo potrebno, da izboljša v svojih obratih prehrano, nudi bi moralo gostom res kvaliteten pijačo, prav tako bo moralo povečati nočitvene kapacitete.

Restavracija v Litiji ima vse možnosti, da poveča nočitvene kapacitete in da opremi tujske sobe s primernim inventarjem. Na področju turizma pa bo treba obnoviti turistične postojanke v občini. Vse gostinske organizacije se letošnje leto tretirajo po enotnem kriteriju. Imajo pa možnosti, da razpoložljiva sredstva, ki jih bodo pridobila z znižanjem prometnega davka, uporabijo za nakup potrebne gostinske opreme in za ureditev svojih lokalo. Za storitve na področju gostinstva skrbi v litijski občini: Restavracija Litija, Gostilna Maček, Smartno pri Litiji, Majolka, Smartno pri Litiji, Gostišče Gorenc v Litiji, Gostišče Vidovič v Litiji ter še druga gostišča v občini. V prihodnje pa bo treba, da gostinski obrati izboljšajo svojo postrežbo in se z njo čimbolj približajo potrošnikom. V razvoju gostinstva in turizma so perspektive v litijski komuni zelo ugodne, zato bo treba na tem področju še marsikaj storiti.

Obrtni dejavnosti —

vso pozornost

Vse večje potrebe in zahteve prebivalstva po obrtnih izdelkih in uslužnostnih storitvah terjajo po- spešen razvoj te dejavnosti, zato je tudi predvideno, da se bodo za razvoj obrti vlagala znatna investicijska sredstva. Gradbeno podjetje »Gradbenik« v Litiji vedno bolj veča svojo dejavnost. Težišče dela tega kolektiva je predvsem na objektih družbenega standarda. Njegova naloga je zlasti v tem, da

tako povečati storilnost in bo v ta namen uredila šivalnico.

V družbenem sektorju je pa v občini zelo slabo zastopana uslužnostna obrt. Primanjkuje namreč obratov za osebne usluge, to je brivnic, česalnic, čevljarne, krojačnice in šivalnice. Tako so med drugim Kresnica, Jevnica, Sava in Smartno brez takih družbenih obratov. Pa tudi v Litiji primanjkuje servisnih delavnic, na primer pralnice, krpalnice, likalnice, podjetja za kemično čiščenje oblek, nadalje servisa za vzdrževanje stanovanjskih hiš z dejavnostmi: ključavničarstvo, kleparstvo, vodovodno inštalaterstvo, krovstvo, mizarstvo in podobno. Na poslovanje in nadaljnji razvoj obrti bodo letos vplivale obveznosti do družbene skupnosti, čimer se ukvarja občinski ljudski odbor, ki bo upošteval značaj in zmogljivost podjetij. Na tem področju bo pa treba posvetiti vso pozornost vprašanju vajenskega kadra in za tiste stroke, kjer vajencev najbolj primanjkuje.

Komunalna dejavnost

Iz bivše komunalne uprave v Litiji se je razvilo Splošno obrtno podjetje, ki se ukvarja predvsem s eksploatacijo rečnega gramozu, z zidarstvom in fasadarstvom, sobnim slikarstvom, uslužnostnimi vajenci s motornimi vozili in podobno. Rajon podjetja Elektro-Ljubljana okolica nadaljuje v letošnjem letu z rekonstrukcijo in razširitvijo električnega omrežja ter gradnjo transformatorske postaje. Pekarija v Litiji ima precejšnjo zmogljivost in njene storitve ne ustrezajo več vedno večjim potrebam. Zaradi tega bo podjetje še v letošnjem letu pripravilo investicijski program za gradnjo nove pekarnice.

REZERUIRANO ZA ŠPORT

Republiška liga tudi za rokometniške Rudarja

Zenska ekipa se je preteklo nedeljo udeležila kvalifikacijskega turnirja na Golniku, kjer so razen domačega Rudarja sodelovale ekipe Črnomelj, Ajdovščina in Selnice. Turnir je bil gotovo precej težak preizkušnja za neizkušene Rudarjeve igralce, še posebej zato, ker razen Rudarja ostale ekipe Rudarja doslej še niso bile poznane. Razen tega pa je morala vsaka ekipa v enem dnevu odigrati štiri tekme, kar je zlasti v zadnjih srečanjih očitno vplivalo na kvaliteto. Rudarjeva ekipa je sprva zaigrala dobro in si je v prvih dveh srečanjih z Črnomeljem in Ajdovščino zagotovila vstop v višje tekmovanje. V tretji dopoldnevski tekmi so pa igralce naletele na najtežjega nasprotnika — Črnomelj, kateremu se zaradi utrujenosti niso mogli reševje upirati. Popoldne so si z zmago nad Selnico pridobile še dve točki in tako povsem zasluženo osvojile

drugo mesto in vstopnico za republiško ligo.

Organizacija turnirja je bila dobra, pa tudi sodniški zbor je v redu opravil svojo nalogo. Za Rudarje so nastopili: Gosak, Benelli, Jare Lidijs, Jare Hermina, Bole, Knez, Puntar, Polutnik, Smoliš, Golec. Najuspešnejše so bile: Lidijs Jare, Benelli, Bole in Polutnik. Rezultati posameznih srečanj: Rudar : Črnomelj 4:4, Rudar : Ajdovščina 4:4, Črnomelj : Rudar 4:3, Rudar : Selnica 4:4, Črnomelj : Rudar 3:0, Rudar : Selnica 4:4, Črnomelj : Rudar 3:0, Rudar : Selnica 4:4.

Republiška liga se bo odprla 1. avgusta. V republiško ligo se bodo vključili tudi Rudarji iz drugih republik. Rudarji bodo igrali v skupini z Rudarji iz drugih republik. Rudarji bodo igrali v skupini z Rudarji iz drugih republik.

Mladinci Rudarja drugi v nogometu

Mladinci Rudarja so od 22. junija do 25. junija sodelovali na mladinskem finalnem turnirju za prvenstvo Slovenije, ki je bilo v Mariboru.

Nastop prvaka je letos osvojil Maribor, kar je pa sprva delovalo, da je v moštvi nastopilo nekaj standardnih igralcev ligeške enajstovice, povsem razumljivo.

vo. Razen tega so imeli seveda tudi prednost domačega terena ter tako prepričljivo osvojili najvišji naslov. Rudar je dosegel eno zmago, enkrat igral neodločeno in z domačini doživel poraz.

Rezultati: Maribor : Rudar 3:0, Rudar : Ljubljana 5:0, Rudar : Ključvar 2:2. Podrobneje bomo o prvenstvu še poročali.

Telovadni nastop v Radečah

Prejšnjo nedeljo je Partizan v Radečah zelo lepo proslavil 50. letnico obstoja telovadnega društva v Radečah. Po atletski prireditvi v četrtki in rokometnem turnirju v petek je društvo priredilo telovadni nastop na prostem. Ze obširen program (na sporedu je bilo kar 20 točk) je dokazoval, da društvo čez zimo ni spalo. Po otvoritvi prireditve je predsednik društva je po pozdravi vse goste in nastopajočelce telovadce, podpredsednik tov. Viktor Pergar.

Kot vedno so tudi letos prvi nastopili najmlajši članekni pod vodstvom Zahrabnikovega, lepo izvedli svoje točke in so jih gledalci zelo lepo nagradili s aplavzom. Takoj za njimi so pa prišli kakoli, njihovi nekoliko starejši sodelavci, mlajši pionirji, se do bro odrezali, pa tudi obe vrsti plesarji v valci s škofci, tudi v valci z venčci sta bili dobri, skratka, točke so se vrstile druga za drugo in bile ena lepša od druge.

druge. Dokaj lepo in enotno so telovadili tudi starejši pionirji pod vodstvom tov. Leskovička, mladinke in mladinci, vmes pa ni manjkalo orodnih telovadbo domaćih in tujih telovadcev ter telovadk. Med njimi moramo posebej omeniti dokaj dobro vrsto članov z Dolca pri Hrastniku, ki so izvedli na drugo in na bradnji nekaj zelo lepih telovadnih prvin. Tudi radeški mladinci so nastopali na orodju in kar dobro prestali to preizkušnjo. Zelo posebej pa je bil program izpolnjen z nekaterimi raznoterstvi in akademskimi sestavami. Med slednjimi so se zelo dobro izkazale mladinke iz Hrastnika, ki so izvedle »Valčke«. Prav lepa točka, za katero je treba dati vse priznanje avtorici Zavržalovi, ki je tudi hrastniški vrsti mladink. Zadnjo točko so pa nastopili domači člani in članice z zelo uspešno sestavo »Naprej«. Precej obširen program je bil za-

KINO

DELAŠKI DOM V TRBOVLJAH: 29. in 30. jun. amer. barv. cinem. film »PRINC IN IGRALKA«; 1. do 4. julija amer. barv. cinem. film »VISOKI TUJEC«; 5. — 7. julija češki film »NEVARNA IZNAJDBA«; 8. — 11. julija franc. barv. film »NJENO ŽIVLJENJE«; 12. do 14. julija ital. barv. film »VSTAJENJE«.

»SVOBODA — TRBOVLJE II«: 29. in 30. junija jug. film »DEVE TI KROG«; 1. — 4. julija angl. barv. vstav. film »KER VETER NE ZNA BRATI«; 5. in 6. julija amer. barv. cinem. film »DO PEKLA IN NAZAJ«; 8. — 11. julija nemški barv. film »TI SI MOJA PESEM«; 12. in 13. julija amer. barv. film »RANC PROKLETIH«.

Predstave ob 18. in 20. ob nedeljah ob 16. 18. in 20.

»SVOBODA — ZASAVJE«: V TRBOVLJAH: 2. — 4. julija amer. film »NE KOT TUJEC«; 9. — 11. julija nemški film »MOCNEJSI OD NOČI«; 16. — 18. julija ruski film »LETIJO ZERJAVI«.

Predstave: sobota in nedelja ob 17. in 19.15, ponedeljek ob 17. za mladino v nedeljo ob 15.

»SVOBODA II«: V HRASTNIKU: 29. in 31. junija franc. barv. film »FOLIE BERGERE«; 2. in 3. julija sovjetski film »BALADA O VOJAKU«; 4. in 5. julija jug. film »DEVE TI KROG«; 6. in 7. julija angl. film »OLIVER TWIST«; 9. — 11. julija franc. film »LJUBIMCA«; 13. in 14. julija ital. film »OKNO PROTI LUNA PARKU«.

ke, začeni od 14. junija 1960 dalje, vsak terek, četrtrek in soboto od 8. do 12. ure ter vsak terek od 15. do 18. ure.

Stranke se posebej opozarjamo na uradovanje ob torkih popoldne od 15. do 18. ure.

Obč. ljudski odbor Zagorje ob Savi

Občinski ljudski odbor Zagorje ob Savi v času od 5. do 23. julija 1960 ne bo posloval zaradi kolektivnega dopusta. Dežurni uslužbeni bodo le na odseku za vojaške zadeve, v matičnem uradu in oddelku za splošne zadeve. Prosimo stranke, da se v navedenem času ne obračajo na upravne organe občinskega ljudskega odbora Zagorje ob Savi.

Obč. ljudski odbor Zagorje ob Savi

MALI OGLASI

IZGUBIL SEM TORNISTRO na zasavski cesti Trbovlje-Hrastnik, za najditelja brez vrednosti. — Oddati proti nam gradil Grmadnik, Gimnazijka c.

PREKLICI

Podpisana Stanka Lipec, Njivice 32, preključim javno vse govornice, ki sem jih neosnovano sprožila o tov. Ivanu Dorniku, potniški blagaj, v Hrastniku, stan, v Jagnjenici 17. Ob enem prosim za oprosteno in se ji zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnjega postopanja. Preključim neresnične besede, ki sem jih izrekel proti Ivanu Lazniku iz Trbovelj, Trg svobode 22, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. —

RUDAR II : BRATSTVO (HR) 16:2 (8:1)

V nogometni tekmi za Titov pokal je Rudar iz občinskega igro povsem nadigral nasprotnika, ki je bil slab in nepoiztrgovalen nasprotnik.

V moštvi Bratstva so nastopili razen 5 igralcev prvega moštva samo rezervni igralci, kar je pa res graje vredno in niti ni športno, saj bi se morali vodstvo kakor tudi igralci zavedati pomembnosti tekmovanja za Titov pokal.

SPORTNE VESTI IZ ZAGORJA PROLETAREC I : TABOR (IHAN) 6:0 (3:0)

Tekma je bila odigrana za Titov pokal v Ihanu, kjer so gostje slavili visoko zmago, ki pa bi bila lahko še izdatnejša, če ne bi domači zaigrali tako ostro. Gole so dosegli: Starec 3, Prašnik, Mitlić in Marn po 1.

PROLETAREC II : ILIRIJA 2:6

Tekma je veljala za Titov pokal. Gostje so bili boljši v prvem delu, medtem, ko je drugi del pripadal domačinom, ki bi ob večji pazljivosti lahko dosegli ugodnejši rezultat, saj med drugimi niso izkoristili dveh enajstmetrov.

SVOBODA KISOVEC : ODRED II 1:12 KOŠARKA: PROLETAREC : VRHNIKA 68:53

Konrad Barovič, Trbovlje, Kešetova 9.

Preključim besede, katere sem prenesla na tretjo osebo o Neži Strašek, Trbovlje, Ribnik šte. 29. — Jožefa Pečnik, Dobrna 10.

RAZPIS

Lesno predelovalno podjetje Zagorje ob Savi razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. uslužbenko za komercialni oddelk;
2. 5 kvalificiranih mizarjev;
3. 3 vajence za mizarstvo stroko.

Pogoji za sprejem: pod tč. 1. ekonomska srednja šola s triletno prakso ali administrativna šola s petletno prakso; pod tč. 2. opravljen izpit za mizarkega pomočnika; pod tč. 3. dokončana osemletka. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

ELEKTRO — TRBOVLJE sprejme v uk

več vajencev elektro stroke

Sprejeti bodo kandidati iz območja Izlake, Zagorja, Trbovelj, Hrastnika, Radeč in Podkuma. Kandidati iz drugih krajev bodo sprejeti le, če si lahko uredijo stanovanje in eno izmed zgoraj omenjenih krajev.

Upoštevajo se vsi, ki so dovršili osemletko in so telesno ter duševno zdravi. V izjemnih primerih bo podjetje sprejelo v uk tudi kandidate, ki bodo imeli manj izobrazbe.

Pismene prošnje s priloženim spričevalom pošljite do 15. avgusta sekretariatu podjetja.

Srečanje zasavske mladine v Ponovičah

Ze jutro je dokazovalo, da bo dan lep, zato so se skupine mladincev iz Litije napotile proti Ponovičam, kjer je bilo napovedano srečanje mladine zasavskih občin Zagorje, Trbovlje in Litije.

Ko smo tudi mi prišli k ponoviškemu gradu, je bilo povsod polno mladih, razigranih fantov in deklet, ki so stali v posameznih skupinah, se razgovarjali in smejali.

Z zamudo, ki pa ni nikomur škodila, dobre volje, je sekretar občinskega komiteja LMS Litije odprl srečanje zasavske mladine ter pozdravil v svoji sredi predstavnike občin Litije in sveta Svobode in prosvetnih društev občin Litije ter vse mladinke in mladince, ki so se udeležili srečanja. Besedo je predal predsedniku občinskega komiteja LMS Litije tov. Jožetu Škobernetu, ki je v svojem nagovoru pozdravil mladinske ekipe občin Zagorje in Trbovlje, ki sta se z veseljem udeležili

tega srečanja na pobudo litijske mladine.

Tovariš predsednik je v svojem nagovoru med drugim naglasil, da je zelo pomembno, da se mladina zasavskih občin, ki ima mnogo skupnih problemov in interesov, spozna med seboj, se pomeni v različnih vejah športa ter ob takih srečanjih izmenjava izkušenj iz svojega športnega in kulturnega življenja. Še posebno pomembna pa so taka srečanja za kmetičko mladino, ki jo je treba v čim večjem številu aktivirati in vključiti v mladinske vrste. — Ni dovolj — je poudaril tovariš Škobernet, da v neki vaši ustanovi aktiv LMS, potem pa ga prepustimo življenju, temveč moramo takemu aktivu nuditi materialno, zlasti pa moralno oporo. Aktivisti občinskih komitejev bi morali pogosto obiskovati vsake aktivne, se pogovarjati z njimi na njihovih sestankih ter jim pomagati reševati njihove probleme

Ob enem je pa tovariš predsednik ugotovil, da sami občinski komiteji mladine dobe premalo pomoči od okrajnega komiteja LMS, ki niti na to pomembno srečanje zasavske mladine ni poslal svojega zastopnika.

Ob koncu je zaželel ekipam mnogo veselja ob tem srečanju ter uspeha pri tekmovanju. Hkrati je izrazil željo, da bi se taka srečanja organizirala tudi v drugih zasavskih občinah, kamor bi litiska mladina z veseljem vrnila obisk.

Desetine rok je s ploskanjem navdušeno pozdravilo in odobraval besede predsednika občinskega komiteja mladine v Litiji. Nato so se mladinci zbrali v skupine in odšli k tekmovalnim mestom. Tekmovali so v šahu, — tekmovale so po dve ekipi Trbovelj in Litije ter ena iz Zagorja. V namiznem tenisu sta se pomerili ekipi Zagorja in Trbovlje ter ekipa Litije z ekipo učiteljskihnikov, ki so na prekli na kmetijskem posestvu Ponovič. V odbojki so se pomerile med seboj vse tri ekipe občin Trbovlje—Zagorje, Trbovlje — Litija in Zagorje—Litija ter še zmagovalca med seboj. — Mladci strelci so pa tekmovali v streljanju z zračno puško.

Po kosilu so si skupno ogledali posestvo Ponovič, popoldne so pa imeli demonstracije s traktorskim priključki in tekmovanje kosev.

Kamor smo pogledali, dopol dne in popoldne, je vladalo med mladimi tekmovalci razposajeno veselje in dobra volja.

Prepričani smo, da vsi ti mladinci in dekleta žele, da bi se take manifestacije in srečanja mladine večkrat ponovila, kakor je nakazal tudi predsednik občinskega komiteja LMS Litije v svojem pozdravnem govoru.

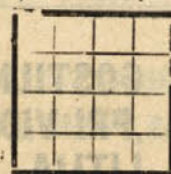
PIONIRSKI KOTIČEK

REŠITEV NAGRADNE UGANKE IZ 25. ŠTEVILKE

Pravilna rešitev nagradne uganke za pionirje, ki smo jo prinesli v 25. številki Zasavskega tednika, se glasi: POLZ. Zreb je okraj prisodil nagrado za rešitev uganke Amaliji PIRC, učenki 6. razreda osnovne šole Gornji Lekovec, pošta Blanca. Knjižno darilo ji bomo poslali po pošti.

UREDNIŠTVO.

NOV NAGRADNI MAGIČNI KVADRAT ZA PIONIRJE

BESEDE (vodoravno in navpično): 1. lesena baraka, 2. tuje moško ime, 3. stara vojaška enota, 4. pogosto žensko ime (ljubkovalna oblika) — tudi naslov neke Aškerčeve pesmi. ČRKE: AAA, KK, LL, NN, OOOO, PP, T.

Za rešitev magičnega kvadrata imamo pripravljeno eno lepo knjižno nagrado, ki jo bomo podelili po odločitvi žreba.

Rešitev uganke nam pošljite čimprej. — Ko nam boste pisali, ne pozabite navesti razen svojega imena in priimka še razred šole, ki ste ga obiskovali v zadnjem šolskem letu, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem mladim bralcem lepe pozdrave!

UREDNIŠTVO

RAZPIS

Upravni odbor Pokopališke uprave v Zagorju ob Savi razpisuje delovno mesto

STALNEGA GROBARJA

po možnosti s šoferskim izpitom. Opravljati bi bi ostala dela. Plača po dogovoru. To mesto je delovno mesto kvalificiranega delavca. Če nima šoferskega izpita, mu bo dana možnost, da izpit opravi. Prijave sprejema Uprava Zagorje ob Savi, Trboveljska 2, pisarno in ustno do 31. julija 1960.

STANOVANJSKA SKUPNOST ZASAVJE-CENTER TRBOVLJE

razpisuje delovno mesto

upravnika servisa

za vzdrževanje stanovanjskih hiš

POGOJI: strojna delovodna šola ali mojstrska šola. PRIJAVE SE SPREJEMA DO 15. JULIJA 1960. PLAČA PO DOGOVORU.

KAJ BOMO VIDELI V KINU SVOBODE TRBOVLJE II V MESECU JULIJU

Za mesec julij je uprava kina Svobode Trbovlje II. pripravila obiskovalcem kina izbran spored najboljših filmov.

Kot prvi bo na programu angleški barvni vstavil film »KER VETER NE ZNA BRATI«. 5. in 6. julija ameriški barvni cinemaskopski film »DO PEKLA IN NAZAJ«. Težko pričakovani nemški barvni film »TI SI MOJA PESEM« bo na sporedu od 8. do 11. julija, ameriški barvni film »RANC PREKLETIH« pa bo od 12. do 13. julija. Odlični ameriški cinemaskopski film »ULICA FREDERIK ŠTEV. 10« bo na sporedu od 15. do 18. julija.

Dne 19. in 20. julija bo kino predvajal francoski vstavil film »FOLIE BERGERE«. Za ljubitelje western filmov bo na sporedu ameriški barvni film »LINIJA ZA TASKOM« od 22. do 25. julija.

V mesecu juliju, in sicer od 26. do 28. julija bo na programu odlični ruski film »ČLOVEKOVA USODA« — v dnevi od 30. julija do 1. avgusta pa italijansko-francoski cinemaskopski film »PEKEL V MESTU«.

M. V.

OBVESTILA

Zavezanec prispevka in zavarovance na območju bivše občine Radeče obveščamo, da bo s 1. julijem 1960 prenehalo izvajanje zavarovanja za zavarovance iz Radeč od podružnice Trbovlje na izpostavo socialnega zavarovanja v Hrastniku. Od navedenega dne dalje je treba izpostavi pošiljati vse prijave in objave iz socialnega zavarovanja in vse druge listine, s katerimi zavarovanci uveljavljajo pravice iz socialnega zavarovanja. Zavarovancem iz Radeč bo izpostava izplačevala tudi nadomestilo plače ob boleznih, potne stroške in druge datjave iz zdravstvenega zavarovanja.

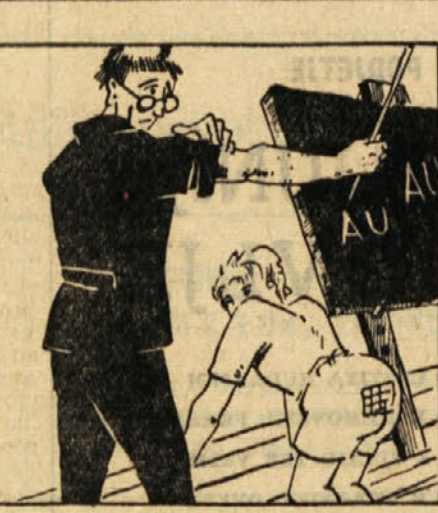
Zahtevke in listine v zvezi z otroškimi datjavami in pokojnini pošiljajte še naprej po družnici v Trbovljah, ker bo ta služba za sedaj še ostala pri podružnici.

Okr. zavod za socialno zavarovanje — Podružnica Trbovlje

Upravni organi občinskega ljudskega odbora Zagorje ob Savi imajo uradne ure za stranke.

Tomove prigode

Ris: Milan Batista

53. — »Ustavil sem se in se razgovarjal s Huckleberryjem Finnem!« je odvrnil Tom. Učitelj je zastala sapa in ni vedel, kaj bi. Nato se je spomnil: Thomas Sawyer, to je najbolj nesramen odgovor, kar sem jih slišal. Tvoja predrznost bo poplačana s šibo. — Tom je krepko občutil učiteljevo moč. — Toda ko' nalašč mu je velel učitelj: »Tom, zdaj pojdi sedet med dekleta...« Misli je, da ga bo še bolj osramotil.

54. — Tomu je pa zaigralo srce... Edini pr-tor je bil v klopi njegove simpatije. Sedel je na konec klopi. Dekle je zanljivo vrglo glavo nazaj in se odmaknil od njega. Toda Tom jo je ves čas na skrivaj pogledoval. Ona je to opazila, toda namrdnila se je in se za hip obrnila. Ko pa ga je zopet pogledala, je že ležala pred njo breskev. Ni se zmenila zanjo. Odrinila jo je Tom je natečkal na svojo tablico: »Prosim, vzemi jo — dobil sem jih več.«

55. — Deklica je poškilila na napisane besede, ni pa dala znamenja od sebe. Zdaj je začel Tom risati nekaj na tablici, vendar je svoje umešnil skrivati v levo roko Deklica tega ni hotela opaziti. To je pa kar naprej risal. Ko na skrivaj ni mogla ugotoviti, kaj riše, jo je prei agala radovednost in ga obotavlja je prosila: »Pokaži mi rišo!« — Tom je pokazal ponesrečeno karikaturu hiše, Slika jo je zanimala, zato mu je zašepetala: »Ljubka, je, zdaj nariši še možaka!«

56. — »Zdaj nariši še mene, kako prihajam!« je deklica čedalje bolj silila vanj. Ko je Tom narisal nekaj deklici podobnega, je tudi to pohvalila, hkrati pa zahtevala: »Kako bi rada znala tudi jaz risati...« — »Nič lažje, te bom pa naučil, če želiš!« — »Boš res?« — »Samo kdaj?« je vprašal Tom. Nato se je spomnil: »Boš ostala tu čez popoldne?« — »Bom, če ti hočeš! Tebi je ime Tom, kajne?« — »In tebi?« jo je vprašal Tom, — »Becky Thatcher,« mu je odvrnila.

Ob prazniku slovenskih rudarjev ter Dnevu borca, 4. juliju

ČESTITAJO IZ LITIJSKE OBČINE

OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR
LITIJA

OBČINSKI KOMITE
ZKS LITIJA
IN
OBČINSKI ODBOR
SZDL
LITIJA

Lesna
industrija
Litija

OB PRAZNIKU SLOVENSКИH RUDARJEV IN DNEVU BORCA ČESTITA VSEM
DELOVNIM LJUDEM

Kmetijsko gozdarska
poslovna zveza Litija

Z VSEMI SVOJIMI GOSPODARSKIMI OBRATI TER VSEMI KZ
NA PODROČJU POSLOVNE ZVEZE

VSE SILE ZA DVIG KMETIJSKE PROIZVODNJEI

RESTAVRACIJA
LITIJA

- SE PRIPOROČA
- ZA OBISK
- PRIDITE IN
- DOBRO BOSTE
- POSTREŽENI

GOSTILNA
»MAČEK«

ŠMARTNO
PRI LITIJU
VAS VABI
IN SE PRIPOROČA

PRIJETNO
IN ZADOVOLJNO
SE POČUTIŠ
V GOSTILNI

»MAJOLKA«
ŠMARTNO
PRI LITIJU

GOSTILNA
»GORENC«
GRBINSKA C. 25

- ČESTITA IN
- SE PRIPOROČA
- ZA OBISK

GOSTILNA
»PRI VIDOVIČU«
LITIJA
GRBINSKA CESTA 8

ČESTITA IN
SE PRIPOROČA
ZA OBISK

»AVTOSERVIS«
LITIJA
CANKARJEVA UL. 4

- IZVRŠUJE VSA
- V TO STROKO
- SPADAJOČA
- DELA IN SE
- PRIPOROČA

UPRAVA
DOMA
ONEMOGLIH
ČRNI POTOK
LITIJA

TRGOVSKO PODJETJE
»PRI KEKCU«
POSLOVALNICA PRI MOSTU
LITIJA, PONOVIŠKA 1

TRGOVSKO PODJETJE
»PRESKRBA«
LITIJA

SPLOŠNO
OBRATNO PODJETJE
LITIJA

KRAJEVNA
KOVAČNICA
ŠMARTNO PRI LITIJU

PRIPOROČA SE

Pekarna
Litija

Gradbeno podjetje
»GRADBENIK«
LITIJA

KOMUNALNA
BANKA
LITIJA

Kresniška industrija apna
KRESNICE

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM SOCIALISTIČNE JU-
GOSLAVIJE K PRAZNIKU DNEVA BORCA, 4. JULIJ IN
K PRAZNIKU SLOVENSКИH RUDARJEV, 3. JULIJ TER SE
PRIPOROČA S SVOJIMI PROIZVODI
VSE SILE ZA ČIM VEČJO PROIZVODNJO!

DELOVNI KOLEKTIV

Cementarne Trbovlje

IN OBRAT ZIDANI MOST

SE PRIDRUŽUJETA ČESTITKAM OSTALIH DELOVNIH KOLEKTIVOV ZA PRAZNIK
RUDARJEV, 3. JULIJ IN DAN BORCA, 4. JULIJ.

TRGOVSKO PODJETJE

AGROPROMET
CELJE
BEŽIGRAJSKA 13

ODKUPUJE IN PRODAJA V SVOJIH SKLA-
DISIH V CELJU, ŠEMPETRU V SAV.
DOLINI IN ŠMARTNEM TER V SVOJIH
PRODAJALNAH VSE KMETIJSKE PRI-
DELKE

ZA DA. RUDARJEV IN PRAZNIK DNEVA
BORCA ČESTITA VSEM PREBIVALCEM
ZASAVJA

ODKUPNO PODJETJE

»ODPAD«
PODRUŽNICA TRBOVLJE

VSEM RUDARJEM IN BORCEM, POSEBEJ PA SE RUDARJEM
IN BORCEM, OBISKOVALCEM NAŠEGA ZDRAVILIŠČA,
ČESTITA K PRAZNIKU

Zdravilišče Rogaška Slatina

TURISTIČNO
DRUŠTVO
ZAGORJE OB SAVI

ZAGORJE - Trboveljska 2,
telefon 81-171

opozarja vse izletnike in turiste
na zanimivosti Zagorja ob Savi
ter bližnje in daljne okolice
MEDIJSKE TOPLICE, grad
Gamberk, dolina MLINSČICE,
MEDIJE ter SKLENDROVSCI-
CE itd. Nešteto možnosti za
krajše in daljše izlete.
V času glavne sezone izdajamo
15 dnevno »Turistični informa-
tivni bilten« zagorske občine,
ki se naroča pri upravi TD Za-
gorje.

Informacijska pisarna TD Zagor-
je je v času glavne sezone od-
prta vsak ponedeljek in četrtek
od 16. do 19. ure. Poslužujte se
naših uslug!

Za obisk Zagorja in okolice
se priporoča

TURISTIČNO DRUŠVO
ZAGORJE ob Savi

MLEKARNA
RADEČE

ČESTITA PREBIVALCEM
HRASTNIKA H KRAJEVNEMU
PRAZNIKU KAKOR TUDI
RUDARJEM IN BORCEM
ZA NJIHOV PRAZNIK
3. in 4. JULIJ

VSEM OBISKOVALCEM NAŠEGA KINA ČESTITA
ZA DAN RUDARJEV, 3. JULIJ, IN DAN BORCA

Uprava kina Svoboda
TRBOVLJE II

OBIŠČITE NAŠE KINO PREDSTAVE, KJER SI
LAHKO OGLEDATE NAJBOLJŠE FILME IZ SVE-
TOVNE IN DOMAČE PRODUKCIJE

RUDARJEM
IN BORCEM
ČESTITA
ZA PRAZNIK

gostišče
»Dalmatinska
klet«

Dušan Crnković
IN SE PRIPOROČA

TRGOVSKO PODJETJE

»PRVI JUNIJ«
TRBOVLJE

- ČESTITA RUDARJEM
- K NJIHOVEMU PRAZNIKU,
- 3. JULIJU TER VSEM
- K PRAZNIKU DNEVU
- BORCA, 4. JULIJU

OBIŠČITE NAS V VELEBLAGOVNICI IN
OSTALIH POSLOVALNICAH, KJER BOSTE
DOBILI VSE, KAR ZELITE, IN TO PO
KONKURENČNIH CENAH

DELOVNI KOLEKTIV

Gostinstvo
Zagorje

Z VSEMI OBRATI

OBIŠČITE NAS V PREUREJENEM
HOTELU »KUMU«, VABIJO VAS
PRENOVLJENE IZLAKE, KJER JE
PRIJETEN ODDIH, KOPANJE IN
DOBRA ZABAVA.

V VSEH NAŠIH GOSTIŠČIH BOSTE DO-
BRO POSTREŽENI, ZA 3. JULIJ IN 4. JULIJ
ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM

GOSTINSTVO ZAGORJE

Srečno
i udar in borci!

6

3. PRAZNIKU SLOVENSkih RUDARJEV, 3. JULIJU IN DNEVU BORCA, 4. JULIJU, TER KRAJEVNEM PRAZNIKU OBČINE HRASNİK, KATEREGA PRAZNUJE NA DAN DNEVA RUDARJEV 3. JULIJA, POŠILJA BORBENE POZDRAVE VSEM DELOVNIM LJUDEM HRASNİSKE OBČINE IN CELOTNE SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE TER JIM ZELI SE NADALJNJE USPEHE V IZGRADNJI SOCIALISTIČNE DOMOVINE ZA RAZVOJ IN RAZCVET HRASNİSKE KOMUNE

DELOVNI KOLEKTIV

Rudnika rjavega premoga
Trbovlje-Hrastnik

Rudniški komite ZKS
Trbovlje in Hrastnik

Sindikalna podružnica
rudarjev Trbovlje-Hrastnik

NAJ ŽIVI DAN RUDARJEV IN DAN BORCA!
NAJ ŽIVI RAZVIJAJOČA SE HRASNİSKA
KOMUNA!

NAJ ŽIVI 15. OBLETNICA OSVOBODITVE!

DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne dokumen/nega in kar/nega papirja Radeče

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM DELOVNIH KOLEKTIVOV OB PRAZNIKU

Dneva slovenskih rudarjev in
Dneva borca

SE POSEBEJ PA ČESTITA OB KRAJEVNEM PRAZNIKU OBČINE HRASNİK
Z ZELJO ZA NADALJNI RAZVOJ IN RAZCVET HRASNİSKE KOMUNE

Investicijski biro Trbovlje

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM K DNEVU RUDARJEV IN DNEVU BORCA!

Naj živi 15. obletnica osvoboditve!

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»ZASAVJE«, TRBOVLJE
Savinjska cesta

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM DELOVNIH
KOLEKTIVOV OB PRAZNIKU SLOVEN-
SKIH RUDARJEV, 3. JULIJU, IN DNEVU
BORCA, 4. JULIJU!

TRGOVSKO PODJETJE
na veliko in malo

»RESA«, Videm-Krško
čestita

OB DNEVU BORCA
IN DNEVU RUDARJEV

KONFEKCIJA PAPIRJA
VIDEM-KRŠKO

podjetje za predelavo papirja,
lepenke in kartona

čestita za DAN RUDARJEV
in DAN BORCA!

»IMPERIAL«

tovarna čokolade in likerjev
VIDEM-KRŠKO

vam nudi svoje izdelke in se
priporoča.
Vsem delovnim ljudem čestita
za DAN BORCA
in DAN RUDARJEV

Podjetje

»MESO«, TRBOVLJE

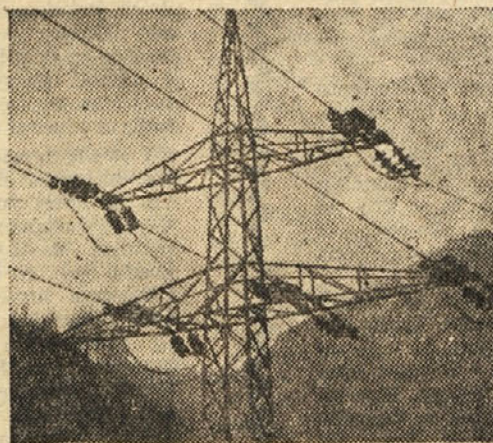
ČESTITA VSEM SVOJIM POTROŠNIKOM
K PRAZNIKU SLOVENSkih RUDARJEV IN
PRAZNIKU DNEVA BORCA!

Ob 15-letnici osvoboditve

POŠILJA VSEM BORCEM IN RUDARJEM BORBENE POZDRAVE IN ČESTITKE ZA

DAN BORCA in DAN RUDARJEV ter
PRAZNIK OBČINE HRASNİK

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE — OBČINSKI KOMITE ZKS —
OBČINSKI ODBOR SZDL — OBČINSKI SINDIKALNI SVET — OBČINSKI
ODBOR ZB NOV — OBČINSKI KOMITE LMS — OBČINSKI SVET
SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV — OBČINSKI ODBOR REZERVNIH
OFICIRJEV IN PODOFICIRJEV — OBČINSKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA
TRBOVLJE

VSEM DELOVNIM LJUDEM SOCIALISTIČNE JU-
GOSLAVIJE POŠILJA BORBENE POZDRAVE IN
ČESTITKE OB PRAZNOVANJU

DNEVA SLOVENSkih RUDARJEV,
3. juliju in DNEVU BORCA, 4. juliju

DELOVNI KOLEKTIV

TERMoeLEKTRARNE TRBOVLJE

NAJ ŽIVI PRAZNIK RUDARJEV IN BORCEV!
NAJ ŽIVI 15. OBLETNICA OSVOBODITVE!

Delovni kolektiv trgovskega podjetja

»POTROŠNJA« ZAGORJE

Z VSEMI POSLOVALNICAMI, KJER VAM NUDIMO BOGATO IZBIRO VSEGA, KAR
POTREBUJETE, ZELI IN ČESTITA K PRAZNIKU DNEVA BORCA IN K PRAZNIKU
RUDARJEV!

OBISČITE NAS! — PRIPOROČA SE VSEM KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA
»POTROŠNJA«, ZAGORJE

Vsem delovnim ljudem hrastniške občine
čestita ob praznovanju krajevnega praznika

DELOVNI KOLEKTIV

gostinskega podjetja

»JELKA«

HRASNİK

Z OBRATI:

ZASAVJE, PRI KEMIČNI, POD LIPO,
PRI MOSTU, PRI MESARJU, NA
LOGU, PRAPRETNO, NA DOLU PRI
HRASNİKU

in se priporoča za obisk. V naših gostiščih
boste dobro in solidno postreženi.

Obenem pa se pridružujemo čestitkam ostalih
delovnih kolektivov za praznik rudarjev.
3. julij in Dan borca, 4. julij!

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE
HRASNİK

vam nudi v svojih poslovalnicah bogato iz-
biro blaga — vse kar potrebujete za dom in
družino.

Ob praznovanju krajevnega praznika, Dneva
rudarjev in Dneva borca čestita vsem
delovnim ljudem

Delovni kolektiv
SPLOŠNEGA TRGOVSKEGA
PODJETJA HRASNİK

OB PRAZNOVANJU KRAJEVNEGA PRAZ-
NIKA OBČINE HRASNİK ČESTITA VSEM
DELOVNIM LJUDEM IN SE PRIPOROČA

DELOVNI KOLEKTIV

Klavnice in mesnice
Hrastnik

NAJ ŽIVI PRAZNIK RUDARJEV, 3. JULIJ —
DAN BORCA, 4. JULIJ!

Obrtno podjetje

»ULIV« — LJUBLJANA
Milana Majcna št. 7

IZDELUJE VSE VRSTE KOVINSKE OPRE-
ME, EMBLEMOV IN OKRAŠKOV. VSEM
DELOVNIM LJUDEM SOCIALISTIČNE JU-
GOSLAVIJE ČESTITA K DNEVU BORCA,
4. JULIJU — SE POSEBEJ PA K PRAZ-
NIKU SLOVENSkih RUDARJEV, 3. JULIJU!

Tovarna barv in lakov

»COLOR«
Medvode

ČESTITA ZA DAN RUDARJEV, 3. JULIJ
K DNEVU BORCA, JULIJU
TER 15-LETNICI OSVOBODITVE!

„Triglav“ film za Pulj Od česa umirajo sodobni ljudje?

DVOJNO VOHUNSTVO V SLOVENSKEM FILMU

Filmi z dvojnimi vohuni so pri gledalcih zelo priljubljeni, saj jih do konca puščajo v negotovosti, kako se bo zgodba iztekla. Zato je roman Milana Nikolica »Vohun X javlja« zamikal Františka Čapa, da ga je z nekaterimi spremembami adaptiral za film.

Novi film nosi naslov »VOHUN X 25 POROČA« in bo z njim podjetje »Triglav« film nastopilo na letošnjem puljskem festivalu skupaj z filmom »Akacija« režiserja Jana Kavčiča. Film ima okrog 75 odstotkov notranjih posnetkov, ki so jih napravili v atelejih »Filmservis« v Piranu, ker so istočasno v ljubljanskih atelejih snemali »Akacija«. Zunanje posnetke so napravili v Zagrebu, nakar so se preselili v Ljubljano, kjer so s snemanjem pred dnevi končali. Zda Čap, ki je film režiral kot svoj četrti film pri »Triglav« filmu, trak montira, nato ga bodo še sinhronizirali in bo predvideno končan do sredine julija.

Tako bomo na velikem platnu puljske Arene lahko prvič videli zgodbo študenta Mirka Simića, ki je sodeloval v NOV na najbolj nevarnem položaju, to je kot vohun. Seveda je moral v levje žrelo. S posredovanjem daljinega sorodnika, ki se je naenkrat pojavil za »Volksdeutscherja«, je stopil v nemško vohunsko službo na poslaništvu v Zagrebu, kjer je iz oklepne blagajne tudi ukradel nadvse važne spiske nemških vohunov in sodelavcev ilegalnega gibanja. Tam je spoznal tudi Hilda, ki je bila po poreklu sicer Nemka, toda nasprotnica nacistov. Njegova dvojna igra ustvarja ves čas negotovost, posebno ker Nemci z različnimi trikovi izkušajo njegovo zvestobo. Toda študent spregleda vse njihove nakane.

V tej zahtevni vlogi igra Duško Jančičević, ki mu je sedanjí film že njegov štirinajsti nastop v filmu. Zda nastopa v Jugoslovanskem dramskem gledališču v Beogradu, od koder je prišel na snemanje tu. Naš rojak Stevo Zigon, ki je v filmu igra študentovega sorodnika, Nemko igra Tamara Miletić, ki ji je »Vohun« njen šesti igrani film. Iz Celjskega gledališča je prišla igrati Simićeva mater Angelca Hlepec. Nemce igrajo Nemci — šefa špijonskega oddelka na poslaništvu v Zagrebu Rof Wanka, njegovega adjutanta Kurt Linda, šef »Abwehra« je Albert Hehn, šef gestapa pa Milan von Kamare.

Snemalec je bil Janez Kališnik, scenograf ing. arh. Mirko Lipužič, direktor pa Roman Stergel.

Kateri so najpogostejši vzroki smrti, zapisani v tehnično najrazvitejših državah? Kakšne bolezni v največji meri redčijo sodobno človeštvo, ki je v dirki s prirodo uspelo, da občno podaljša povprečno dobo človeškega življenja?

Svetovna zdravstvena orga-

Iz filmskega sveta

Amerikanci pripravljajo spet nov filmski spektakel, ki bo zasenčil vse dosedanje tovrstne filme. Medtem ko traja predvajanje filma »Ben Hur« štiri ure, bodo filmski spektakel »Kristof Kolumbo«, tako se uradno naslovlja ta film, vrtili v kinematografih nič manj kot pet ur. Stroški filma bodo presegali vsoto osmih milijonov dolarjev, sneman pa »kinopanorami«. Film bo prikazal štiri odkrivanja Kristofa Kolumba na Novem svetu, snemali pa ga bodo tudi v Jugoslaviji, Španiji in Franciji.

Ameriški režiser Robert Aldrich bo ekraniziral televizijsko dramo »Železni križ«. Drama se dogaja v nekem angleškem taborišču iz druge svetovne vojne. Aldrich bo tudi producent tega filma.

Filmski igralec Clarence Gable, katerega slava gre v zaton, je hotel vnovič »zablisteti«. S časopisnim oglasom je ponujal častilcem, da jim proda po en zob slavnega filmskega junaka Clarka Gable. Njegovo zobovje še daleč ni zadostovalo zanimanju za trgovino podjetnega moža. Clark Gable je razprodal kar 400 svojih zob. Seveda je imel zaradi tega opravka tudi s policijo.

Francoska filmska zvezda BB bo v prihodnjih 12 mesecih posnela nič manj kot štiri filme. Zda je snema film »Resnica«, nato bo nastopila v filmu svojega bivšega moža Rogerja Vadima »Blazona«. Sledil bo film »Ženska je ženska« končno pa bo nastopala v nemško-francoski koprodukciji »Veliki paglavci«.

Igralka Vivian Leigh je potrdila vesti, da njen mož sir Lawrence Olivier želi ločitev zakona. Njen tiskovni zastopnik je dejal, da bo 47-letna igralka storila vse, kar bo želel njen 53-letni soprog. Olivier, ki je bil oženjen z Vivian Leigh celih 19 let, se želi ločiti, da bi se ponovno poročil, tokrat s 30-letno John Floraj, s katero igra v delu »Nosorog«.

V New Yorku je vzbudila med bralci precej zanimanja biografija Charla Chaplina, ki je izšla pod naslovom »Moje oče« (»Charles Chaplin«). Avtor biografije je sin slavnega komika Charlie Chaplin mlajši.

SUMLJIVO

Brzovlak se ustavi sredi proge. Potniki vznemirjeno tekajo po vlaku. Nek drabnik močnik se prerine do spredovnika.

— Vi, ga vpraša — kaj se je zgodilo?

— Nekdo je potegnil za zasilno zavoro!

— Uh, za vrata! Potem bom pa prišel prepoznati na matični uradi! Danes se bom namreč poročil! — tarna močnik.

— A tako! — ga strogo pogleda spredovnik. — Potem ste pa bili prav gotovo vi tisti, ki je potegnil za zasilno zavoro!

nizacija je poskušala dati na ta prav zanimiva vprašanja zanesljiv odgovor. Njeni strokovnjaki, ki so proučevali poročila, so obredili globus in zbrali dragocene podatke. V 14 državah, ki so na enaki kulturni in gospodarski ravni (Kanada, Amerika, Nemčija, Danska, Finska, Francija, Norveška, Holandija, Velika Britanija, Škotska, Severna Irska, Švedska, Švica in Avstralija), povprečno na primer največjo smrtnost boleznih srca, nato rak, poškodbe ožilja in nesreče.

Tako umre v Kanadi od bo-

lezni srca letno na sto tisoč

prebivalcev 290 bolnikov, v

Ameriki 340, v Veliki Britaniji 360, Švedski 300 in v Škotski 410. Od raka umre največ bolnikov v Veliki Britaniji in Škotski — po 200 ljudi letno na 100.000 prebivalcev, dalje v Danski in Nemčiji po 190, Franciji 180 in v Ameriki 150.

Od nesreč, ki so vzrok smrti v gornjem delu tabele, umre na 100.000 prebivalcev v Ameriki in v Škotski — po 60, v Avstraliji, Kanadi, Franciji, Švici, Škotski in Nemčiji po 50 oseb, dalje v Severni Irski in Holandiji — po 40. Najmanj smrti je zaradi nezdov v Veliki Britaniji — 30 ljudi na sto tisoč prebivalcev.

Samomorov je največ v Danskem (35 ljudi na 100.000 prebivalcev), dalje na Švedskem in v Švici (po 30), v Nemčiji in na Finskem (po 25), a v Veliki Britaniji — 15 na 100.000 prebivalcev.

Veliko smrti povzroča v Švici gripa, medtem ko zahteva tuberkuloza manj žrtev kot samomor in nezdove — v Holandiji, Danski, Ameriki, Veliki Britaniji in Avstraliji je pa praktično sploh ni. Prav tako ni v teh najrazvitejših državah drugih nalezljivih bolezni, ki terjajo drugod velike žrtve (legar, davica, malarija in še nekatere).

Pred 50 leti v revirjih

KAJ JE PISAL LIST NAPREJ IZ REVIRJEV V LETIH 1908-1909

POŠTA OKRADENA (Trbovlje, 18. oktobra 1908). — Opetovano je prebivalstvo poštnega okraja I javno kazalo zanemarjenost na pošti ter zahtevalo, da se napravi red. Prebivalstvo drago plačuje poštne pisne, pisma se pa dostavljajo v največjem neredu. Poštna direkcija je vedno igrala gluho uho in pustila neznošno zanemarjenost. Dne 6. oktobra je nekdo ukradel iz pošte čumate na trboveljskem kolodvoru 6200 kron poštnega denarja. Pismo mora vsak dan v celem poštnem okraju dvakrat vse preleteti, raznesti pošto ter ponovno izmučiti in utrujeni hoditi na postajo k poštarni vlaku. Krivda, da se je izvršila tatvina, zadene nemogoč sistem, ki je vladal, ne pa postarja.

USTANOVNI OBČNI ZBOR ZADRUGA »DELAJSKI DOM« (Trbovlje, 4. avgusta 1908). — Ustanovni občni zbor za druge Delavski dom se vsled drugega preoblikovanja dela ne bo vršil prvo nedeljo v mesecu avgustu, temveč v teku meseca avgusta.

NESREČA PRI GRADNJI PREDORA.

— Dne 13. julija 1908 je pri gradnji predora podulo delavca Ivana Kovača in Antona Perasa. Kovač je bil takoj mrtev, Peras pa ima zlomljeni nogi. Nj tedna, da se ne bi kdo ponesrečil pri predoru. Kovač je tretji ki ga je pri tem delu umorilo. Oblasti preiskujejo zadevo ali kapitalistična nenasitnost mori brezskrbno dalje.

VETERANSKO DRUŠTVO V TRBOVLJAH (4. septembra 1908). — V Trbovljah imamo zopet novo društvo. Veteransko! V tork, 18. avgusta, so napravili cerkveno paradno. Objubil so pa tudi cerkvi in vsem svetnikom, da poidejo še letos sedemkrat s procesijo na Kum, na Zalostno goro itd. Človek se našim Trboveljčanom ne more dovolj načuditi. Kaj vraga je treba veterancev v Trbovljah? V Trbovljah je treba dobre organizacije za delavce, ki jih kapitalisti nesramno izkoriščajo. — Dragi Trboveljčani! Proč od takih društev, ki nimajo nobenega pomena. Držimo se raje tistega, kar je za delavce najbolj potrebno, to je delavska organizacija. Veteransko društvo snujejo tudi ljudje, ki nimajo drugega dela, v Hrastniku. Kdaj jih bo srečala pamet?

DVE KRATKI IZ TRBOVELJ (4. oktobra 1908). — O razmerah na trboveljski pošti bi se dalo veliko napisati. Nered je zelo velik. Čas bi že bil, da bi posegla vmes poštna direkcija ter uredila vse potrebno.

Revirnemu uradu v Celju toplo priporočamo, da se večkrat spomni tudi na Trbovlje ter da pride večkrat inspicirati naše jame. Našel bo obilo stvari, katere je treba odpraviti in to je zadnji čas!

RAZMERE V CEMENTARNI TRBOVLJE (4. decembra 1908). — Neznosne razmere so nastale od zadnjega nadzorovanja v tukajšnji cementni tovarni. Delavci morajo v zdravju škodljivem prahu dnevno brez vsakega počitka — zajtrk in kosilo uživajo med delom — 12 ur delati. V tovarni, ni nikakršne pitne vode in tudi nikakršnih vodonoscev. Če postane delavec žej, mora trpeti žejo ves delovni čas; če si pa počitke vadi, ga zmerja paznik Just, ga premesti na slabše delo in

preti celo s — tepežem. Delavstvo naznaja o tej poti zadevo obrtni oblasti s prošnjo, naj blagovoli čimprej to tovarno inspicirati ter protizakonemu postopanju naredi konec.

DEMONSTRACIJE RUDARJEV (marca 1909). — V soboto, 13. marca, je izbruhnila demonstracija na zahodnem obzoru proti vodji rudnika zaradi pomanjkanja lesa pred rovom, zaradi varnostnih svetilk, slabega akorda, novopeljanih strelcev in zaradi zmerjanja delavcev. — Veliko nezadovoljnost je bilo opaziti že daleč časa tudi med pazniki.

Toda inž. Heutmann se ni oziral na delavstvo in je ignoriral vse pritožbe, dokler delavstvo ni bilo primorano proti vsem tem šikanam in nepravilnostim vse potrebno v obrambo ukreniti. Ustavili so delo in korakali pred rudniško pisarno. Odločno so postavili svoje zahteve. In so v svojih zahtevah tudi uspeli. Delavstvo se je pri tem gibanju jasno prepričalo, da se brez organizacije dandanes ničesar ne doseže. Naj se izvajajo tudi konsekvence ter se organizirajo vsi, ki se še niso.

DVE NESREČI NA RUDNIKU TRBOVLJE (4. marca 1909). — Dne 4. marca se je v predoru pri Savi (pričrpa uređništva: mišljen je rudniški Savski roj) ponesrečil pri delu Leon Arnske. Padel je na njega konj, ki je vlekel vozove iz predora ter mu zlomil rebra in stlačil prste. V predoru je delo nevarno in tudi ni prostora, da bi se človek izognil in se varoval nesreče. Čas bi že bilo, če bi rudniška oblast ukrenila v varstvo delavcev potrebno in naredila brezvestnosti podjetnikov konec. Zakona za rudniško inspekcijo še nimamo. — Kako bi bil potreben, kažejo vsak dan kričeji primeri (nesreče) po rudnikih. Na delo, poslanci!

PLINI IN OGENJ V ROVU AGNES II (4. junija 1909). — V rovu Agnes II (v Trbovljah) se nahajajo že daleč časa nevarni plini in ogenj. Dne 19. maja so pripeljali iz rova v voz za prevoz pet nezvestih rudarjev, ki bi bili gotovo, ako ne bi dobili takojšnje pomoči od drugih rudarjev, žrtve nenasitnega, izkoriščevalnega kapitala. Res ima rudarski policijski red nekoliko varstvenih določb za rudarje v sebi, a deseta briga je rudarski oblasti rudarski policijski red! Brez skrbi prepusti brezskrbnim inženirjem vso odgovornost za človeško zdravje, kar kaže tudi sledeče: ko je prišel inženir Puncioro, ravno na istem revirju, nekoga dne ob 4. uri zjutraj precej »omamljen« (seve ne od plina) v rov, je zmerjal stare, pridne, pa tudi izkušene rudarje za lenuhe in drugo, dast so imeli dovolj nakopane premogete ter so čakali na vozčke. Delavci so možu zadevo pojasnili, pomagalo pa ni nič, razburjen je jel kričati: »Vsi ste odpušteni, itd.« Delavci, ki delajo več kot dvajset let v jami, so jim jamske razmere in nevarnosti bolj znane kakor temu učenemu gospodu se morajo tako podvreči nečutenemu zmerjanju. — Opozarjamo pristojne oblasti na žalostne razmere na rudniku. Red naj se »pravi, dokler je še čas!« — Inženirjem pa v roke knjižico »Umgang mit Menschen« (pripomba uređništva: mišljena je knjiga o lepem vedenju).

* (Pripomba uređništva: po predorom je plise misli na gradnjo rudniškega Savskega rova, ki se je tista leta gradil)

Tedenska kronika

Čas dopustov smo s tednom tem pričeli, prvi so ga že ob morju preživeli. Zda pa k morju druge so odšle skupine, a ljubitelji narave v planine. Sodeb vseh je po navadi: da ostali bi se radi, da dopust prehitro mine. Črku, dvojne variante v eni z, v d, i brez poante sta nam zabavo dala cirkuško predstavo. Film »ponaša s širino, »Kolosej« pa z — Marinooooo. Na državnem boksarskem prvenstvu so Slovenci s Hrvati si v lase skočili in so, kot je razen smučanja navada, tekmo gladko izgubili. Sportniki iz cementarne Anahovčane so gostili, pa so jih v nogometu in odbojki, ker navajajo so praha, izprašili. Rudniški debeli — suhi nogomet imeli so na muhi. Krepko so se napotili, na Kleku dobro ga zalili. Kar aktivnih športnikov se tiče: nogometno moštvo B je za pokal igralo. »Bratstvo z dvojnimi rezultatom je »naprlo«. Na republiškem prvenstvu so mladinci se borili, v hudi borbi so s tečavo drugo mesto osvojili. Ženske pa v rokometu so bile tako v naletu, da so se plasirale v finale, v republiški zdaj ligi bodo tekmovala. Zda je šola izumrla, vrata so se vsa zaprla. V tednu tem so mitingi, valetе izvršile se nečiste, kjer študenti in tečajniki so vsake vrste zmago nad izpitj praznovali, ker so srčno jih prestali.

ZANIMIVOSTI IZ ZNANOSTI IN TEHNIKE

Naravoslovci nam dajejo nekaj praktičnih navodil, kako naj se izognemo pikni čebel in drugih žuželk. Predvsem moramo vedeti, da ločimo mrčes, ki nas pika, če ga razdražimo, in ugrize mrčes, ki nas ima za nahajališče svoje hrane. Prvih zato s kemikalijami ne moremo odgnati, za druge so se pa pokazale kemične spojine zaradi duha tako odbijajoče, da nas mrčes pusti na miru, če smo namazani. Pri pikni si moramo torej pomagati drugače. Važno je, da smo oblečeni v belo ali vsaj v svetlo obleko, ker se v temno barvo prej zakadijo. To je važno predvsem za čebelarje. Mrčes, ki grize, pa nikakor ne preneša tkanin s trdimi, gladkimi vlakni, in zato ne platna ne nyloga. Obe vrsti mrčesa pa še posebno razdražijo tvešete tkanine in usnje, kamor se najraje zaletijo. Nikakor si ni pametno mazati las z oljem in uporabljati parfume — lahko nas zamenjajo za cvet. Če se mrčes na vas, se nikar ne premikajte in ne opletajte. Večina mrčesa se raje loti premikajočih se predmetov.

Umetne zobe iz slonovine, lesa in kamna so poznali že 600 let pred našim štetjem.

Skrivnost dveh bratov

Pismo se je glasilo takole:

Ljuba Leslie!

Hvala za Vaše pismo. Ne dvomim, da boste dano besedo držali. Moj odgovor imate v prilogi: neizpolnjen ček, v katerega lahko vpišete poluben denarni znesek. Ne postavljam nobenih pogojev. V ček napišite vsoto, ki jo potrebuje Vaš brat, da se reši iz svojega strašnega položaja. — Banki sem naročil, da Vam ček v redu izplača. Fabrian.

Bilo je značilno za tega moža, ki je imel svoje denarne prihranke naložene v treh bankah, da je ček izpolnil prav za tisto banko, v kateri je bila njegova denarna vloga enaka finančnim obveznostim Lesliejinega brata. Lahko bi bil na obrazec sam napisal znesek, ki ga je Leslie želela dobiti od njega — tega pa Gilder ni storil. Odposlal ji je prazen, neizpolnjen ček, kar naj bi potrdilo njegovo velikodušnost, njegovo nobleso tudi v denarnih zadevah, da je namreč za ljubljeno ženo pripravljen tvegati vse svoje premoženje...

Položil je pismo spet v blaginjo. Komaj ko je zaprl vrata blagajne, je zazvonil zvonec na telefonu; klical ga je njegov naslednik v advokaturji Arthurja Gineja. Ali je morda ta mož že kaj slišal o Arthurjevih denarnih težavah?

»Odkar ste nas zapustili, Mr. Gilder,« je dejal na drugem koncu žice nov predstojnik v Ginejevi pisarni, »našega šefa nismo več videli. Še bolj čudno se mi pa zdi, da nam Gine pisem, ki smo mu jih poslali v Chelfordbury v podpis, ni vrnil. Ali mogoče veste, kaj je z našim šefom?«

Gilder je pri telefonu opazil, da je bil njegov naslednik zelo razburjen. Potolažil ga je s pojasnilom, da je šef obolen in da ga nekaj dni najbrž ne bo v pisarno. Sam pa je bil na dan dogodki v Chelfordbury, o katerih je bral v časniku, precej vznemirljen. Kdo ve, kaj vse se je tam kaj zgodilo...? Poslal je strežniku v bližnji kiosk, da bi mu prinesla drugo jutranjo izdajo časnika. Ker pa se je dekle vrnilo praznih rok, kaj druga izdaja časnika še ni prispela v ta kiosk, se je odločil, da se sam napoti v Picadilli Circus, in se pelje, če bo treba, tudi v Fleet Street, v ulico veljih londonskih dnevnikov.

Ko se je pa pripeljal do Oxford Circus, so kolporterji že ponujali najnovejšo jutranjo izdajo. »Strašen zločin v Sussexu!« — je kričal prvi kolporter. »Znani angleški grof odveden iz svojega gradu in umorjen!« — se je drl drugi prodajalec časnikov. Ob tej novici se je Gilder zdrznil in planil s svojega sedeža v avtu.

Gilder je naročil svojemu soferju, naj vozilo ustavi. Pomignil je najbližjemu kolporterju, naj mu da najnovejši list. Časnik mu je Gilder dobesečno izrgal iz rok. Na prvi strani lista je bral:

— DVOJNA TRAGEDIJA NA GRADU V SUSSEXU.

LORDA CHELFORDA JE NEZNANI MORILEC ODPELJAL.

V parku Fossawaya, pri lepem starinskem gradu, ki je že dolga stoletja sedež chelfordskih grofov, so sinoči okrog enajste ure zaslišali divje vpitje, na katero je Richard Alford — edini brat lorda Chelforda — v spremstvu detektivskega sergenta Puttlerja, ki se kot gost mudi na tem gradu, takoj odhitel v grajski park. Ob sta tamkaj na svoje silo zaprepaščene našla na tleh truplo nekega moškega, ki je imel na sebi kuto slavnega Črnega opata. Toda ko je krajevna policija, ki so jo takoj poklicali na pomoč, začela raziskovati ta strašen dogodek — se je zgodil drug zločin: Alice Barter, mlada postržnica na gradu, je okrog enajstih ponoči zaslišala v spalnici lorda Chelforda, katere prostor leži tik pod njeno sobico, neznanjski hrup in trušč. Dekle je od strahu omedlelo, tako da je ponočni dogodek sporočilo drugim šele ob štirih zjutraj. Ko so vdrli v grofovo spalnico, so opazili v njej strahovito razdejane: vse pohištvo je bilo razbito in polomljeno ter so po raznih sledeh ugotovili, da se je bil tamkaj boj na življenje in smrt. Dognali so, da so neznani storilci lorda Chelforda izvlekli skozi okno — nezvestnega ali mrtvega — in ga odpeljali neznano kam. Do trenutka, ko smo prejeli od našega posebnega reporterja to poročilo, so vse polzevede, kje naj bi sedaj bil grof Chelford, ostale brezuspešne. Preiskavo vodi Mr. Puttler, uslužbenec Scotland Yarde.

Ko je Fabrian Gilder prebral to vznemirljivo novico, je takoj ukazal soferju: »Regency Mansions!«

Ker je bil Gilder juridično podkovan mož, mu je postalo takoj jasno, da bo tudi njegovo ime zapleteno v to tragedijo: Thomas Sreča, odpuščen kaznjene, ki je našel v njegovi poletni hišici za nekaj dni zatočišče, je sam ali pa s pomagači izdelal zločinski načrt, a je bil pri tem tudi sam umorjen. Lord Chelford, ki je bil do nedavnih dni zaročen z damo, ki si jo Gilder sam priboril za ženo, je izgubil s pozorišča v takih okoliščinah, da ni več dvoma da tudi sam ni več med živimi...

Fabrian Gilder se je začel premišljeno pripravljati, kako se bo spopadel pred preiskovalnim sodnikom, ko bo tudi sam prišel na vrsto...

Ko je spet stal pred vrati svojega mestnega stanovanja, je opazil, da je v naglici pozabil vzeti s seboj ključ hodnika. Ko je pozvonil,

mu je dekle, ki mu je odprlo vrata, izročilo medtem zanj dospelu pošto. Pisma Leslie Gine ni bilo med njo...

»Mr. Arthur Gine čaka v knjižnici na vas, sir!«

Ta novica ga je zadela kakor strela z neba.

»Mr. Gine...? Kdaj je pa prišel?«

»Pred desetimi minutami.«

Ali je Leslie namesto pisma poslala svojega brata semkaj? Ali ga je o dogovoru med njim in njo informirala? Naj je kakor že — pripravljeno moram biti na vse.

V knjižnici je našel Arthurja Gineja, kako je komodno sedel v naslanjaču in mirno kadil svojo cigareto.

»Oh — dobro jutro, Gilder!«

Njegov glas je bil vesel, skoraj ljubezniv, tako da je Gilderja kar prijetno spreletelo. Da, da, njegova sestra ga je poslala, da se mirno pogovorita o stvari.

»Mislim, da bo najpametneje, če napraviva pod najino preteklost debelo črto,« je začel Arthur. »Najin temperament se je z nama hudo poigraval. Mnenja sem, da je najbolje, če vse, kar sva si kdaj očitala ali storila, pozabiva. Ali vas moti, če kadim?«

»Oh, prav nič ne.«

»Kolikor mi je znano, pričakujete od moje sestre neko pismo. Bojim se, da tega pi na najbrž ne boste nikoli dobili!«

»Zakaj ne?« je vprašal Gilder prestrašeno.

Arthur je knjigo, ki jo je imel ravnokar v rokah, položil na svoje mesto in se nasmejaj.

»Ker je naš prijatelj Thomas Sreča, ki je sinoči napravil nov vplom, hotel vdreti tudi v pošto: nabiralnik, a je pri tem delu poveljaval ključavnico. Tudi pri meni je — mimogrede povedano — izmaknil neko antično bodalo, srebrni čajnik v in še druge podobne drobnarije.«

Gilder je spet zadihal.

»Kaj ne poveste! Potem pisemskega nabiralnika pošta sploh ni mogla izprazniti?«

»Tako je!« Ko si je Arthur Gine na bližnjem pepelniku otrsel pepel s cigarete, se je ljubeznivim nasmeškom nadaljeval: »Kakor sem slišal, ste mi pri moji smoli v finančnih stvareh hoteli priskočiti na pomoč?«

»Vsekakor. Hočem vam pomagati, da se rešite svojih skrbi.«

»Za, pogledite Gilder: spomnil sem se, da vas nekaj sil, da mi dokazate odkritosrčnost svojih namer.«

»Ne razumem vas?« mu odvrne Fabrian Gilder.

»Hotel sem namreč le reči, ali ne bi bilo bolj taktno, da mi z nekaj besedami na listu pismeno potrdite, da mi boste svoj denar samemu posodili? Če tudi se sameravate poročiti z mojo sestro, sem vendar toliko nečimr, da ne izmaral, da bi bil ta denar morda nekakšno darilo ali cena za to poroko — pač pa, da je samo posojilo, ki mi ga prostovoljno rudi!«

(Daleč prihodnosti)